

**Jalkapallokannattajien toisistaan käyttämät nimitykset ja niiden
semanttinen prosodia FutisForum2-keskustelupalstalla**

**Maisterintutkielma
Eino Lindberg
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
2017**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos – Department Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä – Author Lindberg, Eino	
Työn nimi – Title Jalkapallokannattajien toisistaan käyttämät nimitykset ja niiden semanttinen prosodia FutisForum2-keskustelupalstalla	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Maisterintutkielma
Aika – Month and year 3/2017	Sivumäärä – Number of pages 71
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Tämä maisterintutkielma käsittelee suomalaisten jalkapallokannattajien toisistaan käyttämiä nimityksiä ja niiden semanttista prosodiaa. Tutkimusaineisto on kerätty Suomen aktiivisimmalta jalkapallokannattajien keskustelupalstalta, FutisForum2:lta. Tutkimukseen on kerätty kesäkuun 2006 ja marraskuun 2015 väliseltä ajalta kaikki viestit kahdesta keskusteluketjusta, joiden otsikot ovat ”Merkkejä suomalaisen futiskulttuurin noususta?” ja ”Merkkejä suomalaisen futiskulttuurin laskusta?”.</p> <p>Kyseessä on korpuslingvistinen tutkimus, joten aineiston analyysi on toteutettu korpustutkimukselle tyypillisin metodein. Teoreettinen viitekehys keskittyy semanttisen prosodian ympärille, mutta myös keskeisimpiä kontekstuaalisen semantiikan käsitteitä avataan teorialuvussa. Korpus on laajuudeltaan noin 300 000 saneen kokoinen ja se koostuu vajaasta 14 000 viestistä. Tästä tekstimassasta on seulottu analysoitavaksi noin 100 erilaista jalkapallokannattajaan viittaavaa nimitystä, joilla on yhteensä vajaat 2000 esiintymää. Nimitykset on jaoteltu seitsemään ryhmään niiden tarkoitteen ja affektiivisuuden perusteella. Nimitysten semanttista prosodiaa on analysoitu tarkastelemalla noin viittätoista sanaa nimitysesiintymien molemmin puolin WordSmith 6 -ohjelmalla.</p> <p>Keskeisissä tutkimustuloksissa huomataan, että suurimmalla osalla – noin puolella – esiintymistä on neutraali semanttinen prosodia. Negatiivista semanttista prosodiaa on seuraavaksi eniten ja vähiten on positiivisia esiintymiä. Kaikkein frekventteimmät nimitykset ovat tavanomaisia kannattajiin viittaavia ilmauksia, kuten <i>kannattaja</i> tai <i>fani</i>. Yleisimpien nimitysten joukkoon mahtuu kuitenkin myös pejoratiivisia ilmauksia ja haukkumasanoina, kuten <i>mieshuora</i> tai <i>juntti</i>. Positiivinen prosodia ei keskity yhtä selvästi tiettyjen nimitysten ympärille vaan jakaantuu tasaisemmin eri nimitysten kesken. Semanttiselta prosodialtaan positiivisimpia nimityksiä ovat <i>kannattaja</i> ja erilaiset kannattajaryhmään viittaavat nimitykset, kuten <i>faniyhmä</i>, <i>fanioporukka</i> ja <i>kannattajaryhmä</i>.</p> <p>Positiiviseen prosodiaan liitetään muun muassa sellaisia piirteitä kuin hyvän tunnelman luominen ottelutapah-tumissa ja ylipäättään jalkapallokulttuurin edistäminen erilaisin toimin. Lisäksi positiivisen prosodian esiintymissä jalkapallokannattajia luonnehditaan muun muassa adjektiivein <i>hieno</i> ja <i>laadukas</i>. Samoin arvostetaan kannattajien vaivannäköä ja sitoutuneisuutta esimerkiksi erilaisten kannatuskoreografioiden suunnittelussa. Kielteisessä ympäristössä sen sijaan esiintyy yleisimmin kaikenlainen ei-arvostettuna ja huonona koettu käytös. Samoin tietämättömyys jalkapallosta (esimerkiksi sääntöihin liittyen) koetaan negatiivisena. Kielteisenä nähdään myös ”kannattamattomuus”, joka konkretisoituu esimerkiksi vaisuna tunnelmana tai vähäisinä yleisömäärinä.</p>	
Asiasanat – Keywords nimitykset, semanttinen prosodia, jalkapallo, keskustelupalstat	
Säilytyspaikka – Depository JYX-julkaisuarkisto	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällys

1 ALOITUSPOTKU	1
1.1 Aiempaa tutkimusta jalkapallokannattajista	1
1.2 Nimistä ja nimityksistä	4
1.3 Tutkimusaihe, -ongelma, -kysymykset ja hypoteesit	8
2 VIIITEKEHYKSENÄ KONTEKSTUAALINEN SEMANTIikka	10
2.1 Kontekstuaalisen semantiikan taustaa	10
2.2 Vapaa ja idiomaattinen valinta	11
2.2.1 Vapaa valinta	11
2.2.2 Idiomaattinen valinta	12
2.3 Koteksti, tilannekonteksti ja konteksti	13
2.4 Semanttinen prosodia	15
2.4.1 Semanttisen prosodian tulkintoja	16
2.4.2 Semanttinen prosodia ja arvottaminen	19
2.4.3 Vaihtoehtoisia nimityksiä	21
2.4.4 Semanttinen prosodia tässä tutkimuksessa	22
3 TUTKIMUSAINeISTO JA -METODIT	24
3.1 Aineiston valinta ja keruumenetelmä	24
3.2 Tutkimusmenetelmät	29
4 ANALYYSI	31
4.1 Ei-affektiiviset yksilöön viittaavat nimitykset	31
4.1.1 <i>Fani</i> ja <i>kannattaja</i>	32
4.1.2 <i>Foorumisti</i>	36
4.1.3 Muita nimityksiä	38
4.2 Ei-affektiiviset ryhmään viittaavat nimitykset	40
4.2.1 <i>Futis-</i> ja <i>jalkapalloväki</i>	40
4.2.2 <i>Faniporukka</i> , <i>faniryhmä</i> ja <i>kannattajaryhmä</i>	41
4.3 Yksilöidyt kannattajaryhmät	43
4.4 Pejoratiiviset nimitykset	46
4.4.1 <i>Mieshuora</i>	47
4.4.2 <i>Gloryhunter</i>	49
4.5 Satunnaiskatsojat	51
4.6 Haukkumasanat	54
4.7 Muut nimitykset	57
4.8 Analyysin koonti	61
5 LOPPUVIHELLYS	63
5.1 Keskeiset tutkimustulokset	63
5.2 Puutteet ja jatkotutkimusmahdollisuudet	67
LÄHTEET	70
LIITEET	
Liite 1. Lista analysoiduista nimityksistä ja niiden esiintymien lukumäärät.	

1 ALOITUSPOTKU

Jalkapallofanit. Nuo olueen menevät, katsomossa mölyävät ja järjestyssääntöjä uhmaavat nuoret miehet. Tämä lienee prototyyppi siitä, millaisena julkisessa keskustelussa jalkapallofanit usein nähdään. Kannattaminen on törkeyksien huutelua kaikille ottelutapahtuman osapuolille, yhteenottoja vastustajajoukkueen fanien kanssa ja katsomoturvallisuuden vaarantamista ilotulittein. (Ks. esim. KSML 2011, Yle 2012, IL 2014.)

Eikä tuo mielikuva ole väärä. Olen nähnyt kaikkea tuota useissa Suomessa pelatuissa jalkapallo-otteluissa, joita tähänastisen elämäni aikana olen ollut katsomassa. Olen nähnyt paljon muutakin. Lapsiperheitä kesäpäivän vietossa aurinkokatsomossa, vuosia kausikortin omistaneita vakiokannattajia värjöttelemässä koleassa lokakuun illassa sadetakin alla, sattumalta paikalle eksyneitä ohikulkijoita seisomassa maaliskuisessa lumipyryssä tekonurmen laidalla.

Jalkapalloa seuraava ihmisjoukko on kirjavaa. Uutisgenrelle on tyypillistä kertoa ikävistä asioista huomattavasti herkemmin kuin myönteisistä (ks. esim. Bednarek & Caple 2012: 41–42). Niinpä jalkapallo-otteluihin liittyvät välikohtaukset saavat paljon palstatilaa ja huomiota osakseen. Vähemmistöön jäävät uutiset kannattajista, jotka poikkeavat edellä kuvaa-mastani prototyyppistä (ks. Kouvola Sanomat 2014). Vaikka tällaisiakin juttuja mediassa toisinaan näkee, ovat ne aina toimittajan – todennäköisesti siis kannattajayhteisön ulkopuolisen yksilön – kirjoittamia. Tämän tutkimuksen yhtenä tavoitteena on nostaa esille fanien oma ääni; selvittää millaisena kannattajuus yhteisön sisällä nähdään. Mikä on arvostettua ja mikä ei?

1.1 Aiempaa tutkimusta jalkapallokannattajista

Jalkapallokannattajat eivät ole tutkimuskohteena aivan tuore. Ensimmäisiä tutkimuksia aiheesta on tehty jo 1900-luvun puolivälistä lähtien. Tämä ei ole yllättävää, sillä onhan jalkapallo lajina pitkälti toista sataa vuotta vanha. Suurimmissa otteluissa katsojia oli monia kymmeniä tuhansia jo ennen toista maailmansotaa. Katsojat, fanit ja kannattaminen muuttuvat kuitenkin lajin kehityksen ja koko maailman muutoksen myötä, joten uusille tutkimuksille on aina sijaa. Esimerkiksi viimeisen parinkymmenen vuoden aikana jalkapallon, median ja fanien välisiä suhteita on muovannut kolme merkittävää voimaa. Teknologian kehitys on muuttanut mediaa ja journalismia tuoden faneille uusi tapoja lajin seuraamisen ja kommunikointiin. Lisäksi globalisaatio on kaupallistanut lajia rajusti ja samalla tuonut suurimmille seuroille maailmanlaajuisen fanikunnan. (Ks. Roksvold & Krøvel 2012: 10.)

Hognestadin (2012: 28–29) mukaan 1980-luvulla aihepiiriä hallitsivat tutkimukset, jotka keskittyivät huliganismiin ja jalkapallo-otteluihin liittyviin väkivallantekoihin sekä niiden ymmärtämiseen. Tuona aikakautena vaikuttaneen niin kutsutun Leicesterin koulukunnan suuntaus tulkitsi fanien käytöksen rujoksi työväenluokan ilmiöksi, joka ylisti kovia maskuliinisia arvoja. Nämä sekoittuvat usein seksistisiin ja rasistisiin ulostuloihin, mikä esti fanien integroitumista yhteiskuntaan. Seuraavalla vuosikymmenellä useat tutkimukset haastoivat nämä näkemykset keskittyen tutkimaan jalkapallofaniutta identiteetin, globalisaation ja kaupallistumisen kulttuurisena ilmentymänä. 1990-luvulla tehtiin myös paljon tapaustutkimuksia, joissa tarkasteltiin yksilöllisten fanien tai faniryhmien kokemuksia ja käyttäytymistä. (Hognestad 2012: 29–30.) Uudelle vuositukselle tultaessa painopisteenä on ollut kaupallistuminen ja globalisaatio. Jalkapallon kaupallistumisen kiihtyminen alkoi jo 1990-luvun alkupuolella, kun amerikkalainen yhtiö hankki yksinoikeudet Englannin pääsarjaotteluiden televisiointiin ja jossain määrin myös saneli otteluiden alkamisaikoja. Muut pääsarjat seurasivat pian perässä, ja viimeistä kahta vuosikymmentä onkin leimannut markkinavoimien vaikutus jalkapalloon. Se on näkynyt muun muassa televisioitujen ottelujen moninkertaistumisena, ottelulippujen kallistumisena ja uusien modernien stadionien rakentamisena. Edes 2010-luvun taloudellinen taantuma ei ole hidastanut suurimpien seurojen taloudellista ylivaltaa. (Hognestad 2012: 30.) Seurojen kannattajakunnan globaalistuminen näkyy esimerkiksi siinä, että englantilaisen Liverpool FC:n faneilla on publiopas, josta voi tarkistaa suositellut paikat katsoa joukkueen otteita Färsaarilta Filippiineille (Hognestad 2012: 38).

Hognestad (2012: 31–33) nojaa jalkapallofanien määrittelyssä Giulianottin (2002) esittämään määritelmään, joka jakaa heidät neljään ryhmään: kannattaja (*supporter*), seuraaja (*follower*), fani (*fan*) ja kuljeskelija (*flaneur*). Kannattaja on perinteinen katsoja, jolla on pitkäaikainen suhde kannattamaansa seuraan. Hän saattaa tarjota seuralle muutakin tukea kuin ääntä katsomossa, esimerkiksi ostaa seuran osakkeita tai hintavia fanituotteita. Hän käyttääkin merkittävän osan tuloistaan seuran tukemiseen. Kannattajalla on yleensä kausikortti kotiotteluihin ja lisäksi hän käy katsomassa vierasotteluita. Kannattajat saattavat ihailia pelaajia ja valmentajia, mutta tietävät heidän vaihtuvan kausien saatossa. Niinpä kannattajat näkevät yleensä itsensä seurayhteisön pysyvimpänä osana. (Hognestad 2012: 31.)

Toinen perinteinen katsoja on seuraaja. Seuraaja on erittäin kiinnostunut jalkapallosta ja tietoinen eri seuroihin liittyvistä yhteisöistä ja niiden identiteeteistä. Seuraaja on kuitenkin kannattajaa vähemmän henkilökohtaisesti sitoutunut mihinkään tiettyyn seuraan. Sen sijaan hän saattaa kehittää suhteita yli seura- ja valtiorajojen. Suhteiden muodostumisella esimerkiksi ulkomaisiin seuroihin voi olla ideologisia syitä, kuten vasemmistoradikaalien suosiossa

olevalla hampurilaisella St. Paulin kohdalla. Seuraajat usein määrittelevät itsensä kulutuksellista kannattamista vastustaviksi. He pitävät kannatusmotiiveitaan perinteisinä ja autenttisina ilmentäen tätä esimerkiksi seuraamalla joukkuetta, joka ei ole saavuttanut merkittävää menestystä. Seuraajat myös tietävät, mitkä joukkueet ovat toistensa kilpailijoita, eivätkä täten kannata esimerkiksi *sekä AS Romaa että SS Laziota* (Rooman kahta suurinta seuraa). (Hognestad 2012: 32.)

Fani taasen on intohimoinen seuraansa kohtaan ja saattaa kehittää siteitä pelaajiin ja valmentajiin. Nämä siteet ovat kuitenkin etäisempiä eivätkä yhtä molemminpuolisia kuin kannattajan vastaavat. Fanin kokemus seurasta ja sen perinteistä realisoituu pelipaitojen ostamisena ja maksukanavien tilaamisena joukkueensa pelejä nähdäkseen. Fani hyväksyy kannattajaa todennäköisemmin kaupallistumisen pelisäännöt ja ymmärtää seurojen olevan riippuvaisia taloudellisesta tuesta pysyäkseen kilpailukykyisinä. (Hognestad 2012: 32.)

Neljäs katsojatyyppejä on kuljeskelija, jonka alkuperäiselle termille *flaneur* ei ole toimivaa suomennosta. *Flaneurilla* on alun perin tarkoitettu miespuolista urbaania kuljeskelijaa, joka etsi monipuolisia elämyksiä suosien hedonistista elämää kahviloissa perinteisen perhe- ja työelämän sijaan. Hognestadin (2012: 33) mukaan Giulianotti (2002) esittää kuljeskelijan kuluttajana, joka kokee jalkapallon ei-henkilökohtaisina suhteina esimerkiksi television ja internetin kautta. Kuljeskelija valikoi huolellisesti ottelut, joita hän katselee. Hän käyttää rahaa vain tapahtumiin, jotka ovat riittävän merkittäviä ja joissa on riittävästi glamouria. Hänen osallistumisensa on pikemminkin kosmopoliittista kuin yhteisöllistä. Kuljeskelijat ovat kuitenkin tärkeä rahanlähde erityisesti kaikkein suurimmille jalkapalloseuroille.

Tämän jaottelun esittämistä kannattajatyypeistä on löydettävissä yhteyksiä myös tässä työssä tutkittuihin jalkapallokannattajien nimityksiin. Ilmeistä onkin, että myös faniyhteisö itse tunnistaa erilaisia kannattajatyyppejä suhtautuen niihin eri tavoin. Huomionarvoista on, että yhdellä ja samalla henkilöllä voi olla eri tilanteissa erilaiset kannatusroolit kuten Hognestadkin (2012: 41) mainitsee. Yksi henkilö voi olla oman seurajoukkueensa kohdalla kannattaja, television tai internetin välityksellä seurattavan joukkueen kohdalla fani, oman maansa maajoukkueen ollessa kysessä seuraaja ja esimerkiksi jalkapallon maailmanmestaruuskisojen aikaan kuljeskelija.

Tässä tutkielmassa aineisto on kerätty suomalaiselta FutisForum2-keskustelupalstalta, joka on ollut tutkimuskohteena aiemminkin. Samu Kytölän (2013) väitöskirja käsittelee FutisForum2:n ja sitä edeltäneen Futisforumin monikielisyyttä ja metapragmaattista refleksiivisyyttä. Metapragmaattinen refleksiivisyys on ilmiö, jossa varsinainen asiakeskustelu vaihtuu keskusteluksi kielestä itsestään: mitä kieliä käytetään, miten niitä tulisi käyttää ja millaisia

käytetyt kielet ovat (Kytölä 2013: 201). Tutkimuksesta käy ilmi, että molemmat *futisfoorumit* ovat varsin monikielisiä yhteisöjä, joissa esiintyy suomen lisäksi useita eri kieliä, kuten englantia, ruotsia, espanjaa, saksaa ja italiaa. Odotetusti englantia käytetään näistä eniten ja monipuolisimmin. Erityinen asema on tahallisesti väärin kirjoitetulla ”epäkieliopillisella” englannilla. Tällaisella niin sanotulla pilailuenglannilla on merkittävä rooli huumorin ja pilkanteon välineenä. Toisaalta ivailun kohteeksi (ja välineeksi) voi päätyä myös muunlaiset kieli muodot, kuten Liverpoolin murre. (Kytölä 2013: 197–198.) Monikielisyys ilmenee futisfoorumilla toki muillakin tavoin kuin huumorin ja pilkan kautta. Esimerkiksi Jari Litmasen pelaessa Ruotsissa muovautui häntä koskevasta keskustelusta englanninkielisen keskustelijan ja ruotsinkielisten uutislähteiden myötä monikielinen keitos, jossa suomea, ruotsia ja englantia käytettiin sekaisin. Tällaisessa keskustelussa osa kirjoittajista otti myös itselleen roolin englannin tai ruotsin kielen asiantuntijana tulkaamalla ruotsinkielisiä uutisia joko suomeksi tai englanniksi muille keskustelijoille. (Kytölä 2013: 198).

Käsillä (tai ruudulla) olevasta työstä on löydettävissä yhtymäkohtia myös tähän tutkimukseen. Tahallista väärinkirjoittamista esiintyy myös tämän tutkielman aineistossa jonkin verran erityisesti englanniksi mutta myös suomen kielen kohdalla. Sen sijaan muita vieraita kieliä ei oikeastaan esiinny. Tämä ei kuitenkaan ole yllätys, sillä kuten Kytöläkin (2013: 199–200) toteaa, käytetään muita kieliä eniten niin sanotuissa keskustelupalstan kehystyskeinoissa, joita ovat muun muassa nimimerkit, viestien otsikot ja niiden allekirjoitukset. Näitä elementtejä ei kuitenkaan tätä tutkielmaa varten koottuun korpukseen ole kerätty. (Tutkimusaineistosta tarkemmin luvussa 3.1.)

1.2 Nimistä ja nimityksistä

Suomalaisen nimistöntutkimuksen kohteena on ollut pääasiassa erisnimet eli *proprit*. Nimiä on jaoteltu henkilönnimiin, paikannimiin ja eläintennimiin, jotka ovat olleet tutkituimpia nimikategorioita. Nimistä on tutkittu muun muassa niiden etymologiaa tai niiden rakennetta. Paikannimien kohdalla on myös tutkittu esimerkiksi niiden asutushistoriaa ja henkilönnimien kohdalla muun muassa nimervalintaperusteita tai nimimuotia. (Kulkine.net: A:3.1.1.) Perinteisten kategorioiden lisäksi viime vuosina on tehty tutkimusta muunkinlaisesta nimistöstä. Sjöblom (2006) on tutkinut suomalaista yritysnimistöä ja Seppälä (Kulkine.net) kulkuvälineiden epävirallisia nimiä.

Inhimillinen kulttuuri synnyttää nimiä, ja toisaalta nimet kielen aineksena luovat kulttuuria. Nimiin liitetään tunnetasolla tärkeitä asioita, kuten identiteetti, historia, perinne, omis-

tus ja niin edelleen. Nimet ovatkin varsin usein tunnepitoisia sanoja. Ne saattavat myös sisältää yhteisölle yhteisiä tunnepohjaisia eli affektiivisiä merkityksiä. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 16, 35.) Esimerkiksi suomalaiset miesten etunimet *Uuno* ja *Urpo* viittaavat paitsi sen nimiseen henkilöön, toimivat myös tyhmyyttä ilmaisevina haukkumasanoina: *Hän on täysi urpo*. Nimien tutkimisessa tuleekin huomioida myös kieliyhteisö ja sen sosiaaliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset tarpeet niiden luomisen ja käytön kontekstina (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 28).

Urheiluun liittyvää nimistöä on tutkittu opinnäytetyötasolla jonkin verran. Tuoreimpia maisterintutkielmia aiheesta ovat Tarja Miettisen (2016) tutkimus jääkiekkoseurojen nimistä ja Maria Kivekkään (2015) salibandyseurojen nimeämisperusteita käsittelevä työ. Miettinen analysoi jääkiekkoseurojen nimien rakennetta syntaktis-semanttisesta näkökulmasta, mutta käsittelee myös niiden nimenantoperusteita. Kivekkään tutkielma keskittyy syvemmin nimeämisperusteisiin jaotellen nimet läpinäkyviin ja läpinäkymättömiin. Läpinäkyviä myös hän analysoi syntaktis-semanttisesti ja läpinäkymättömiä puolestaan kyselyllä keräämällään tiedolla. Urheiluseurojen nimistöä käsittelevää tutkimusta ovat tehneet myös Pirola (1985) ja Mattila (1995). Tiina Seppälä (1999) puolestaan on tutkinut Turun Palloseuran pelaajien lempinimiä. Ainialan, Saarelman ja Sjöblomin (2008) mukaan hän havaitsi, että katsojien pelaajista käyttämät lisänimet eroavat usein siitä, millaisia lempinimiä pelaajat itse toisistaan käyttävät. Tämä tutkielma eroaa edellä mainituista siten, että urheilijoiden tai urheiluseurojen sijaan keskitytään urheilun kuluttajiin eli kannattajiin. Lisäksi tässä tutkielmassa ei niinkään analysoida erisnimiä vaan kannattajista käytettyjä nimityksiä, jotka ovat luonteeltaan paljon yleisnimimäisempiä. Seppälän (1999) tutkimuksella ja tällä työllä on yhteistä se, että molemmissa tutkitaan kannattajien käyttämää kieltä.

Nimistöä on luokiteltu erilaisiin kategorioihin lukuisin eri perustein. Ainialan, Saarelman ja Sjöblomin (2008: 24–26) mukaan nimistön tutkimuksessa on vallalla näkemys, jonka mukaan nimiä voidaan luokitella kolmen eri perusteen mukaan. Luokittelua voidaan tehdä joko nimien tarkoitteiden mukaan, nimeämisen perustarkoituksen mukaan tai sen mukaan, mikä suhde ihmisellä on tarkoitteeseen. He antavat esimerkin, jossa erisnimet luokitellaan kulttuurisesta näkökulmasta neljään pääluokkaan: henkilönnimet, eläintennimet, luontonimet ja kulttuurinimet. Jokaista luokkaa voidaan jaotella pienempiin ryhmiin, esimerkiksi kulttuurinimiä asutusnimiin, liikenteen nimiin, organisaatioiden nimiin, tuotenimiin, ja näitäkin kategorioita voidaan jaotella edelleen vielä pienempiin joukkoihin. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 27.)

Tämä tutkimus sivuaa väljästi henkilönimityskäsitteistä eli antroponomastiikkaa. Henkilönimet ovat kulttuurisia universaaleja. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikissa maailman kulttuureissa ihmisille annetaan nimiä. Henkilönnimien päätehtävänä on pidetty yksilön identifiointia erottaaksemme hänet muista yhteisön jäsenistä. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 162.) On yksinkertaisempaa ja helpompaa viitata henkilöön tämän nimellä, kuin kuvailla tätä joka kerta riittävällä tarkkuudella. Sen sijaan, että puhuisimme *siitä pitkätukkaisesta miehestä*, voimme vain kutsua häntä *Anssiksi*. Yksilönnin lisäksi toinen nimien keskeinen tehtävä on luokittelu. Henkilönimet eivät ainoastaan yksilöi ihmistä, vaan tekevät hänestä myös ryhmän jäsenen ja antavat hänelle sosiaalisen identiteetin, joka tavallisesti on myös sukupuolitettu. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 164.) *Maija* luokittelee nimenkantajansa oletusarvoiseksi naissukupuoliseksi, *Matti* mieheksi. Henkilönimet toimivatkin siis myös sosiaalisen luokittelun välineenä. Ne kertovat yhteisölle, kuka yksilö on, ja toisaalta paljastavat yksilön paikan yhteisössä. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 18.)

Henkilönimet jaetaan yleensä kahteen pääluokkaan: yksilöihin viittaaviin nimiin ja kollektiivisiin henkilönnimiin eli erilaisiin ihmisryhmiin viittaaviin nimiin. Yksilöihin viittaavat henkilönnimet jaetaan edelleen virallisiin nimiin (mm. etunimet, välinimet) ja epävirallisiin lisänimiin (mm. lempinimet, pilkkanimet). Kollektiiviset henkilönnimet puolestaan jaetaan sukunimiin, klaaninimiin ja muihin ihmisryhmiin viittaaviin nimiin. Henkilönnimiä voidaan luokitella tietysti myös muilla tavoin. Vaihtoehtoisia luokitteluperusteita ovat esimerkiksi nimenkantajan näkökulma (esimerkiksi miesten nimet, naisten nimet, aatelisnimet, hallitsijanimet), nimenantoperuste (esimerkiksi luontonimi, toivenimi, kirjallisuusnimi) tai kielellinen näkökulma (esimerkiksi kotoperäinen, vierasperäinen, käännösnimi, yhdysnimi). Taiteilijanimien tai urheilujoukkueiden nimien ei yleensä tulkita olevan henkilönnimiä, vaan niiden katsotaan kuuluvan kaupallisen nimistön raja-alueelle. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 176–177.)

Läheisimmin tähän tutkimukseen liittyvät henkilöihin viittaavat lisänimet, ja niistä erityisesti erilaiset haukkumanimet ja pejoratiiviset lisänimet. Lisänimet jaotellaan primaareihin ja sekundaareihin. Sekundaarit lisänimet pohjautuvat tavalla tai toisella nimenkantajan viralliseen etu- ja/tai sukunimeen. Esimerkkejä sekundaareista lisänimistä ovat vaikkapa Päivin kutsuminen *Päkäksi* tai Valtterin *Valtsuksi*. Primaarit lisänimet sen sijaan eivät pohjautu millään tavoin henkilön virallisiin nimiin, vaan ne on muodostettu jollakin muulla tavalla. Primaari lisänimi voi olla esimerkiksi henkilöä kuvaileva, kuten *Kenokaula* tai pohjautua henkilön ammattiin: kylmäkoneasentaja → *Lumiukko*. Lisänimiä jaotellaan myös tarkempiin

kategoriioihin, joita ovat muun muassa hellittely- ja hoivanimet, lasten työnimet ja seläntakaisnimet (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 173–175, 251, 256.)

Haukkuma- ja pilkkanimet pitävät yllä sosiaalista järjestystä, osoittavat norminrikkajalle oman paikkansa ja toimivat varoituksena muille yhteisön jäsenille. Pejoratiivisten lisänimien tehtävä on sulkea yksilö yhteisön ulkopuolelle tai vähintään varoittaa kyseisestä kohtalosta. Usein pilkkanimet sisältävätkin viestejä nimen saajan lisäksi muille yhteisön jäsenille. Pejoratiivisten lisänimien kautta saadaan tietoa yhteisön normeista ja arvotuksista: ne kertovat, mitä yhteisö hyväksyy ja mitä ei. Ilmauksen hyväksyminen nimeksi tai nimitykseksi vaatii nimittäin aina yhteisön, joka ryhtyy käyttämään ilmausta nimenä. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 19, 39, 249.) Myös tässä tutkielmassa nimenomaan pejoratiiviset nimitykset ja haukkumasanat antavat eniten tietoa siitä, millaista kannattajuutta ei yleisesti arvosteta. Näistä arvotuksista on käänteisesti myös pääteltävissä, millainen kannattaminen puolestaan on arvostettua.

Appellatiivien ja proprien eli yleis- ja erisnimien erottaminen on yksi nimistötutkimuksen keskeisiä ongelmia. Ajatellaan, että substantiivit voivat olla joko yleisnimiä tai erisnimiä. Ilmauksen ollessa yleisnimi se ei voi olla erisnimi ja päinvastoin. Vallitseva mielipide on myös, että näiden kahden kategorian välinen ero perustuu suureksi osaksi semantiikkaan. Erisnimillä ei ole merkitystä, joka olisi määriteltävissä samalla tavoin kuin yleisnimien merkitys. (Sjöblom 2004: 80–81.) Sen sijaan erisnimen tehtävä on nimetä yksilö erotukseksi muista samaan ryhmään kuuluvista jäsenistä: *mies* vs. *Jaakko*. Ison suomen kieliopin mukaan (VISK § 596) erisnimet yksilöivät asioita eli niillä on identifioiva tehtävä, ja ne voivat koostua yhdestä tai useammasta sanasta. Keskeisimpänä kriteerinä erisnimen ja yleisnimen rajanvedossa on yleensä pidetty ilmauksen tehtävää eli funktiota. Appellatiivit viittaavat luokan jäseniin eli ne luokittelevat, kun taas propriit viittaavat yksilöihin eli ne identifioivat. (Sjöblom 2006: 52; Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 13.)

Yleis- ja erisnimien välinen raja ei kuitenkaan ole selkeä ja ehdoton, vaan erisnimeä voidaan joskus käyttää yleisnimenä tai päinvastoin. Erisnimen käytöstä yleisnimenä käy esimerkiksi lause *Hän on 2000-luvun Picasso*, jossa erisnimi ei viittaa yksilöön, vaan sillä tarkoitetaan taiteellista lahjakkuutta. Toisaalta taas lauseessa *Kävin katsomassa mummoa ja pappaa* ilmauksilla *mummo* ja *pappa* viitataan yksilöityihin isovanhempiin, joten niitä käytetään erisniminä. Sukulaisnimitysten kohdalla on sopimuksenvaraista, mitä nimityksiä käytetään, joten ne ovat siinä suhteessa erisnimen kaltaisia: *pappa* ~ *vaari* ~ *ukki*. (VISK § 553, 597.) Nimien ja nimitysten voikin ajatella olevan jatkumolla yleisnimistä erisnimiin. Samakin nimitys voi yhdessä käyttöyhteydessä olla erisnimi ja toisessa yleisnimi. (Lahtinen 2008: 9.)

Tämä on havaittavissa myös tässä tutkielmassa tarkastelluista nimityksistä, jotka ovat pääsääntöisesti yleisnimen kaltaisia, mutta joita toisinaan käytetään erisnimen tapaan.

Kuten tämän tutkielman otsikostakin käy ilmi, tutkitaan tässä työssä jalkapallokannattajien *nimityksiä*. Termien *nimi* ja *nimitys* välille on usein tehty merkitysero niin, että ensimmäisellä viitataan erisnimeen ja jälkimmäisellä yleisnimeen. Substantiiviin *nimi* pohjautuvat verbit *nimetä* ja *nimittää*, joista jälkimmäisestä *nimitys* lienee johdettu. Verbeillä *nimetä* ja *nimittää* on jonkinasteinen merkitysero. *Nimeäminen* vaikuttaa kertaluontoiselta, loppuun asti saatetulta toiminnalta: *Kapteeni nimesi laivan Armadaksi*. Sen sijaan verbistä *nimittää* saa vaikutelman toistuvammasta ja jatkuvammasta toiminnasta. Tästä verbistä pohjautuvan substantiivin *nimitys* voikin ajatella olevan enemmän määritelmänomainen ilmaus, eikä niinkään kertaluontoisesti jollekin asialle annettu nimi. (Kulkine.net: A:1.3.) Täten voidaan tehdä johdtopäätös, että tässä työssä tutkitaan pääasiassa yleisnimen kaltaisia nimityksiä. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin kannatusryhmien nimet, jotka ovat selkeästi lähempänä erisnimen määritelmää ja useimmiten myös kirjoitettu isolla alkukirjaimella: *Sinitähdet*, *Valloittajat*.

Tämä tutkielma poikkeaa tavanomaisesta nimistön ja nimien tutkimuksesta siten, ettei tässä työssä keskitytä analysoimaan esimerkiksi nimitysten nimeämisperusteita, niiden etymologiaa, tarkoitetta tai eritellä niiden muodostamisperusteita tai rakennetta. Tässä tutkielmassa keskitytään tarkastelemaan sitä ympäristöä, missä tutkittavat nimitykset esiintyvät, ja sen kautta analysoimaan nimitysten semanttista prosodiaa. (Semanttista prosodiaa käsitellään tarkemmin luvussa 2.4.) Nimitysten analyysissa kuitenkin mainitaan niiden tarkoite eli mihin niillä viitataan, jos se ei selviä nimityksestä itsestään.

1.3 Tutkimusaihe, -ongelma, -kysymykset ja hypoteesit

Tämä tutkimus käsittelee jalkapallokannattajien kieltä: tarkemmin sanottuna heidän toisistaan käyttämiään nimityksiä. Vaikka tutkimuskohteena onkin eräänlainen sosiolekti, ei kyseessä ole varsinaisesti sosiolingvistinen tutkimus. Pikemminkin kyse on korpuslingvistiksestä tutkimuksesta, jonka avulla selvitetään kannattajien arvotuksia ja suhtautumista toisiin kannattajiin ja kannattamiseen ylipäätään. Sitä, millaiset ovat kannattajien arvotukset ja suhtautuminen toisiin kannattajiin, voi pitää tämän tutkimuksen tutkimusongelmana. Ongelmaa selvitetään kahden tutkimuskysymyksen avulla, jotka ovat seuraavat:

1. Mitä nimityksiä suomalaiset jalkapallokannattajat käyttävät toisistaan, ja mihin näillä nimityksillä viitataan?

2. Millainen on nimitysten semanttinen prosodia, ja mitä se kertoo jalkapallokannattajien arvotuksista kannatuskulttuuria ja toisia faneja kohtaan?

Hypoteesina oletan korpuksessa löytyvän useita erilaisia nimityksiä, joista muutamat ovat hyvin frekventtejä ja vakiintuneita. Lisäksi korpuksessa on oletettavasti lukuisia sellaisia nimityksiä, jotka esiintyvät siinä vain muutamia kertoja. Osan nimityksistä odotan olevan omaperäisiä ilmauksia, joiden merkitys ei ulkopuoliselle selviä ilman esiintymiskontekstia. Valtaosan nimityksistä kuitenkin odotan olevan yleiskielen mukaisia, kuten *fani* tai *kannattaja*. Tätä olettamusta tukee muun muassa Zipfin laki, jonka mukaan sanan ranking yleisyyshierarkiassa on kääntäen verrannollinen sen esiintymistaajuuteen laajassa tekstikokonaisuudessa (TTP s.v. *Zipfin laki*). (Tarkemmin ks. esim. Luojola 2006: 82–83.)

Nimitysten semanttisesta prosodiasta ei ole tehtävissä aivan yhtä vahvoja hypoteeseja kuin itse nimityksistä. Todennäköistä toki on, että osalla nimityksistä semanttinen prosodia on positiivinen ja osalla negatiivinen. Koska tutkimuksessa tarkastellaan jalkapallokannattajien suhtautumista toisiinsa, on oletettavaa, että kannattajat suhtautuvat positiivisesti omaan yhteisöönsä. Toisaalta ennalta on tiedossa, että tiettyihin kannattamisen muotoihin suhtaudutaan myös hyvin negatiivisesti, joten odotettavaa on myös, että joillakin nimityksillä on selkeästi negatiivinen semanttinen prosodia. Kaikkien nimitysten esiintymisympäristö ei varmasti kuitenkaan ole arvottunut, vaan neutraalejakin tapauksia löytynee. Sitä, kuinka suuri neutraalin prosodian osuus on, en kuitenkaan osaa etukäteen arvioida.

Tutkielma etenee seuraavanlaisesti: Pääluvussa 2 esitellään tutkimuksen teoreettista taustaa. Aluksi käsitellään kontekstuaalista semantiikkaa yleisesti, jonka jälkeen avataan idiomaattisen valinnan periaatetta, ja käsitellään tutkimuksen avainkäsitettä, semanttista prosodiaa laajemmin. Kolmannessa luvussa kerrotaan aineiston valikointiperusteista ja keruumenetelmistä sekä kerrotaan käytetyistä tutkimusmenetelmistä. Luvussa 4 käsitellään tutkimuksen analyysi nimitysryhmä kerrallaan, jonka jälkeen tehdään analyysistä kokonaisuudessaan lyhyt yhteenveto. Viimeinen pääluku on tutkielman päätäntö, jossa vastataan tutkimuskysymyksiin, pohditaan tutkimustuloksia tarkemmin ja arvioidaan tutkielman onnistuneisuutta.

oltava mukana myös kielen sosiaalinen luonne. Kommunikaatiohan olisi mahdotonta, jos sanojen merkitykset olisivat olemassa ainoastaan yksilön pään sisällä. Kollektiivinen yhteisymmärrys merkityksistä on kaiken viestinnän perusta. (Ks. esim. Kuiri 2000: 10.)

Kontekstuaalinen semantiikka sen sijaan pohjautuu niin sanotun brittiläisen koulukunnan tutkimusperinteeseen, jonka tunnettuja edustajia ovat muun muassa J.R. Firth ja John Sinclair. Näistä ensin mainittu Firth on suuntauksen varhaisimpia edustajia. Jantunen puhuu firthiläisestä kieliteoriasta, jonka kulmakivenä on aineistopohjainen analyysi: kieltä tutkitaan todelliseen kielenkäyttöön perustuen. Tästä teesistä on vedettävissä suoraviivainen yhteys korpuslingvistiikkaan, joka toimii tämän tutkielman metodisena viitekehyksenä. (Jantunen 2004: 7; Pirkola 2016: 3.)

Huomionarvoista kuitenkin on, etteivät kontekstuaalinen ja konseptuaalinen semantiikka ole toisensa poissulkevia näkökulmia, vaan ne täydentävät toisiaan. Korpuslingvistinen kontekstuaalinen semantiikkakaan ei toimisi yksinään täysin käsiteanalyysia hyödyntämättä. Muun muassa semanttista prosodiaa tarkastelevat tutkimukset – jollainen myös tämä tutkielma on – kuvaavat koteksia (kotekstista ks. luku 2.3) hyvinkin epämääräisillä käsitepareilla, kuten ”hyvä” ja ”huono”. (Jantunen 2004: 10–11.) Seuraavaksi käsitellen tarkemmin tutkielman teoreettista viitekehystä. Ensin käsitellään vapaan ja idiomaattisen valinnan teoriaa, minä jälkeen siirrytään sanojen ja ilmausten esiintymisympäristöihin. Lopuksi käsitellään semanttista prosodiaa.

2.2 Vapaa ja idiomaattinen valinta

Tässä alaluvussa käsitellään kahta tapaa kuvata merkityksen muodostumista teksteissä. Ensiksi selvennetään vapaan valinnan periaatetta (*open-choice principle*), jonka Sinclair (1991: 109) katsoo olevan tavanomainen tapa kuvata kieltä. Sen jälkeen käsitellään idiomaattisen valinnan periaatetta (*idiom principle*), joka on tämän tutkielman kannalta näistä kahdesta keskeisempi.

2.2.1 Vapaa valinta

Tekstien ja niiden merkityks(i)en muodostumista voidaan lähestyä useasta eri näkökulmasta. Kielen pienintä merkitystä kantavaa rakenneyksikköä kutsutaan morfeemiksi (TTP s.v. *morfeemi*). Yksi tai useampi morfeemi muodostavat sanan. Sanoista puolestaan muodostuu lausekkeita ja lauseita, joista puolestaan virkkeitä. Merkityksen voi nähdä olevan sitä kantavan

yksikön omaisuutta. Erilaisia mahdollisuuksia yhdistellä näitä *merkitysyksiköitä* on lukematonta vain kieliopin rajoittaessa valintaa.

Sinclair (1991: 109) nimittää vapaan valinnan periaatteeksi tällaista näkemystä, jonka mukaan ainoa merkitysyksiköiden yhdistelyä rajoittava tekijä on kielioppi. Hänen mukaan kyseistä tapaa jäsentää kieltä on usein kutsuttu aukko-täydennys-malliksi (*slot-filler -format*). Tekstit nähdään sarjana aukkoja, jotka täytetään kielioppia noudattaen. Jokainen aukko voidaan täyttää lähestulkoon millä tahansa leksikonmukaisella sanalla. Tämän näkökulman mukaan merkitykset tavallaan synnytetään jokaisessa kielenkäyttötilanteessa uudestaan, sillä kielenkäyttäjillä on loputon määrä vaihtoehtoja, joiden joukosta valita. Sinclairin (1991: 102–103) mielestä kielen kahtiajako saussurelaisittain abstraktioon ja todelliseen ilmentymään tai Chomskyn – joka on vapaan valinnan periaatteen puolestapuhuja – käyttämiin kompetenssiin ja performanssiin on tarpeeton, sillä todelliset tekstit poikkeavat aina rakenteellisista säännöistä. Tavanomaiset kieliopit eivät yleensä myöskään ota huomioon sitä, että jotkin sanat esiintyvät tietyissä rakenteissa vain yhdenlaisessa merkityksessä. Esimerkiksi sanasta *mokoma* syntyvä mielikuva on varsin erilainen lausahduksissa *kaikin mokomin* ja *mokomakin limanuljaska*. Samoin *osin mokomin* kuulostaa varsin erikoiselta, vaikka on vapaan valinnan periaatteen kannalta kielenmukainen rakenne.

2.2.2 Idiomaattinen valinta

Sinclairin (1991: 109–110) mukaan edellä esitelty vapaan valinnan periaate ei ole riittävä kuvaamaan sitä, miten merkitykset syntyvät teksteissä. Idiomaattisen valinnan periaatteen voi nähdä olevan jossain määrin vastakohtainen vapaalle valinnalle, mutta nämä kaksi mallia eivät kuitenkaan ole toisensa poissulkevia. Hänen näkemyksensä mukaan vapaan valinnan periaate ei huomioi riittävästi tekstissä esiintyviä peräkkäisiä valintoja rajoittavia tekijöitä. Tavanomaisten tekstien tuottaminen ainoastaan vapaata valintaa käyttäen ei yksinkertaisesti ole mahdollista, vaan tekstin esiintymisympäristö yhdessä tekstinsisäisten sana- ja rakennevalintojen kanssa vaikuttavat siihen, millaisiin valintoihin päädymme tekstejä tuottaessamme.

Sinclair (1991: 110) sanoo olevan selvää, etteivät sanat esiinny teksteissä sattumanvaraisesti pelkkä kielioppi rajoitteenaan, vaan kielellisiä valintoja rajoittavia tekijöitä on huomattavasti enemmän. Merkittävästi valintoihin vaikuttaa muun muassa rekisteri, joka voidaan nähdä laaja-alaisena yläkäsitteenä erilaisille valintaa rajoittaville tekijöille. Pelkästään tietyn rekisterin käyttö vähentää kielellisten valintojen määrää huomattavasti suhteessa vapaaseen valintaan.

Idiomaattinen valinta on melko väljä käsite, johon sisältyy paljon variaatiota. Sinclair (1991: 111–112) määrittelee idiomaattisen valinnan ilmentyvän seitsemällä tavalla, joista neljä liittyy variaatioon. Fraaseilla, joilla tässä yhteydessä tarkoitetaan sanarajat ylittäviä merkityksiköitä, voi olla variaatiota muun muassa sanajärjestyksen tai lekseemien suhteen. Lisäksi monilla sanoilla tai fraaseilla on vahva myötäesiintymispreferenssi toisten sanojen ja/tai kieliopillisten kategorioiden kautta. Näitä ilmiöitä kutsutaan kollokaatioksi ja kolligaatioksi. Näiden lisäksi sanoilla ja fraaseilla on havaittavissa myötäesiintymistendenssi semanttisen ympäristönsä kanssa. Sinclairin mukaan esimerkiksi englannin kielen verbi *happen* näyttäisi usein liittyvän epämiellyttäviin tapahtumiin, kuten onnettomuuksiin. (Sinclair 1991: 112.) Tätä ilmiötä kutsutaan semanttiseksi preferenssiksi ja semanttiseksi prosodiaksi, jotka ovat hyvin lähekkäisiä käsitteitä. Näistä ensin mainittu on harvemmin käsitelty, eikä sitä aina edes eroteta semanttisesta prosodiasta (Jantunen 2004: 24). Tässä tutkielmassa avainasemassa on semanttinen prosodia, jota käsitellään tarkemmin luvussa 2.4. (Semanttisesta preferenssistä ks. esim. Stubbs 2001: 65; Jantunen 2004: 24–25.)

2.3 Koteksti, tilannekonteksti ja konteksti

Tässä alaluvussa määritellään tutkielman kannalta keskeiset tekstien ja ilmausten esiintymisympäristöön liittyvät käsitteet. Määrittely etenee suppeimpaan ympäristöön viittaavasta käsitteestä alkaen.

Korpuslingvistiksessä tutkimuksessa kotekstilla (*cotext*) tarkoitetaan tutkimuksessa tarkasteltavaa kielellistä lähiympäristöä. Koteksti on tärkeä käsite korpustutkimuksessa siksi, että sen määrittelemisen on välttämätöntä analyysin alkuvaiheessa. (Jantunen 2004: 12.) Sinclair (1991: 172) määrittelee kotekstiksi kulloinkin tarkasteltavaa ilmausta edeltävät ja seuraavat muut sanat. Jantunen (2004: 12) täsmentää, ettei koteksti ole sama asia kuin lauseyhteys, vaan kotekstiksi voidaan laskea myös lause- ja virkerajat ylittävä osuus tekstistä. Tavanomaisesti tarkastelukoteksti määritellään tarkkarajaisesti esimerkiksi noodia eli tarkasteltavaa ilmausta edeltäviin ja seuraaviin neljään sanaan. Jantunen (2004: 19) mukaan tätä 4:4 -jakoa pitävät optimaalisena esimerkiksi Jones & Sinclair (1974). Stubbs (2001: 106) kuitenkin huomauttaa, että semanttisen prosodian hahmottamiseen tarvitaan usein suurempi tarkastelualue kuin mikä kollokaatioanalyysissä olisi riittävä. Tätä ajatusta tukee myös Hunston (2007: 254, 262), mutta hän painottaa myös välittömän kotekstin tärkeyttä merkitystä tulkittaessa.

Kotekstia laajempaa tekstin tai sen osan esiintymisympäristöä kutsutaan tilannekontekstiksi (*context of situation*). Termin varhaisimpia käyttäjiä on Firth (1968: 175–177), joka

määrittelee tilannekontekstin abstraktioksi, johon sisältyy sekä verbaalinen että non-verbaalinen viestintä. Hän näkee tilannekontekstin rakentuvan kielenkäyttötilanteeseen osallistuvista tahoista, niiden ominaisuuksista ja toiminnasta, viestinnän päämäärästä ja vaikutuksesta sekä (luonnollisesti) itse kielenkäyttötilanteesta. Kaikki tekstit kuuluvat johonkin kielenkäyttötilanteeseen, joista riippuvaisia ovat myös ilmausten saamat merkitykset. John Lyons (ks. 1968: 410) kirjoittaa, että sanojen merkityksen ymmärtäminen on usein jopa mahdotonta ilman kontekstia. Hänen mukaansa tämä on havaittavissa tavasta, jolla sanakirjoissa usein selitetään sanojen merkitys: sanalle annetaan synonyymi ja kontekstuaaliset rajoitteet selvittämään tyypillistä käyttöyhteyttä.

Tilannekontekstilla ei tarkoiteta jokaista yksittäistä kommunikointitapahtumaa, vaan termi viittaa toistuvien kielenkäyttötilanteiden muodostamaan abstraktioon. Toistuvuuden vaatimus on avainasemassa tilannekontekstin määrittelyssä. Tilannekonteksti on sosiaalisissa prosesseissa ilmentyvä toistuva skemaattinen rakenne, joka mahdollistaa kontekstuaalisen merkityksen tulkinnan. Toistuvuuden vaatimukseen on kuitenkin sisällytettävä likimääräisyyden hyväksyminen, sillä mikään kielenkäyttötilanne ei voi toistua täysin identtisenä. (Firth 1968: 176; Jantunen 2004: 11.) Sikäli kun sanoilla ja ilmauksilla on erottamaton suhde kontekstiin, on tehtävissä johtopäätös, etteivät ne voi säilyttää merkitystään täysin samana kontekstista toiseen siirryttäessä. Minkä tahansa sanan tai ilmauksen voidaan sanoa tarkoittavan tiettyä asiaa useimmissa konteksteissa, muttei todennäköisesti kaikissa konteksteissa. (Hunston 2007: 266.)

Tässä tutkielmassa käytetyn korpuksen tilannekonteksti on laaja-alaisesti katsoen muuttumaton, sillä korpus on koottu tietyn aihepiirin ympärille luodun keskustelupalstan kahdesta viestiketjusta, joiden sisältöä rajaa niiden samantyyppiset otsikot. Niinpä tämän tutkielman tulokset ovat relevantteja ainoastaan tässä kyseissä tilannekontekstissa. Tulokset ovat kuitenkin yleistettävissä muuhunkin jalkapallofanien kielenkäyttöön ja osittain laajempaan urheilun seuraajien kieleen. Tutkielman tavoitteena ei ole tehdä tätä yleisemmän tason johtopäätöksiä näiden nimitysten merkityksestä tai semanttisesta prosodiasta.

Tavanomaisin tekstin esiintymisympäristöön viittaava käsite on konteksti (*context*), jota käytetään jatkuvasti sekä arkipuheessa että useilla tieteenaloilla (Hekkinen, Hiidenmaa & Tiilikka 2001: 119). Arkikielessä kyseinen sana nähdään käytännössä synonyymina teksti- tai lauseyhteydelle (KS s.v. *konteksti*). Kielentutkimuksen kentällä kontekstin käsitteellä on sen sijaan viitattu monenlaisiin tekstiympäristöihin. Sillä voidaan viitata kielenkäytön ympäristöön, toisiin teksteihin, arvoihin, ilmausta ympäröiviin toisiin ilmauksiin ja niin edelleen. Kontekstina voidaan nähdä tekstinulkoinen maailma eli se ympäröivä todellisuus, jossa teksti

on. Toisaalta kontekstilla voidaan viitata konkreettiseen tekstiyhteyteen: ympäröiviin sanoihin, lauseisiin, kappaleisiin ja lukuihin. (Hekkinen, Hiidenmaa & Tiililä 2001: 119; Jantunen 2004: 11–12.)

Huomionarvoista on, etteivät kontekstit ole olemassa valmiina eivätkä ristiriidattomina, vaan ne ovat tekstien tavoin dialogisia prosesseja, jotka rakentuvat kamppailujen kautta. Tekstin ja kontekstin suhde on nähtävissä kaksisuuntaisena eli niin sanottuna kaksoiskontekstuaalisuutena: kielenulkoisen sosiaalinen konteksti vaikuttaa kielen käyttöön ja toisaalta kielenkäyttö muovaa ja luo todellisuutta. (Lehtonen 1996: 186; Hekkinen, Hiidenmaa & Tiililä 2001: 119.) Kontekstit eivät ole muuttumattomia, kuten eivät ole teksteistä tehdyt tulkinnatkaan, joihin kulloinenkin konteksti väistämättä vaikuttaa.

Kuten edeltävästä käy ilmi, on kontekstin käsite (kielen)tutkimuksen kentällä hyvin monimuotoinen ja ongelmallinen. Siksi sitä usein pyritäänkin jakamaan osiin määrittelemällä (Jantunen 2004: 11). Esimerkiksi Norman Fairclough (1997: 85) esittelee eri abstraktiotasoja, joilla viestintätilanteita voidaan analysoida. Eriasteisia abstraktiotasoja ovat muun muassa välitön tilannekonteksti, tilannetta ympäröivien institutionaalisten käytäntöjen konteksti tai yhteiskunnan ja kulttuurin viitekehys. Kaksi Faircloughin ensiksi mainitsemaa abstraktiotasoa voidaan tämän tutkimuksen kannalta nähdä kontekstin ja tilannekontekstin vastineina. Kolmas sen sijaan viittaa laajempaan tekstinulkoiseen maailmaan, josta olisi mahdollista käyttää termiä konteksti. Tässä tutkimuksessa konteksti on kuitenkin määritelty toisin, mitä avataan seuraavaksi.

Jantunen (2004: 11) mukaan korpuslingvistiksessä tutkimuksessa merkitystä on yleensä pyritty analysoimaan Firthin tilannekontekstia suppeamman kontekstin avulla. Tämän näkökulman mukaan konteksti käsitettäisiin siis tilannekontekstia tarkkarajaisemmaksi ilmiöksi. Kontekstin monenkirjavat määritelmät puhuvat kuitenkin sen puolesta, etteivät tilannekonteksti ja konteksti välttämättä ole käsitteinä rinnastettavissa tai samalle jatkumolle asetettavissa. Tässä tutkielmassa kontekstista käytetään Jantunen (2004: 12) määritelmää: konteksti nähdään kontekstin ja tilannekontekstin yläkäsitteenä, joka sisältää sekä lähimmän tekstiympäristön että tekstinulkoisen maailman.

2.4 Semanttinen prosodia

Semanttisen prosodia on kielentutkimuksessa suhteellisen tuore käsite, sillä sitä käytettiin ensimmäisen kerran vuonna 1993 (Hunston 2007: 249):

A consistent aura of meaning with which a form is imbued by its collocates is referred to in this paper as a semantic prosody. (Louw 1993: 157.)

Vaikka Louw oli ensimmäinen, joka käytti termiä artikkelissaan, on sen synty – ainakin Hunstonin (2007: 249) tulkinnan mukaan – pitkälti John Sinclairin ansiota. Muun muassa Sinclair on kehittänyt semanttisen prosodian konseptia kirjoituksissaan, ja käsite on jossain määrin vakiintunut käyttöön kontekstuaalisen semantiikan alalla. Semanttisen prosodian tutkimusta on myös kritisoitu, ja sen sijaan on ehdotettu käytettäväksi muita käsitteitä. (Hunston 2007: 249; 2011: 57) Kritiikistä ja käsitteen määrittelystä on tarkemmin luvuissa 2.4.1 ja 2.4.3.

Kuten yllä olevasta Louw'n lainauksesta käy ilmi, voi semanttista prosodiaa luonnehtia eräänlaiseksi merkitysouraksi, joka ilmauksia ympäröi. Sinclairin mukaan merkitysyksikön semanttinen prosodia on (yksi) syy sille, miksi kyseisen ilmauksen valintaan on päädytty. Semanttisen prosodian hän näkee olevan erityisesti pragmaattisten ilmausten ominaisuus, joka ilmentää kielenkäyttäjän asenteita. Täten semanttinen prosodia yhdistää kontekstin ja kielenulkoisen kontekstin ja on ilmausten ”uloin kerros” suhteessa kontekstiin; sillä on siis kosketuspinta tilannekontekstiin. (Sinclair 1998: 20; Jantunen 2004: 25.) Morley ja Partington (2009: 140, 144) katsovat semanttisen prosodian olevan tarpeellinen systeemi, koska se on valintoja rajoittava mekanismi monien muiden kielen mekanismien tavoin. Semanttisen prosodian kautta lukijalle avautuu näkymä tekstintuottajan mielipiteisiin, arvoihin, uskomuksiin ja niin edelleen. Lukija kiinnittääkin semanttiseen prosodiaan huomionsa useimmiten silloin kun se on poikkeuksellinen tai puuttuu (Morley & Partington 2009: 147).

2.4.1 Semanttisen prosodian tulkintoja

Kaksi lähtökohdiltaan erilaista näkökulmaa semanttiseen prosodiaan jakavat alan tutkijoiden määritelmät ilmiöstä. Erilaiset tulkinnat pohjautuvat kysymykseen siitä, ilmeneekö semanttinen prosodia leksikaalisissa yksiköissä vai diskursseissa. Ilmiötä pidetään joko ”sanojen omaisuutena” tai laajempaan diskursiivisena piirteenä, joka omalta osaltaan identifioi tekstejä. (Hunston 2007: 250; Morley & Partington 2009: 144.) Morley ja Partington (2009: 144–145, 147) eivät pidä tätä kuitenkaan ehdottomana kahtiajakona vaan pikemminkin kahtena erilaisena lähtökohtana yhden ilmiön tarkasteluun. He käyttävät näkökulmista nimityksiä leksikaalisen

vireen¹ näkökulma (*lexical-priming perspective*) ja diskursiivinen näkökulma (*discoursal perspective*). Seuraavaksi esitellään tarkemmin näitä kahta näkökulmaa.

Leksikaalisen vireen näkökulmaa voidaan pitää yleisenä – jopa perinteisenä – semanttisen prosodian tulkintana. Morley ja Partington (2009: 145) nostavat esiin, että tätä tulkintaa ovat käyttäneet 90-luvun alusta lähtien lukuisat tutkijat mukaan lukien näkemystä kritisoinut Susan Hunston. Kyseisen määritelmän mukaan semanttinen prosodia on joko merkitysyksiköiden omaisuutta, niillä nähdään olevan tietynlainen prosodia tai ne ovat/edustavat tiettyä prosodiaa. Millä tahansa tapaa asian kielentääkään, on se vain käytännöllinen tapa ilmaista, että tietty ilmaus kantaa prosodisia ohjeita ja ehdotuksia siitä, kuinka sitä tulisi käyttää kussakin diskurssissa ottaen huomioon sen – positiivisen tai negatiivisen – arvottavan voiman, jonka ilmaus diskurssiin todennäköisesti mukanaan tuo. (Morley & Partington 2009: 145.)

Vaikkei merkitysyksiköillä välttämättä voi sanoa olevan luontaisia, täysin kontekstivapaita merkityksiä, ne kuitenkin kantavat mukanaan ehdotuksia siitä, miten niitä tyypillisesti käytetään ja millaisessa vuorovaikutuksessa ne ovat muiden yksiköiden kanssa. Hoeyn (2005: 8) termin niillä on vireitä (*primings*). Näihin vireisiin kuuluu myös semanttinen prosodia. (Morley & Partington 2009: 145.) Priming on koko fraseologisuuden ilmiötä selittävä tekijä. Jos sanat varastoituisivat mieliimme erillään ja yksittäin, olisi kaikenlainen fraseologinen myötäesiintyminen selittämätön ilmiö. Hoey (2005: 7) näkee kaikkein sopivimman ilmiötä kuvaavan psykologisen tekijän olevan priming. Primingin käsite on lainattu psykologian tieteenalan puolelta. Sillä tarkoitetaan tässä yhteydessä sitä, että yksittäinen sana luo mielesämme primingin eli virittää mieleemme muihin sanoihin. Hoey (2005: 8) antaa esimerkiksi sanat ruumis (*body*) ja sydän (*heart*). Jos kuuntelijalle/lukijalle annetaan valmiiksi sana *body* hän tunnistaa sanan *heart* nopeammin kuin silloin, jos ensin olisi annettu jokin sattumanvarainen sana, kuten temppu (*trick*). *Body* luo miellelyhtymän sanaan *heart*, mitä *trick* ei (yleensä) tee.

Ilmausten semanttinen prosodia antaa lukijalle vihjeitä siitä, mikä on puhujan suhtautuminen puheenaihetta kohtaan ja sitä kautta virittää lukijalle odotuksia siitä, millaisen semanttisen prosodian ilmauksia tekstissä todennäköisesti on. Morley ja Partington (2009: 145) vertaavat leksikaalisen yksikön vireitä DNA:han. DNA:ssa on sellaista tietoa, joka vaikuttaa merkittävästi eliön käyttäytymiseen, muttei kuitenkaan määrittele sitä. Elävän olennon käyt-

¹ Termille *lexical priming* ei ole tutkimuskirjallisuudessa vakiintunutta suomennosta. Tässä työssä käytetään suomennosta *leksikaalinen vire*. Tämä suomennos vastaa mielestäni hyvin ilmiön piirteitä: ilmausten vireet vaikuttavat siihen, miten teksti kokonaisuutena ”soi”. Samoin se virittää kuulijaansa odotuksia siitä, millaisia ilmauksia tekstissä on odotettavissa. Lisäksi ilmaukset, joilla on esimerkiksi vahva arvottava vire, virittävät ympärillään olevia ilmauksia soimaan samassa nuotissa.

täytyminen on siten tässä analogiassa verrannollinen merkitysyksikön ilmenemiseen diskursissaan.

Vireet eivät varsinaisesti ole leksikaalinen vaan itseään uusintava mentaalinen ilmiö (ks. Hoey 2005: 7–8). Kielenkäyttäjät oppivat ilmausten toistuvista käytöistä ja käyttöympäristöistä, miten ne tyypillisesti ilmenevät teksteissä. Sitä kautta opitaan, millaisten sanojen tai sanajoukkojen kanssa tietty ilmaus myötäesiintyy (kollokaatiot), millaisissa kieliopillisissa rakenteissa se tyypillisimmin esiintyy (kolligaatiot), millaisia merkityksiä sen ympärillä olevilla sanoilla ja ilmauksilla on (semanttinen preferenssi) ja niin edelleen. Samoin opitaan, millaisissa arvottavissa rakenteissa tai ympäristöissä ilmaus esiintyy (semanttinen prosodia). (Morley & Partington 2009: 145–146.)

Hunstonin (2007: 257–258) mukaan muun muassa Sinclair näkee semanttisen prosodian olevan hienovarainen mekanismi, joka ei ilmene ainoastaan sanojen tai ilmausten myötäesiintymisenä vaan myös johdonmukaisuutena tekstien diskursseissa. Morley ja Partington (2009: 145, 147) jakavat diskursiivisen näkökulman edelleen kahteen vielä täsmällisempään määritelmään, jotka ovat tekstuaalinen (*textual*) ja tilastollinen (*statistical*) lähestymistapa.

Tekstuaalisessa lähestymistavassa semanttinen prosodia nähdään puhujan arvottavana intentiona tekstissä, asennoitumisena puheenaihetta kohtaan, mikä ilmenee tekstissä kauttaaltaan konkreettisina valintoina. Kokonaisvaltaisesti katsoen semanttinen prosodia on yksittäisten valintojen tasoa abstraktimpi bipolaarinen ilmiö, joka näkyy – tai kuuluu – joko kielteisenä tai myönteisenä pohjavireenä tekstissä. Toisaalta konkreettisiinkin valintoihin vaikuttaa, millaisissa konteksteissa tekstin tuottaja on aiemmin jotakin ilmausta käyttänyt tai huomannut käytettävän. Täten puhujan asennoitumisen ohella myös ilmauksen aiemmat käytöt ohjaavat sen valikoitumista tekstiin. (Morley & Partington 2009: 147.) Niinpä tekstuaalinen näkökulma kytkeytyy myös leksikaalis-mentaaliseen ajattelutapaan, jossa yksittäisillä sanoilla nähdään olevan omanlaisensa semanttinen prosodia, merkitysaura, jolla ne kontekstiaan värittävät.

Tilastollisessa näkökulmassa tarkastellaan, miten sanat tai laajempien rakenteiden varioimattomat ytimet toistuvasti ilmentyvät monissa teksteissä. Toistuvuuden ja ilmentymisen sisällyttäminen määritelmään viittaa vahvasti korpuslingvistiikkaan, joten tätä lähestymistapaa voisi hyvin kutsua myös korpuslähtöiseksi (*corpus-assisted*) näkökulmaksi. Ilmiötä tilastollisesti lähestyen pystytään tarkastelemaan sekä sanaa laajempien rakenteiden variaatiota että ilmausten tyypillisimmän esiintymisympäristön prosodiaa. Erittäin tiukkarajaisesti määritellen ilmaukset voidaan jakaa tarkastelun kohteena olevan diskurssin suhteen kahteen ryhmään sen mukaan, esiintyvätkö ne tyypillisemmin negatiiviseksi vai positiiviseksi tulkittussa semanttisessa prosodiassa. Näin kullekin ilmaukselle määritellään oletusarvoinen prosodia,

jonka suhteen vastaesimerkkejä voidaan etsiä ja tarkastella. (Morley & Partington 2009: 147–148.)

Morley ja Partington (2009: 148) esittävät tilastollisen lähestymistavan ”sulkevan ympyrän” diskursiivisen ja leksikaalisen vireen näkökulmien välillä. Ilmausten vireet kantavat tajunnassamme mukanaan ohjeita ja ehdotuksia niiden ominaisista käyttötavoista. Mitä useammin kuulemme tai näemme ilmauksen negatiivisessa kontekstissa, sitä todennäköisemmin liitämme siihen kielteisiä arvotuksia – ja päin vastoin.

2.4.2 Semanttinen prosodia ja arvottaminen

Kuten edeltä käy ilmi, liittyvät semanttinen prosodia ja arvottaminen vahvasti toisiinsa. Semanttinen prosodia paljastaa sen, kuinka useat eri merkitysyksiköt yhdessä luovat teksteistä arvottuneita. Arvottavien elementtien yhdenmukaisuus luo diskurssiin johdonmukaisuutta ja sitä kautta tekstien koheesiota, mikä taas puolestaan edistää helppotajuisuutta. (Morley & Partington 2009: 139–140.)

Arvottamisen ja semanttisen prosodian keskinäisestä suhteesta on puolestaan käyty mittavaa debattia. Hoey (2005: 23) näkee semanttisen prosodian olevan nimenomaan kaksijakoinen ilmiö, joka ilmentää arvotusta positiivinen–negatiivinen-akselilla. Asenteellisuudesta, jota ei voida luokitella tämän kahtiajaon mukaan, hän ehdottaa käytettäväksi termejä semanttinen preferenssi ja semanttinen mielle yhtymä (*semantic association*). Hunston (2007: 256) kritisoi kaksijakoisuuden olevan liian yksinkertaistava näkemys asenteellisten merkitysten ilmentymiseen. Hänen mukaansa asenteellinen merkitys ei yleensä ole pelkistettävissä joko negatiiviseksi tai positiiviseksi, joten puhujan asenteellisuudesta ei voida muodostaa yhtä ainoaa kiistatonta ”joko-tai” -tulkintaa.

Morley ja Partington (2009: 141–143) sen sijaan näkevät tämän kaksijakoisuuden olevan välttämätön perusta kompleksisen systeemin ytimessä. Heidän mukaansa semanttista prosodiaa voidaan luonnehtia muillakin sanapareilla kuin negatiivinen–positiivinen tai hyvä–paha, mutta myös täsmällisemmät kuvaukset, kuten *mieluisa* tai *vaikea*, ovat aina johdettavissa perustana olevaan kahtiajakoon. He jatkavat, että jokaisen negatiivisen tai positiivisen prosodian variaation tulkinta omana prosodiana laiminlöisi koko semanttisen prosodian käsitteen perusajatuksen. Semanttisen prosodian merkitys on sen kyvyssä selittää arvottavien tekstien yhtenäisyyttä, jota negatiiviset tai positiiviset piirteet rakentavat.

Erimielisyyksistä huolimatta – tai juuri niiden vuoksi – Hunston (2011: 57–65) määrittelee semanttisen prosodian ja arvottamisen välisestä suhteesta seuraavat neljä piirrettä, jotka hänen mukaansa ovat kiistattomia. Nämä piirteet on listattu alla olevassa taulukossa 2.

Taulukko 2. Semanttinen prosodia ja arvottaminen. (Hunston 2011: 57–65.)

<p>1. Arvottavien ilmausten saamat kollokaatit kuuluvat usein sanajoukkoon, jolla on yhtenäinen arvottava merkitys. Hunston (2011: 58) antaa esimerkin sanasta <i>lievittää</i> (<i>alleviate</i>), joka kollokoi paljolti negatiiviseksi koettujen asioiden kanssa. Tämä on varsin luonnollista, sillä <i>lievittämisellä</i> tarkoitetaan epämieluisan tilanteen tekemistä hieman paremmaksi.</p>
<p>2. Jotkin ilmaukset oletusarvoisesti ilmentävät affektiivisiä merkityksiä. Hunston nojaa tässä Sinclairin esittämään määritelmään semanttisesta prosodiasta (ks. luku 2.4.1). Esimerkiksi englannin kielen fraasi <i>a shred of</i>, jonka voi tässä yhteydessä suomentaa <i>hitunen</i> tai <i>häivä</i> (NetMot s.v. <i>shred</i>), ilmentää puhujan pessimististä suhtautumista puheenaiheena olevan ominaisuuden määrää kohtaan (Hunston 2011: 60).</p>
<p>3. Implisiittistä arvottamista on mahdollista havaita, vaikka selkeästi arvottavia ilmauksia ei tekstissä olekaan. Hunston (2011: 63) käyttää esimerkkinä lausahdusta ”luultavasti <i>syyllistyttäisiin</i> folk-laulantaan”, jossa verbi <i>syyllistyä</i> (<i>perpetrate</i>) arvottaa folk-laulantaa negatiivisesti.</p>
<p>4. Tyypillisen semanttisen prosodian vastaiset esimerkit ovat usein tulkittavissa ironiksi tai epärehellisydeksi (Hunston 2011: 64–65). Nähdäkseni esimerkiksi lause ”Eduskunnan kyselytunti äityi sovuksi.” on varsin hämmentävä, sillä verbiä <i>äityä</i> seuraa useimmiten jokin negatiiviseksi koettu asia (KS s.v. <i>äityä</i>). Louw’n ajatuksiin (1993: 163) nojaten odotetusta prosodiasta poikkeava kielenkäyttö heijastelee usein joko puhujan ironisuutta tai epärehellisyyttä.</p>

Tämä tutkielma on yllä esitettyjen neljän väitteen kanssa yhteneväinen eli niitä voi pitää yhdenlaisena lähtökohtana tutkimuksen aineiston analyysissä. Näkökulmia semanttisen prosodian ja arvottamisen suhteesta selvennetään tarkemmin seuraavassa luvussa 2.4.3. Huomioitava on kuitenkin, ettei jonkin ilmauksen esiintyminen negatiivisen tai positiivisen prosodian ympäristössä yksinään määritä sen tyypillistä semanttista prosodiaa. Tärkeää on ottaa

huomioon tarkasteltavan ilmauksen ja sen kollokaattien semanttinen suhde. Jos ilmausten semanttisen prosodian ajateltaisiin määräytyvän suoraan niiden esiintymisympäristönsä mukaan, olisi esimerkiksi tulkittava, että verbit *lievittää*, *parantua* ja *helpottaa* edustavat negatiivista prosodiaa. (Morley & Partington 2009: 142.)

2.4.3 Vaihtoehtoisia nimityksiä

Kuten jo edellä mainittiin, on semanttiselle prosodialle esitetty myös vaihtoehtoisia nimityksiä ilmiötä kuvaamaan. Stubbs (2001: 65–66) korostaa semanttisen prosodian ilmentävän puhujan asenteita. Esimerkiksi puhujan sanoessa hänelle tarjottavan jotakin, suhtautunee hän ehdotukseen myönteisesti. Stubbs tosin käyttää ilmiöstä nimitystä *diskurssiprosodia*, mutta mainitsee myös semanttista prosodiaa käytetyn. Lisäksi hän ehdottaa ilmiölle nimitystä *pragmaattinen prosodia*, sillä se ilmentäisi paremmin eroa kielenkäyttäjistä riippumattomien merkitystekijöiden (semantiikka) ja kielenkäyttäjien asenteita heijastavien piirteiden (pragmatiikka) välillä. Nimityksen diskurssiprosodia valintaa Stubbs ei varsinaisesti perustele teoksessaan, mutta sen voi nähdä olevan perintöä Sinclairin semanttista prosodiaa koskevista kirjoituksista. Kuten Hunston (2007: 257; 2011: 60) alleviivaa, Sinclair näkee semanttisen prosodian hienovaraisena ja epämääräisenä diskurssin johdonmukaisuuden ilmiönä. Luultavasti tästä syystä diskurssin käsitettä on ehdotettu sisällytettäväksi jopa ilmiön nimitykseen.

Hunston (2007: 266) itse esittää kaksi muuta nimitysvaihtoehtoa käsitteelle. Hänen mukaansa semanttista prosodiaa pitäisi käyttää ainoastaan Sinclairin määrittelyn mukaisesti viittaamaan merkitysyksiköiden diskursiiviseen funktioon, jolle ei voida tehdä yksioikoista positiivinen–negatiivinen-jakoa. Sen sijaan viitatessa leksikaalisten yksiköiden taajaan myötäesiintymiseen arvottavien ilmausten kanssa käytettäisiin joko käsitettä semanttinen preferenssi tai asenteellinen preferenssi (*attitudinal preference*). Hunston toisaalta pohtii myös, että *preferenssin* tai *prosodian* tilalle pitäisi kehittää läpinäkyvämpää terminologiaa, koska molemmat sanat ovat metaforisia ilmauksia.

Morley ja Partington (2009) käyttävät artikkelissaan semanttisen prosodian rinnalla käsitettä arvottava prosodia (*evaluative prosody*). Käsitteiden risteilevää käyttöä he eivät eksplisiittisesti perustele, mutta se johtunee kirjoittajien näkökulmasta, jossa semanttinen prosodia nähdään nimenomaan puhujan arvotuksia ilmentävänä piirteenä. Kahden italialaisen yliopiston muodostama SiBol-ryhmä, johon molemmat kirjoittajat kuuluvat, pitääkin arvottavaa prosodiaa nykyään ensisijaisena käsitteenä (ks. The SiBol Group 2016).

Lukuisat määritelmät ja nimitykset kertovat semanttisen prosodian olevan paitsi verrattain uusi ja kiistelty käsite myös ilmiötä heikohkosti kuvaava termi. Ilmiöstä olisi mahdollista käyttää myös mitä tahansa edellä mainittua termiä. Etenkin Stubbsin pragmaattinen prosodia ja Morleyn ja Partingtonin arvottava prosodia kuvaavat ilmiötä täsmällisemmin. Toisaalta *prosodia* johtaa ajatuksia helposti fonetiikkaan, joten myös Hunstonin asenteellinen preferenssi voisi olla parempi nimitys. Tässä tutkielmassa ilmiöstä käytetään kuitenkin nimitystä semanttinen prosodia, sillä se on kaikesta puutteellisuudestaan huolimatta vakiintunein ja Levinnein nimitys ilmiölle – ainakin toistaiseksi.

2.4.4 Semanttinen prosodia tässä tutkimuksessa

Tässä tutkielmassa semanttista prosodiaa lähestytään sekä leksikaalisen vireen että diskursiivisen näkökulman kautta. Tarkasteltavien nimitysten katsotaan kuuluvan oletusarvoisesti jonkinlaiseen ja jonkinasteiseen prosodiaan: positiiviseen, negatiiviseen tai neutraaliin. Toisin sanoen niille pyritään löytämään leksikaalinen vire. Neutraali ryhmä on katsottu tarpeelliseksi ottaa mukaan, koska tarkastelualueen rajoittuneisuudesta johtuen ei prosodiaa pystyttäne aina havaitsemaan.

Diskursiivisen näkökulman kahdesta lähestymistavasta erityisesti tilastollinen on tämän tutkielman kannalta merkittävä. Nimitykset, jotka esiintyvät taajaan positiivisessa ympäristössä, edustavat todennäköisesti arvostettua kannattajuutta ja päinvastoin. Tekstuaalinen lähestymistapa jäänee näistä kolmesta vähimmälle huomiolle, muttei suinkaan ole merkityksetön. Analysoitava korpus koostuu lukuisien kirjoittajien viesteistä ja siitä tarkastellaan vain lyhyehköjä tekstipätkiä kerrallaan, jolloin tekstuaalista koheesiota lienee havaittavissa vain vähän. Jos aineiston läpäisevää tekstuaalista johdonmukaisuutta kuitenkin löydetään, on se erittäin merkittävä havainto: mittava johdonmukaisuus paljastaisi yhteisön vahvimmin jakamat yhteiset arvot.

Semanttisen prosodian ja arvottamisen suhteessa lähtökohtana on Hoeyn (2005: 23) sekä Morleyn ja Partingtonin (2009: 141) jakama näkemys ilmiön perustana olevasta kahtiajaosta negatiiviseen ja positiiviseen. Hunstonin (2011: 57–65) väitteitä ei kyseenalaisteta, mutta niitä katsotaan tarvittaessa ”kahtiajaon linssien läpi”. Prosodioiden jako positiiviseen, negatiiviseen ja neutraaliin on lähtökohta, josta aineistoa analysoidaan. Havaintoja voidaan luonnehtia myös täsmällisemmin, mutta arvotukset jaetaan kuitenkin joko negatiivisiin tai positiivisiin: esimerkiksi negatiivinen (halveksiva) tai positiivinen (kunnioittava). Vaikka kahtiajako on erittäin mustavalkoinen tapa nähdä arvottava kielenkäyttö, on se tämän tutkiel-

man kohdalla tarkoituksenmukainen lähtökohta. Aineiston suppeudesta johtuen tarkkajakoi-
sempi analyysi ei mahdollistaisi relevanttien yleistysten tekemistä. Tällöin tutkimusta tulisi
tehdä kvalitatiivisella otteella.

Perinteisesti semanttista prosodiaa on tarkasteltu yhdestä ilmauksesta kerrallaan. Tässä
tutkimuksessa semanttista prosodiaa tarkastellaan poikkeavasti myös useamman ilmauksen
muodostamien nimitysryhmien ilmiönä. Tutkimuksessa tarkasteltavat nimitykset on jaoteltu
ryhmiin niiden ominaisuuksien perusteella, jolloin myös näiden ryhmien semanttisen prosodi-
an piirteitä käsitellään pintapuolisesti. Tarkoituksena ei ole pyrkiä muodostamaan yhtenäistä
kuvausta koko ryhmän semanttisesta prosodiasta, vaan ryhmiä käsitellään enemmänkin yksit-
täisten ilmaustensa summana. Jokaisen nimityksen semanttinen prosodia on myös analysoitu
yksittäin. Koska yhteen ryhmään kuuluu samantyyppisiä ilmauksia, voisi olettaa, että näillä
ilmauksilla on myös joitakin yhteneväisyyksiä semanttisessa prosodiassa. Joidenkin ryhmien
kohdalla yksittäisten nimitysten prosodia onkin melko yhteneväinen koko ryhmän tuloksien
kanssa, mutta osassa ryhmistä on myös suurta sisäistä vaihtelua.

3 TUTKIMUSAINEISTO JA -METODIT

Tässä luvussa selvitetään aineiston valintaperusteita ja sen keruumenetelmää. Lisäksi kerrotaan, mitä aineistosta on jätetty pois ja minkä takia. Lopuksi arvioidaan aineiston edustavuutta tutkimuksen näkökulmasta ja pohditaan, millaisiin muihin rajauksiin olisi ollut mahdollista päätyä.

3.1 Aineiston valinta ja keruumenetelmä

Aineistokseni valikoin kaksi keskusteluketjua FutisForum2:n jalkapallokulttuuriosiota. Nämä ketjut ovat otsikoiltaan ”Merkkejä suomalaisen futiskulttuurin noususta?” ja ”Merkkejä suomalaisen futiskulttuurin laskusta?”. Molemmat otsikot on perustettu vuonna 2006 ja niihin on yhteensä tullut reilussa yhdeksässä vuodessa noin 550 sivua viestejä, mikä tarkoittaa vajaa 14 000 viestiä. Aineistoni sisältää kaikki keskusteluihin marraskuun 2015 loppuun mennessä kirjoitetut viestit.

Kyseiset keskusteluketjut valitsin aineistokseni useista eri syistä. Ensimmäinen määrittävä tekijä oli aineiston haluttu koko. Koska tavoitteenani oli koota eräänlainen pienoiskorpus, oli keskusteluviestejä saatava riittävästi. Siksi oli tarkoituksenmukaista koota aineisto mahdollisimman pitkistä keskusteluketjuista. Toisekseen kyseisten keskustelujen otsikot ovat riittävän laavat, ettei viestien sisältö rajaudu liian yksityiskohtaisiin aiheisiin. Liian tiukka rajaus puheenaiheelle voisi helposti johtaa tietyytyppisten nimitysten yliedustukseen aineistossa. Samoin oletin otsikoiden perusteella ketjuista löytyvän paljon keskustelua nimenomaan kannattamisesta ja sen myötä erilaisia nimityksiä kannattajille. Lisäksi oletan ketjujen vastakaisten otsikoiden tuovan aineistoon tasapainoa negatiiviseksi ja positiiviseksi koettujen kannattamismuotojen suhteen. Eduksi oli myös ketjujen julkisuus: kenellä tahansa on mahdollisuus lukea jalkapallokulttuuri-aihealueen viestejä kirjautumatta sivustolle.

Aineisto koottiin kahdeksi Word-tiedostoksi kopioimalla viestit keskusteluketjuista yksitellen kronologisesti edeten. Toiseen tiedostoon kokosin viestit futiskulttuurin nousua käsittelevästä ketjusta ja toiseen keskustelun kulttuurin laskusta. Jako kahteen eri tiedostoon ei vaikeuta aineiston käsittelyä yhtenä kokonaisuutena, mutta sen avulla näen heti, kumman otsikon alle mikäkin viesti on kirjoitettu. Koska lähtökohtaisesti toisessa ketjussa on keskustelua negatiivisista ja toisessa positiivisista ilmiöistä, saattaa sillä olla vaikutusta tilannekontekstin tulkinnassa.

Vaikka kopioi-liitä-menetelmä ei ole kovin tehokas tapa kerätä materiaalia verkosta korpukseksi, oli se kuitenkin oman rajaukseni kannalta paras mahdollinen menetelmä. Verkkosivuilta automaattisesti materiaalia keräävät web-pohjaiset korpuserohjelmat eivät nimittäin soveltuneet omiin tarkoitukseeni. Lisäksi manuaalisesti keräämällä pystyttiin suodattamaan kaikki ylimääräinen aines pois jo aineistoa kerätessä. Korpukseen ei nimittäin sisällytetty keskusteluketjuissa analyysin kannalta epäoleellisia tai taajaan toistuvia elementtejä, kuten kelloaikaa, otsikkoa (joka viestissä sama) tai nimimerkkejä (saattavat olla nimityksenkaltaisia), jotka olisivat voineet vääristää aineistoa. Lisäksi kokonaan pois jätettiin sellaiset viestit, joiden sisällön kirjoittaja oli myöhemmin poistanut. Tällaisia olivat esimerkiksi vain yhden kirjaimen tai jonkin muun merkin sisältävät viestit. Vielä merkittävämpää oli kuitenkin viestien sisällön suodattaminen tarkoitusta vastaavaksi. Valitut keskusteluketjut sisältävät paljon puhtaa median jalkapallouutisoinnista ja siten myös runsaasti lainauksia uutisista ja kolumneista

1. Nimimerkki 2. Status 3. Suosikkijoukkueet 4. Keskusteluketjun otsikko 5. Viestin järjestysnumero ja lähetyisaika

HJK
aikoinaan sen näyttäessä liigapelejä tai niillä YLE:n televisioiduilla ratkaisupeleillä oli?

vilsu
 Poissa
Suosikkijoukkue: TPS, VPS, Arsenal, Juventus & Suomen maajoukkueet

Vs: Merkkejä suomalaisen futiskulttuurin noususta?
Vastaus #5948 : 28.09.2012 klo 10:59:07

Lainaus käyttäjältä: DE3 - 28.09.2012 klo 10:24:28
Eikös tuo ollut ensimmäinen kerta, kun liigaa ylipäätään näytettiin Kutosella? Millaisiakohan lukuja Urheilukanavalla aikoinaan sen näyttäessä liigapelejä tai niillä YLE:n televisioiduilla ratkaisupeleillä oli?

En tiedä miten liigapeliä osalta meni, mutta Urheilukanavan "katsojaennätykseksi" löytyi ainakin seuraavaa tietoa:

Urutinen
Urheilukanava esitti 23. joulukuuta 2007 Espanjan jalkapallon pääsarjan klassikko-ottelun Barcelona - Real Madrid, joka keräsi parhaimmillaan 135 000 katsojaa.

Joten tuohon nähden toki ihan mukava määrä Veikkausliigan seuraajia televisioiden ääressä.

6. Lainaus toiselta käyttäjältä 7. Lainaus forumin ulkopuolisesta tekstistä 8. Itse kirjoitettu sisältö

Kuvio 1. Tyypillisimerkki viestistä. Korpukseen kerätty vain kohta 8.

tai juttuja kokonaisuudessaan. Koska tämän tutkimuksen tavoitteena on analysoida kannattajien itsensä käyttämää kieltä, olisi mediatekstien sisällyttäminen korpukseen täysin erityyppisenä tekstilajina haitallista. Korpukseen sisältyy kuitenkin viesteissä olevat linkit verkkouutisiin, joita aineistoni noin 13 700 viestissä oli reilut 1 200. Vaikka linkit hieman vääristävätkin korpukseen sanamäärää, oli ne aiheellista sisällyttää aineistoon, mikäli tilannekontekstia silmällä pitäen tulee tarpeen tarkastella kulloinkin puheenaiheena olevaa keskustelupalstan ulkopuolista tekstiä. Lisäksi FutisForum2:n keskustelukulttuuriin kuuluu edellisten kirjoittajien viestien lainaaminen oman kommenttinsa ohessa. Myöskään lainauksia, jotka erottuvat muus-

ta tekstistä erivärisenä kenttänä, en sisällyttänyt aineistooni näennäisesti identtisten esiintymien minimoimiseksi (ks. Kuvio 1 edellisellä sivulla). Näiden karsiminen on erityisen tärkeää, sillä kollokaation toistumista vähintään kahdesti voidaan pitää merkitsevyyden esitteenä. On nimittäin varsin epätodennäköistä, että tarkalleen sama ilmaisu toistuisi kahdesti. (Sinclair 1996: 81.) Etenkin korpuksen ollessa niin pieni kuin se tutkimuksessani on, voi tämän tyyppinen epäaito toisteisuus vääristää tuloksia merkittävästi.

Edellä mainittujen suodatuskriteerien myötä korpuksen lopulliseksi kooksi muodostui noin 300 000 sanaesiintymää. Jakamalla sanemäärä viestien määrällä saadaan selville keskimääräinen viestin pituus, joka on reilut 22 (22,30) sanaa. Kahden keskusteluketjun välillä oli kuitenkin yllättävänkin suuri ero viestien pituudessa. Vaikka futiskulttuurin laskua käsitteleviä viestejä on noin 400 vähemmän, on se sanamäärältään nousukeskustelua suurempi. Täten merkkejä laskusta -ketjun keskimääräisen viestin pituus on yli kuusi sanaa suurempi. Näin pienessä aineistossa tällaiseen eroon tulee kuitenkin suhtautua maltillisesti. Ero selittyneekin suurimmaksi osaksi merkkejä laskusta -ketjussa olleella muutaman keskustelijan välisellä pitkällä väittelyllä, jossa viestit olivat huomattavasti tyyppillistä pidempiä.

Tämän tutkimuksen kannalta mielekkään tarkastelualueen määrittely on hyvin haastavaa johtuen analysoitavan korpuksen sisällöllisestä ja tyyllisestä vaihtelevuudesta. Viestit, joista korpus on koottu, ovat hyvin erimittaisia ja tyyllisesti vaihtelevia, minkä takia ehdottoman tarkkarajainen tarkastelualueen määrittäminen ei ole mielekäästä. Pisimmät viestit ovat useiden kappaleiden mittaisia, lyhyimmät koostuvat yhdestä sanasta tai pelkästään hymiöistä. Tästä syystä tarkastelualueen määrittäminen yhdeksi viestiksi ei olisi toimiva ratkaisu. Toinen vaihtoehto olisi määrittää tarkastelualueeksi se virke, jossa kulloinkin tarkastelussa oleva ilmaus esiintyy. Kuten luvussa 2.3 mainittiin, ei koteksti kuitenkaan ole synonyymi lauseyhteydelle. Niinpä tarkastelualueen rajaaminen yhteen virkkeeseen ei tuntuisi perustellulta ratkaisulta. Mainituista syistä johtuen tässä tutkimuksessa on päädytty erottamaan tarkastelualue ja koteksti toisistaan. Kotekstina nähdään ne viestit tai pitkien viestien kappaleet kokonaisuudessaan, joissa tutkittavia ilmauksia esiintyy. Tarkastelualueella ei sen sijaan ole eksaktisti määritelty edellä esitetyistä syistä johtuen. Käytännössä tarkastelualue on niin laaja kuin yhdelle rivillä on mahdollista tarkastella Wordsmith 6 -ohjelmalla. Tämä tarkoittaa noin viittätoista sanaa tarkasteltavan nimityksen molemmin puolin.

Korpuksen koonnin jälkeen siitä seulottiin analysoitavaksi jalkapallokannattajiin viittaavat nimitykset. Seulonta tehtiin läpikäymällä AntConc-ohjelmalla luotua frekvenssin mukaan järjestettyä sanalista. Korpuksesta kerättiin kaikki valintakriteerit täyttävät nimitykset, joista esiintyi sama sane vähintään kahteen kertaan. Korpuksen suunnilleen 60 000 erilaisesta

sanamuodosta noin yksi kolmasosa oli sellaisia, jotka esiintyivät vähintään kahdesti. Kun sanalistasta oli käyty läpi kyseinen kolmasosa, poimittiin löytyneistä nimityksistä hakutoimintoa hyödyntäen vielä sellaiset taivutusmuodot, jotka esiintyivät vain kertaalleen. Tämän prosessin jälkeen analysoitavat nimitykset oli saatu koottua.

Analysoitavaksi kerättiin kaikki sellaiset nimitykset, jotka joko viittaavat tai mahdollisesti viittaavat jalkapallokannattajiin. Koska analysoitavien nimitysten valikointivaiheessa ei tarkasteltu niiden esiintymiskotekstia, voi pieni osa kerätyistä nimityksistä olla sellaisia, jotka eivät todellisuudessa viittaa jalkapalloa seuraavaan henkilöön. Tällainen tilanne on esimerkiksi yleisten haukkumasanojen kohdalla, jotka kuitenkin sisällytettiin analyysiin niiden vahvan arvottavuuden takia. Analyysiin ei valittu mukaan sellaisia nimityksiä, jotka viittaavat pelaajiin, valmentajiin tai jalkapallojoukkueisiin, vaikka nämäkin ryhmät erittäin laaja-alaisesti katsoen ovat jalkapallokannattajia tai ainakin laji-ihmisiä. Analysoitavaksi valittiin kuitenkin sellaiset *-jengi*, *-porukka* ym. ilmaukset, jotka voivat viitata muuhun ryhmään kuin joukkueeseen, esimerkiksi kannattajaryhmään. Analysoitavaksi ei myöskään otettu ammattinimikkeitä, kuten toimittaja, selostaja tai kolumnisti, sillä nämä eivät ensisijaisesti viittaa kannattajiin. Samoin pois jätettiin yksittäiseen henkilöön viittaavat ilmaukset, kuten erisnimet ja lempinimet. Mukaan ei myöskään otettu persoonapronomineja tai partisiippimuotoja, vaikka ne välillä viittasivatkin kannattajiin. Kyseisissä tapauksissa kannattajaan on kuitenkin todennäköisesti viitattu tai viitataan myös jollakin toisella sanalla, jolloin analyysiin tulisi paljon turhaa päällekkäisyyttä sekä tapauksia, joissa kannattajaan ei viitata laisinkaan. Pois jätettiin myös ulkomaalaisiin viittaavat ilmaukset (esim. *saksalaisfani*, *lädi*), koska tässä työssä tutkitaan suomalaisten kannattajien asennoitumista toisiinsa. Analyysiin ei myöskään sisällytetty viestin kirjoittajaan viittaavia ilmauksia (*itse*, *oma*, *allekirjoittanut* jne.), sillä niissä kohdin ei yleensä ilmene suhtautumista toisiin kannattajiin kirjoittajan puhuessa itsestään.

Yhteensä erilaisia nimityksiä kertyi laskentatavasta riippuen noin sata ja niiden esiintymiä aineistossa on kaikkiaan 2043. Analyysivaiheessa tämä lukema kuitenkin pieneni hie- man, sillä pois tiputettiin sellaiset tapaukset, joissa nimityksellä ei viitattukaan jalkapallokannattajaan. Tällaisia oli esimerkiksi haukkumasanan *huora* partitiivimuoto *huoraa*, joka on samanasuinen myös tästä johdetun verbin *huorata* yksikön kolmannen persoonan preesensin kanssa. Muun muassa tällaisia tapauksia, joissa kyseessä oli verbi, ei analysoitu. Lopullisessa analyysissä nimityksiä oli yhteensä 1928 esiintymän verran.

Nimitykset jaoteltiin seitsemään ryhmään pääasiassa niiden tarkoituksen mutta osittain myös affektiivisuuden perusteella. Nämä seitsemän ryhmää ovat ei-affektiiviset yksilöön viittaavat, ei-affektiiviset ryhmään viittaavat, tiettyyn faniryhmään viittaavat, pejoratiiviset ja

satunnaiskatsojiin viittaavat nimitykset sekä yleiset haukkumasana ja ryhmä ”muut nimitykset”. Ylivoimaisesti suurin ryhmä on ei-affektiiviset yksilöön viittaavat nimitykset vajaalla 900 esiintymällään. Seuraavaksi eniten on yleisiä haukkumasanoja: reilut 330 esiintymää. Muissa ryhmissä esiintymiä on noin 100–200. Yksittäisistä nimityksistä frekventeimmät ovat *kannattaja* (295 esiintymää), *fani* (213), *foorumisti* (173), ja *mieshuora* (142). Kolme taajimpaan esiintyvää nimitystä kuuluvat siis kaikki ei-affektiivisten yksilöön viittaavien nimitysten ryhmään. Vaikka pejoratiivisten nimitysten ja haukkumasanojen ryhmiin kuuluvat nimitykset ovat varsin samantyyppisiä, jaettiin ne kuitenkin kahteen eri ryhmään. Tällä valinnalla haluttiin erotella nimenomaan jalkapallokannattajiin viittaavat halventavat nimitykset sellaisista haukkumasanoista, joita voidaan käyttää muissakin tilanteissa.

Lienee sanomattakin selvää, että kerättävän aineiston valinta on väistämättä kompromissi. Tavoitteenani on ollut koota tutkimusaiheeni ja -kysymyksiäni mahdollisimman hyvin palveleva korpus maisterintutkielman laajuus huomioiden. Aineiston koostamista kahdesta pitkästä ketjusta puoltaa muun muassa oman intuition minimointi. Jos aineistoon olisi kerätty useita erilaisia keskusteluja useilta aihealueilta, olisi vaarana ollut tutkijan intuition vaikutus tutkimusaineiston valikoitumiseen. Silloin nimittäin olisi voitu valita sellaisia otsikoita, joissa oletettaisiin olevan tutkimusaiheen kannalta mielenkiintoista materiaalia. Kahden laaja-alaisen keskustelun käyttäminen vähentää omien olettamusteni vaikutusta, ja siten aineisto edustaa FutisForum2:n todellista kielenkäyttökulttuuria paremmin. Useammista keskusteluketjuista kerättyä aineistoa sen sijaan olisi puoltanut monipuolisuuden lisääntyminen. Kannattajista ja kannattamisesta käydään keskustelua muissakin kuin jalkapallokulttuuri-aihealueen alaisissa ketjuissa. Näitä keskusteluja korpukseen sisällyttämällä olisi ollut mahdollisuus saada laaja-alaisempi nimitysten kirjo analysoitavaksi. Myös hyvin spesifejä nimityksiä käytetään varmasti enemmän ketjuissa, joiden otsikkokin on täsmällisempi. Olisipa rajaus ollut kumpi tahansa, ei korpus kuitenkaan edustaisi tutkittavaa ilmiötä täydellisesti. Siksi onkin tyydyttävä kompromissiin ja tukeuduttava Esa Itkosen ja Anneli Pajusen (2010: 73) toteamukseen siitä, että ”erityisesti korpustutkimus edellyttää koko joukon intuitiopohjaisia eli esiempiirisiä ratkaisuja”.

Juuri näiden kahden ketjun valitsemista puolsi myös niiden erityispiirre erittäin pitkäikäisinä keskusteluina. Molemmat otsikot on aloitettu pian FutisForum2:n perustamisen jälkeen vuonna 2006. Usealle vuodelle jakaantuvassa keskusteluaineistossa on etunsa. Tällaisessa aineistossa frekventeimmiksi nousevat nimitykset ovat oletettavasti sellaisia, jotka ovat vakiintuneet käyttöön laajalti ”futisforumistien” keskuudessa. Jos aineisto olisi koottu esimerkiksi keräämällä tietyn kuukauden ajalta kaikki viestit lukuisista keskusteluketjuista, olisi jo-

kin sinä aikana ajankohtainen ilmiö tai muoti-ilmaisuu saattanut tulla yllätyksenä. Samoin pitkän ajanjakson eduksi on luettavissa keskusteluun osallistujien variaatio. Vaikka FutiForum2:lla on varmasti paljon sellaisiakin nimimerkkejä, jotka ovat olleet suhteellisen aktiivisia kirjoittajia koko sen olemassaolon ajan, on luonnollista, että ajan kuluessa aktiivisten jäsenten joukossa tapahtuu vaihtuvuutta. Mitä useamman kirjoittajan viestejä korpuksessa taas on, sitä vähäisemmäksi yksilöiden idiolektien vaikutus tuloksiin jää. Keskustelupalstalta korpusta kerätessä onkin otettava huomioon keskusteluun osallistuvien henkilöiden määrä (Claridge 2007: 89). Keskusteluun osallistuneiden nimimerkkien tarkkaa lukumäärää on vaikea saada selville, sillä ainoa keino saada kyseinen lukema selville olisi laskea viestien lähettäjät yksitellen. Karkeasti arvioiden aineiston vajaa 14 000 viestiä ovat lähtöisin usealta sadalta eri nimimerkiltä. Viestin lähettäjät eivät myöskään ilmene korpukseksi muunnetussa aineistossani tässä luvussa aiemmin mainitusta syystä. Tämä valinta oli korpuslingvististen metodien kannalta välttämätön, vaikka se samalla sulkeekin käytännössä pois mahdollisuuden verkkokeskustelun dialogin analyysiin. Tarpeen vaatiessa kunkin viestin kirjoittaja on yhä kuitenkin mahdollista saada selville tekemällä viestisisällöllä täsmähaku FutiForum2:lta.

3.2 Tutkimusmenetelmät

Korpuksen kokoamisen ja analysoitavien nimitysten seulomisen jälkeen nimityksistä luotiin konkordanssit Wordsmith 6 -ohjelmalla. Jokaisen nimityksen konkordanssi tallennettiin omaksi tiedostokseen. Konkordansseja tarkasteltiin KWIC-näkymässä (*key word in context*), jossa tarkastelualue oli noin 15 sanaa nimityksen molemmin puolin. Tarkastelualue ei määritely tiukkarajaisesti käytännöllisistä syistä johtuen. Käytännössä KWIC-näkymässä tarkasteltiin niin laajaa aluetta kuin Wordsmith 6:lla oli mahdollista siten, että jokainen esiintymä oli omalla rivillään. Tällainen esimerkiksi kollokaatioanalyysissä käytettävää tarkasteluikkunaa huomattavasti laajempi rajaus on tarpeellinen semanttisen prosodian tutkimuksessa, sillä toisinaan prosodian päättely lähimmästä kontekstista on mahdoton tehtävä (Jantunen 2004: 140). Yhteensä noin 30 sanan tarkastelualue on siitäkin toimiva, että siihen mahtuu keskimääräisen mittainen viesti (noin 22 sanaa). Toki keskimääräisen viestin osumiseksi kokonaisuudessaan tarkasteltavaan alueeseen tulisi nimityksen olla melko keskellä viestiä. KWIC-näkymän lisäksi jokaisesta esiintymästä oli näkyvillä, kummasta keskusteluketjusta se oli peräisin. Vaikka aineistoa ei varsinaisesti jaettu kahtia keskusteluketjujen mukaan, oli esiintymän alkuperän tietämisestä toisinaan hyötyä prosodiaa määriteltäessä. Yksinään minkään nimityksen esiintyminen suomalaisen futiskulttuurin nousua tai laskua käsittelevässä viesti-

ketjussa ei kuitenkaan riitä prosodian määrittelyyn negatiiviseksi tai positiiviseksi, vaan sen tehtävä on lähinnä vahvistaa tehtyjä tulkintoja.

Kun nimitysten konkordanssit oli luotu, alettiin esiintymiä jaotella kolmeen ryhmään semanttisen prosodian mukaan: positiivisiin, negatiivisiin ja neutraaleihin. Samalla analysoitavasta aineistosta karsittiin vielä pois sellaiset esiintymät, joissa selkeästi viitattiin johonkin muuhun kuin suomalaiseen jalkapallokannattajaan. Tällaisia olivat esimerkiksi kohdat, joissa puhuttiin jääkiekkofaneista tai muiden maiden jalkapallofaneista. Esiintymien semanttisen prosodian määrittely osoittautui varsin haastavaksi, eivätkä tehdyt päätelmät ole varmastikaan yksiselitteisiä. Jaottelua hankaloitti muun muassa ironian suuri määrä ja viestit, joissa kirjoittaja ”puhuu” jonkin toisen tahon äänellä esimerkiksi jäljitellen median tapaa puhua jostakin kannattamiseen liittyvästä ilmiöstä. Ironisissa esiintymissä kirjoittajan todellinen mielipide on usein täysin päinvastainen, kuin mitä päältäpäin on nähtävissä. Toisinaan ironia on tunnistettavissa semanttisen prosodian ristiriitaisuudesta. Louw’n (1993: 168) mukaan ilmauksen esiintyminen sille epätyypillisessä prosodiassa on usein merkki puhujan ironisuudesta tai epärehellisyydestä. Toisen äänellä kirjoitetut viestit eivät taasen ilmennä nimenomaan kannattajien suhtautumista toisiinsa vaan pikemminkin kirjoittajan näkemyksiä muiden suhtautumisesta kannattajiin. Analyysin tulokset ovatkin varmasti jossain määrin subjektiivisia, ja toinen henkilö voisi päätyä hieman erilaisiin tuloksiin. Toisinaan prosodian tulkinta vaatiikin jopa yleisen mielipiteen, maailmantiedon tai muun vastaavan huomioimista. Niinpä tutkijan intuition merkitys korostuu. (Jantunen 2004: 142.)

Kun jokaisen konkordanssin kaikki esiintymät oli analysoitu semanttisen prosodiansa mukaan, laskettiin niiden osuudet yhteen. Nimityksistä luotiin Excel-tiedosto, johon merkittiin kunkin nimityksen positiivisten, negatiivisten ja neutraalien esiintymien lukumäärä. Samalla tavoin laskettiin yhteen kunkin prosodian esiintymien lukumäärä kyseisessä nimitysryhmässä ja koko ryhmän esiintymien summa. Näin saatiin luotua yleisnäköisiä siitä, millainen prosodia milläkin nimityksellä on. Tämän lisäksi saatiin näkyville jokaisen ryhmän nimitysten negatiiviset, positiiviset ja neutraalit esiintymät yhteenlaskettuna.

Tämän jälkeen tarkasteltiin kunkin ryhmän frekventeimpien nimitysten esiintymiä tarkemmin ja analysoitiin niiden semanttista prosodiaa. Pejoratiivisten nimitysten ja satunnaiskatsojien ryhmissä oli niin vähän erilaisia nimityksiä, että käytännössä niitä kaikkia tarkasteltiin lähemmin. Tarkemmassa analyysissä tarkasteltiin sitä, millaisia toistuvia piirteitä arvottavien nimitysesiintymien esiintymisympäristöissä on ja kuinka vahvasti negatiivinen tai positiivinen nimitysten semanttinen prosodia on. Samalla analysoitiin sitä, mitkä kielenaineokset tekevät semanttisesta prosodiasta arvottuneen.

4 ANALYYSI

Tämä luku käsittelee tutkimuksen analyysia. Analyysi on jaettu seitsemään alalukuun analysoitavien nimitysryhmien mukaan. Näiden alalukujen lisäksi jälkeen tehdään pieni yhteenveto koko analyysista. Käsittelyjärjestys ei määräydy minkään nimitysryhmän ominaisuuden tai nimitysten lukumäärän mukaan, mutta siinä on pyritty ottamaan huomioon esimerkiksi nimitysryhmien väliset samankaltaisuudet niin, että tällaiset ryhmät käsitellään peräkkäin. Kaikki analysoidut nimitykset on listattu liitteessä 1.

4.1 Ei-affektiiviset yksilöön viittaavat nimitykset

Ensimmäisenä käsitellään ryhmä, joka on esiintymien lukumäärältään ylivoimaisesti suurin yhteensä 866 esiintymällään. Tähän ryhmään sisältyvät kaikki sellaiset yksilöön viittaavat nimitykset, jotka viittaavat neutraaliin, ei-affektiiviseen tarkoitteeseen. Neutraalilla tarkoitetaan tässä kohtaa sellaista nimitystä, joka ei ole affektiivinen eikä läpinäkyvästi arvottunut. Vaikka ryhmää kutsutaan ei-affektiivisiksi yksilöön viittaaviksi nimityksiksi, kuuluvat tähän ryhmään myös monikolliset muodot, kuten *fanit*. Kyseisen sanan yksikön nominatiivi on *fani*, joka viittaa yksilöön. Sen sijaan ryhmään eivät kuulu esimerkiksi sellaiset nimitykset kuin *faniporkka* tai *futisväki*, joilla viitataan jonkinlaiseen ryhmään.

Erlaisia nimityksiä tässä ryhmässä on reilut kaksikymmentä. Tarkkaa lukumäärää ei ole mielekästä määritellä, sillä joissakin nimityksissä on vaihtelua niiden kirjoitusasun kanssa. Esimerkiksi *foorumisti* esiintyy mainitun muodon lisäksi aineistossa muun muassa muodoissa *forumisti*, *forumnisti* ja *foorumilainen*. On puhtaasti määrittelykysymys, luetaanko tällaiset tapaukset saman nimityksen kahdeksi eri muodoksi vai erillisiksi nimityksiksi. Tässä tutkimuksessa kuvatuunlaiset tapaukset on aina luettu yhdeksi ja samaksi nimitykseksi ja sen (kirjoitusasun) variaatioksi.

Tämän nimitysryhmän suuri koko johtuu nimityksistä *kannattaja*, *fani* ja *foorumisti*, jotka ovat koko aineiston kolme frekventeintä nimitystä. Yhteensä näillä kolmella nimityksellä on korpuksessa miltei 700 esiintymää. Kokonaisuutena tämän ryhmän nimitykset esiintyvät useimmiten neutraalissa ympäristössä. Myönteistä prosodiaa edustaa 30 % (n=258) ja kielteistä 25 % (n=216) esiintymistä. Suurimmassa osassa nimitysten esiintymisympäristössä ei selkeästi ilmene myönteistä tai kielteistä prosodiaa, jolloin ne on luokiteltu neutraalin prosodian edustajiksi. Tämä pätee käsiteltävän pääryhmän ohella koko aineistoon.

4.1.1 *Fani ja kannattaja*

Aloitetaan käsittely edellä mainituista kaikkein frekventeimmistä nimityksistä. Kaikkein eniten esiintymiä on nimityksellä *kannattaja*, joka löytyy aineistosta kaikkiaan 294 kertaa. *Kannattajan* prosodia on melko positiivinen, sillä myönteisessä ympäristössä se esiintyy 36 %:ssa (n=107) tapauksista. Kielteisiä tapauksia on sen sijaan alle puolet tästä: 17 % (n=51). Kannattajat nähdään keskeisenä osana ottelutapahtumia, joilla on merkittävä rooli etenkin tunnelman luonnissa. Esimerkin (1) mukaan kannattajia arvostetaan myös pelaajien keskuudessa. Esimerkeissä (2) ja (3) heitä kuvaillaan adjektiivein *hieno* ja *laadukas*. Esimerkissä (4) läpi ottelun jatkunutta kannatusta kuvataan adverbilla *vahvasti*.

- 1) On itse mukana luomassa kulttuuria ja tunnelmaa, samalla hyvää futista katsoen. Ja tiedän että kotimaista futista seuraavia **kannattajia** arvostetaan aivan älyttömästi pelaajien keskuudessa, sillä se todellakin tuntuu jos 10-15 päättää jäädä kotiin kun
- 2) Jalkapallossa ei samanlaista kulttuuria ole, vaan **kannattajien** taso on laadukasta mutta kapeaa, sillä jalkapallossa tuolareiden kuuluu olla Liverpoolin ja Manchester Unitedin
- 3) Aamulehdessä(HUOM!) sivun kokoinen juttu Suomen maajoukkueen hienoista **kannattajista**.
- 4) sekä kapteenin oli pyydettyvä anteeksi joukkueensa esitystä joukkuettaan vahvasti läpi pelin tukeneilta **kannattajilta**. Onneksi **kannattajat** eivät hylkää seuraansa vaan seuraavassa vierasottelussa Tampereella nähdään luultavasti kaikkien aikojen suurimpia

Kannattajien nähdään luovan kulttuuria ja tunnelmaa otteluihin ja heidän poissaolonsa on tapahtumaa latistava tekijä. Esimerkissä (4) joukkueilla nähdään myös olevan jonkinlainen tuulosvastuu omia kannattajiansa kohtaan, ja huonojen peliesitysten jälkeen kapteenin on pitänyt mennä pyytämään anteeksi kannattajiltaan, jotka sentään olivat esiintyneet vahvasti läpi ottelun. Samassa todetaan, etteivät kannattajat kuitenkaan hylkää seuraansa heikompienkaan esitysten jälkeen. Sitoutuneisuus ja jatkuvuus liitetäänkin monissa kohdin myönteisinä piirteinä kannattamiseen, kuten esimerkissä (5).

- 5) Omasta mielestäni termi **kannattaja** kuitenkin sisältää selkeästi sen joukkueen tukemisen, kannattamisen ja takana seisomisen merkityksen.

Erityisen mielenkiintoista on nimitysten *kannattaja* ja *fani* vertailu. Kuten edellä todetaan, on *kannattaja* prosodialtaan varsin myönteinen. *Fanilla* puolestaan on – hieman yllättäen – päinvastaisesti kielteinen prosodia: 41 % (n=90) esiintymistä on kielteisiä. Tämä on sikäli yllättävää, että *fani* ja *kannattaja* nähdään usean keskustelijan mielestä yhteen ja samaan asiaan viittaavina synonyymisinä nimityksinä, joilla ei ole merkityseroa, kuten esimerkissä (6). Kielitoimiston sanakirjakin määrittelee *fanin* innokkaaksi kannattajaksi (KS s.v. *fani*).

Kannattaja sen sijaan määritellään tukijaksi, puoltajaksi ja puolestapuhujaksi (KS s.v. *kannattaja*).

- 6) Toimittaja ei älyä termien merkityseroja, koska sellaisia ei juuri ole. **Fani**-sanaa käytetään nykyään yleisesti **kannattaja**-sanan synonyyminä, ja se on näistä kahdesta huomattavasti yleisemmin käytetty variantti.

Tässä yhteydessä käydään varsin syvällistä keskustelua näiden kahden nimityksen välisistä eroista. Osan mielestä kannattajat ovat faneja arvostetumpia jalkapallon seuraajia, toisen kannan mukaan sanoilla ei ole merkityseroa. Missään kohtaa *fania* ei kuitenkaan nosteta arvojärjestyksessä *kannattajan* yläpuolelle vaan korkeintaan samalle tasolle synonyymisenä nimityksenä. Tämä seikka osaltaan puoltaa *kannattajan* positiivisempaa arvotusta. Esimerkissä (7) fanien kannattamiskäytöstä kuvataan hienokseltaan negatiivisin piirtein. Fanin *seinät on vuorattu* idolinsa kuvilla, hän *laulaa televisiolle* ja *tilaa nettikaupasta krääsää*. Muun muassa sana *krääsää* ilmentää negatiivista prosodiaa. Kannatuslaulujen laulaminen televisiolle on tulkittavissa pinnallisuutena ja epäaitoutena. Esimerkissä (8) *fani*-nimityksestä tulevaa mielikuvaa luonnehditaankin adjektiivein *pinnallinen* ja *kaupallinen*, jotka konkretisoituvat hyvin ylimmän esimerkin vuorattuina seininä ja nettikauppatilauksina.

- 7) **Fani** on se kaveri, jonka *seinät on vuorattu* Fernando Torresin kuvilla, joka laulaa televisiolle *You'll never walk alonea* ja *tilaa nettikaupasta Liverpool krääsää*. Hän on **fani**. **Kannattaja** on se, joka lähtee 30 asteen helteessä pieneen ilmastoimattomaan Wolkkari Poloon neljän muun miehen kanssa 300 kilometrin
- 8) Vaikkakin tämä lähes puhdasta semantiikkaa onkin, on **fani** -sanassa vähemmän sitoutuneisuutta ja intohimoa kuin **kannattaja** -sanassa, kun eroja hieman makustelee. **Fanista** tulee hieman pinnallisempi ja kaupallisempi mielikuva kuin **kannattajasta**
- 9) Fennomaaninakin on kuitenkin valitettavaa aina nähdä ja kuulla puhuttavan **faneista**, kun tarkoitetaan äänestä kannattajakatsomoa.

Toisin kuin *fanit*, *kannattajat* nähdään sitoutuneina ja valmiina tekemään uhrauksia: he lähtevät pitkälle pelimatkalta pieneen ja ilmastoimattomaan autoon kovassa helteessä kuten esimerkissä (7) kerrotaan. Viimeisessä esimerkissä (9) *faneja* pidetään jopa vääränä tai ainakin ei-toivottavana nimityksenä kannattajakatsomolle luultavasti siksi, että kyseessä on lainasana.

Edellä mainittujen esimerkkien perusteella *fani* näyttäytyy *kannattajaa* vähemmän arvostettuna jalkapallon seuraajana. *Fani*-nimitys esiintyy kyllä negatiivisessa prosodiassa muissakin tapauksissa kuin *kannattajaan* vertailtaessa. Jonkinlainen vertailu on kuitenkin *fanin* eri esiintymisympäristöissä usein toistuva piirre. *Fani* ei siis esiinny välttämättä absoluuttisesti kielteisessä ympäristössä, vaan se ainoastaan mielletään kielteisemmäksi kuin asia, johon vertailua tehdään.

- 10) Teette sen ihan itse.* Joo nyt kukaan ei viitti mennä enää peleihin kun Veikkausliiga on potkupalloa ja humalaiset **fanitkin** rettelöi. Toista se on Englännissä puhumattakaan sitten kiakon äsmäliigasta

Esimerkissä (10) kotimaisen Veikkausliigan fanien katsotaan häiriköivän päihtyneinä peleissä, joiden tasokin on heikkoa, mikä ilmenee viittaamalla jalkapalloon pejoratiivisella *potkupallo* nimityksellä. Paremmiin asiain sijaan ovat englantilaisissa jalkapallokatsomoissa ja jääkiekon SM-liigassa. Samalla kun kotimaisista jalkapallo-otteluista puhutaan kielteiseen sävyyn, toisia sarjoja ja lajeja nostetaan arvostetummaksi. On tosin melko todennäköistä, ettei puhuja puhu ”omalla äänellään”, vaan hän ironisesti ilmentää joidenkin muiden henkilöiden mielipiteitä. Tähän viitteitä antaa arvostetumpina nähtyjen asioiden tahallisesti virheelliset kirjoitusasut *Inglännissä* ja *kiakon äsmäliigasta*. Asteriski (*) on aineistoesimerkeissä viestirajan merkinä. Yllä olevassa esimerkissä on siis sisältöä kahdesta eri viestistä.

Tyypillistä on, ettei kaikkia faneja nähdä kielteisessä valossa, vaan usein kritiikki kohdentuu jotakin tiettyä osaa kohtaan koko fanikunnasta. Tämä ilmenee esimerkiksi jonkin tietyn joukkueen fanien moittimisena.

- 11) Ei ainakaan nousua ole se, että Lupi-**fanit** ovat jo nyt maansa myyneitä kun Lupi sössi maalittoman taurin Nömme Kaljua vastaan.
- 12) Tosin ei tuo mikään ylläty ole, kun kyseessä lahelaiset.* Huomaa, ettei kaikki **fanit** jaks seurata muuta kuin oman joukkueensa edesottamuksia, jos eivät osaa erottaa kahta Nakaria toisistaan.

Ensimmäisessä esimerkissä (11) kritiikkiä saa osakseen HJK:n fanit, jotka eivät ensimmäisen osaottelun tasapelin jälkeen enää usko oman joukkueensa mahdollisuuksiin kaksiosaisessa otteluparissa. Heistä käytetään idiomia *ovat maansa myyneitä*. Negatiivista prosodiaa vahvistaa joukkueesta käytetty pilkkanimi *Lupi*, joka juontuu Helsingin Jalkapalloklubista. Jälkimmäisessä esimerkissä kyse on tapauksesta, jossa FC Lahden fanit olivat lähettäneet uhkauksia oman joukkueensa pelaajan loukkaantumisen aiheuttaneelle Nakarille. Numeropalvelusta oli kuitenkin etsitty toisen henkilön yhteystiedot, jolla sattuu olemaan sama nimi, joten uhkaukset olivat menneet väärään osoitteeseen. Täten esimerkissä (12) kielteisesti suhtaudutaan vain FC Lahden faneihin, ja niistäkin kenties vain näitä uhkauksia lähettäneisiin henkilöihin. Tässä esimerkissä negatiivinen arvottaminen ilmenee varsin hienovaraisesti. Kirjoittaja sanoo, etteivät kyseiset fanit *jaksa seurata ja eivät osaa erottaa*. Nämä ilmaukset eivät ole vahvasti arvottavia, mutta fanien jaksamattomuus ja kyvyttömyys ilmentävät negatiivista suhtautumista implisiittisesti. Hunstonin (2011: 63) mukaan implisiittistä arvottamista onkin mahdollista havaita, vaikka selkeästi arvottavia ilmauksia ei tekstissä olisikaan.

Toisinaan yksilöinti ei liity mihinkään tiettyyn joukkueeseen vaan jotenkin muuten koko fanikunnasta erottuvaan ryhmään. Yhdessä ja samassakin faniporukassa voi olla kitkaa

aiheuttavia näkemuseroja, kuten esimerkissä (13). Tässä kirjoittaja suorastaan kyseenalaistaa, onko tiettyjen fanien toiminta jalkapallokulttuuria lainkaan, ja arvostelee sitä jyrkin sanavallinoin, kuten idiomilla *lyödä puukkoa selkään*, joka tehdään vieläpä *kaksin käsin*. Huomionarvoista myös on, ettei tätä ryhmää edes pidetä todellisina faneina, vaan heistä kirjoitetaan lainausmerkein.

13) Taaksepäin on menty. Uusi päävalmentaja on juuri valittu, yhtään peliä ei olla pelattu, mutta noin 19% "**faneista**" lyö jo puukkoa selkään kaksin käsin, tämäkö jotain futiskulttuuria? Paskan marjat. :keskari:
:keskari:

14) Tämä on nimenomaan sitä kulttuurin eteenpäinmenoa. Hardcore-**fanit** voivat jauhaa jalkapallosta keskenään loputtomiin ja pitää kimppakivaa oikeaoppisesti larppailien

Jälkimmäisessä esimerkissä (14) sen sijaan kielteiseksi koetaan liian totiset kannattajat, joita nimitetään tässä *hardcore-faneiksi*. Tällaisten fanien nähdään muodostavan oman sisäpiirinsä, jossa he kirjoittajan mielestä saavat pysytelläkin. Kielteisyyttä ilmentää etenkin ilmaus *pitää kimppakivaa* ja toiminnan nimittäminen *larppailuksi*, joka on FutisForum2:lla selvästi pejoratiivinen nimitys tietynlaisesta epäaidoksi koetusta kannattajatoiminnasta.

Aina kritiikki ei kohdistu mihinkään tiettyyn faniryhmään, vaan joskus kielteisenä nähdään fanius ja fanikunta ylipäätään. Tämä ilmenee seuraavasta esimerkistä, jossa *fani*-nimitykseen rinnastetaan useita hyvin kielteisiä piirteitä. Fanit rinnastetaan sellaisiin ihmisryhmiin kuin rikolliset ja huligaanit. Lisäksi fania kuvataan adjektiivein *verenhimoinen* ja *vaarallinen*.

15) oikeasti tapahtuisi eikä tehtäisi johtopäätöksiä poliisin ennakoivasta ylireagoinnista Seisoviltaan joukkueetaan kannattava **fani**= rikollinen, huligaani, verenhimoinen heimonsa puolustaja, vaarallinen kaikille sivullisille : Eniten näissä aina vituttaa se

Tästä esimerkistä ei selviä, puhuuko kirjoittaja omista mielipiteistään vai referoiko jonkin ulkopuolisen ryhmän näkemyksiä. Joka tapauksessa *fani*-sanana nähdään synnyttävän erittäin kielteisiä assosiaatioita. Aina negatiivinen prosodia ei tietenkään ilmene näin äärimmäisinä tapauksina, vaan kielteisyys voi johtua paljon vähäpätöisemmästäkin syystä, kuten Suomen jääkiekkomaajoukkueen pelipaidan pitämisestä jalkapallomaajoukkueen ottelussa. Negatiivista prosodiaa tässä esimerkissä (16) ilmentää erityisesti lopussa oleva idiomiksi *pistää sylettämään*.

16) Tiistain IS Veikkaajassa on juttu Suomi - Azeri matsista ja kuva Suomi **fanista**. Siinä hän pitää huivia pään yläpuolella ja hänellä on päällään Suomen kendo jengin pelipaita!! pistää sylettämään

4.1.2 *Foorumisti*

Viimeinen kolmesta erittäin frekventistä nimityksestä tässä ryhmässä on *foorumisti*, jolla on korpuksessa yhteensä 171 esiintymää. Lisäksi tästä nimityksestä tehtyjä johdoksia on muutama esiintymän verran. *Foorumisti* on kolmesta frekventistä nimityksestä selkeästi neutraalein, sillä se esiintyy ylivoimaisesti useimmiten neutraalissa prosodiassa: peräti 62 % (n=106) esiintymistä on neutraalissa ympäristössä. Tämän lisäksi myönteisiä ja kielteisiä tapauksia on suunnilleen saman verran: myönteisiä on 20 % (n=35) ja kielteisiä 18 % (n=30). Arvottavan ympäristön tapauksia on siis suhteellisesti selvästi vähemmän kuin *kannattajan* tai *fanin* kohdalla.

Negatiivisessa ympäristössä *foorumisti* esiintyy usein sellaisissa tapauksissa, jotka liittyvät foorumistien tietämättömyyteen, käytökseen tai jääkiekon seuraamiseen.

17) Se oli Kokon maalin jälkeen, ei Hermannin. Tuo se todellista laskua on kun **foorumistitkaan** ei tunnista pelaajia.

18) **Forumisteilla** yhä paitsiosääntö hakusessa... :facepalm:

Ylemmässä esimerkissä (17) futiskulttuurin todellisena laskuna pidetään sitä, etteivät foorumistit tunnista kotimaisten Veikkausliigajoukkueiden pelaajia. Jälkimmäisessä sen sijaan päivitellään kyseisen joukon sääntöjen heikkoa tietämystä elliptisellä ilmauksella *yhä paitsiosääntö hakusessa*. Tässä kielteisyyttä ilmentää lisäksi ilmaus *facepalm*, joka on kirjoitettu kaksoispisteiden väliin. Kaksoispisteiden väliin kirjoitetuilla merkkijonoilla tehdään viesteihin hymiöitä. Kyseiselle merkkijonolle ei kuitenkaan ole hymiötä olemassa, joten kirjoittaja tässä ikään kuin ilmaisee seuraavaa: ”Tähän kohtaan laittaisin hymiön, joka ilmaisee turhautumista kasvot kädellä peittäen”.

19) Vielä kun foorumilla luokitellaan muut junteiksi niin kovin helposti, on **foorumilaisten** käytös todella huolestuttavaa. Todellakin toivon, että kyseiset tontut ovat nuoria, n. 15-vuotiaita **foorumisteja**

20) Vittu mikä pelle. Huhuh, mistä näitä oikein sikiää ?* Just olin tulossa laittamaan " "* Selvä **foorumisti**. "Isäni kannattaa..." :keskari: Huomaa että valju on alkamassa kun runkkarit kaivautuvat koloistaan.*

Esimerkeissä (19) ja (20) kielteisyyttä herättää foorumistien käytös. Ensimmäisessä foorumistien käytös huolestuttaa, kun jääkiekko-ottelun nettilähetyksen chatiin on menty haukkumaan jääkiekon seuraajia. Kirjoittaja siis vain olettaa asialla olleen FutisForum2-keskustelupalstan käyttäjät. Negatiivista suhtautumista ilmentää erityisesti haukkumasanana käytetty *tontut*. Jälkimmäisessä esimerkissä sen sijaan on suivaannuttu jalkapallokannattajasta, joka ilmeisesti seuraa vain ulkomaalaisia sarjoja. Tässä esimerkissä on useita negatiivista prosodiaa ilmentäviä ilmauksia, kuten alatyylinen nimitys *vittu mikä pelle* ja haukkumasanana

runkkarit yhdistettynä idiomiin *kaivautuvat koloistaan*. Myös verbin *sikiää* voi tässä yhteydessä katsoa vahvistavan kielteistä suhtautumista. Tämänäköisestä kannattajasta käytetään FutisForum2:lla halventavaa nimitystä *mieshuora*, jota käsitellään tarkemmin luvussa 4.4.1. Tässäkin esimerkissä on käytetty hymiöksi tarkoitettua ilmausta *:keskari:*, jolla ilmennetään keskisormea näyttävää hymiötä, jollaista ei keskustelupalstalla ole. Esimerkki (20) ilmentää myös hyvin semanttisen prosodian harmonista piirrettä. Prosodisella harmonialla viitataan siihen, miten negatiiviset (tai positiiviset) ilmaukset vetävät toisiaan puoleensa esiintyen usein toistensa läheisyydessä. Olisi vähintään hämmäntävää, jos kirjoittaja päättäisi viestinsä sanoin *runkkarit tulla tupsahtavat keskuuteemme* nykyisen *koloista kaivautumisen* sijaan. Koska viestin semanttinen prosodia on jo ennestään vahvasti negatiivinen, valitsee kirjoittaja prosodista harmoniaa ylläpitävän idiomien *kaivautuvat koloistaan* positiivisvivahteisen *tulla tupsahtamisen* sijaan. (Harmoniasta ks. esim. Morley & Partington 2009: 143–144.)

Kolmantena negatiivisen prosodian ympäristönä ovat tapaukset, joissa foorumistit seuraavat jääkiekkoa. Jääkiekon ja jalkapallon vertailu on FutisForum2:lla todella yleistä. Jääkiekko koetaan jalkapallon kilpailijana ja vihollisena, ja esimerkiksi jääkiekon medianäkyvyyden koetaan yleisesti olevan jalkapallolta pois. Lajista käytetään myös yleisesti pilkanimitystä *kendo*, jolla viitataan kamppailulajiin, jossa käytetään eräänlaista keppiä lyömiseen.

- 21) ff2:lta löytyy kendotopic * No löytyy vissii 5 ja vitun mömmömkisat nevö föget :keskari: Puolet **forumisteista** tatti hurussa keskustelelee kendosta ja kun joku tulee asiallisesti kritisoimaan, niin viikon banni heilauttaa.
- 22) Kuulin huhuja, että eräs nuorehko **forumisti** kävi jossain saakelin nordic jet line harjoitusturnauksessa runkkaamassa bluesin tahtiin vaikka samana päivänä pelattiin tuiki tärkeä maaottelukarsinta serbiaa vastaan.
- 23) Itsellä vituttaa tällöinen vahingonilo "kendojanareita" kohtaan. **Foorumilaiset** tuntuu olevan kateellisia siitä faktasta että Suomen ykköslaji on jääkiekko ja jalkapallo tulee kaukana perässä

Ensimmäisessä esimerkissä (21) kirjoittaja ei pidä siitä, että FutisForum2:lla on jääkiekkoaiheisia keskusteluketjuja ”Muu urheilu” osiossa. Lisäksi foorumistien suuri mielenkiinto aiheita kohtaan nähdään kritiikin aiheena. Jääkiekkokeskustelun kritisoijille kuitenkin on kirjoittajan mukaan langetettu viikon mittainen esto FutisForum2:lle pääsyyn, mikä koetaan entistä negatiivisemmaksi asiaksi. Huomattavaa on myös jääkiekon maailmanmestaruuskisoista käytetty tahallisesti väärä kirjoitusasu *mömmömkisat*, minkä myös ilmentää kielteistä suhtautumista etenkin, kun sen edellä on alatyylinen määräite *vitun*. Esimerkissä (22) mainitaan futis-kulttuurin laskuksi se, että yksittäinen foorumisti on käynyt katsomassa Espoo Bluesin jääkiekko-ottelua. Negatiivista prosodiaa edustaa värikäs partisiippimuoto *kävi – – runkkaamassa bluesin tahtiin*. Samaan aikaan olisi pelattu myös jalkapallo-ottelu, jota kirjoittajan mieles-

tä kyseisen henkilön olisi pitänyt olla katsomassa jääkiekko-ottelun sijaan. Viimeinen esimerkki (23) ilmentää edellä mainittua asetelmaa, jossa foorumistit kokevat jääkiekon uhkana jalkapallolle. Verbi *vituttaa* osoittaa, että kirjoittaja ei hyväksy jalkapallokannattajien vahingoniloa silloin, kun jääkiekkopiireissä koetaan vastoinkäymisiä esimerkiksi lajin julkisuusku- van suhteen.

Positiivisen prosodian tapauksia yhdistää todella usein yksi tietty piirre. Niissä foorumistien koetaan olevan jalkapallokulttuurin edistämistä mahdollistava yhteisö. Foorumistit nähdään eräänlaisena voimavarana, jonka avulla pystytään saavuttamaan erilaisia asioita.

- 24) Wikipediasta yritettiin poistaa Lauri Dalla Vallea käsittelevä artikkeli. Vain ahkerien **forumistien** ansiosta artikkeli säilyi.
- 25) Tämä on todellinen lutuuriteko. Olen jo pitkään meinannut avata oman aiheen, mutta se on sitten jäänyt. Olisi hienoa jos tuhannet **foorumistit** hankkisivat kyseisen kortin ja kantaisivat myös tällä tavalla kortensa kekkoon.
- 26) Löysin Veikkauksen sivuilta sattumalta erittäin toimivan kierroksen maali -äänestyksen Jos **forumistit** ottaisivat tavaksi käydä äänestämistä suosikkiaan ja jotkut tuularitkin heräisivät, niin tästähän tulisi nopeasti hieno ja tähän päivään hyvin sopiva väline parantaa liigan imagoa.

Esimerkissä (24) jotakin konkreettista on saatu aikaan: suomalaisesta jalkapalloilijasta kertova Wikipedia-artikkeli on saatu säilytettyä foorumistien ansiosta, joita kuvataan adjektiivilla *ahkera*. Kahdessa jälkimmäisessä esimerkissä (25) ja (26) verbien konditionaalimuoto paljastaa, että niissä vasta suunnitellaan toimia, joilla ajatellaan olevan jalkapallokulttuuria edistävä vaikutus. Esimerkissä (25) on kyse luottokortista, jonka hankkiessa Suomen Palloliitto lahjoittaa 25 euroa kortin hankkijan haluamalle joukkueelle. Halua vaikuttaa asioihin kuvastaa erityisesti idiomi *kantaa kortensa kekkoon*. Alimmassa esimerkissä (26) taas nähdään kunkin ottelukierroksen hienoimman maalin äänestämisen olevan hyvä tapa parantaa kotimaisen Veikkausliigan imagoa niin sanottujen *tuulareiden* eli satunnaiskatsojien silmissä. *Tuulari*-nimitystä käsitellään tarkemmin luvussa 4.5. Toisinaan jalkapallon näkyvyyden lisäämiseksi ehdotetaan varsin erikoisiakin tekoja, joiden vaikutus olisi luultavasti varsin vähäinen. Esimerkiksi Veikkausliigan yltäminen Suomen yleisimpiin Google-hakuihin tuskin toisi merkittävää muutosta kotimaisen jalkapallon asemaan.

- 27) Ei yhtään jalkapalloon liittyvää hakuja listalla. Pitäisikö **foorumistien** googlata pari sataa kertaa päivässä Veikkausliigaa, jotta vuoden 2008 listalla se yltäisi edes top15?

4.1.3 Muita nimityksiä

Muut tähän ryhmään kuuluvat nimitykset ovat huomattavasti kolmea edellä käsiteltyä harvinaisempia. Viidellä näistä on korpuksessa 15–35 esiintymää, loppuilla noin viidellätoista vain

alle kymmenen esiintymää kullakin. Viisi yli viidentoista esiintymän nimitystä ovat *futismies* (33 esiintymää), *jalkapalloihminen* (29), *futisihminen* (25), *futisfani* (16) ja *jalkapallofani* (16). Näistä erottuvat *futismies* ja *futisfani*, joilla on koko ryhmän positiivisin ja negatiivisin semanttinen prosodia. *Futismies* esiintyy myönteisessä ympäristössä 45 %:ssa (n=15) tapauksista, kun taas *futisfanilla* on kielteisen esiintymisympäristön tapauksia kaikkiaan huomattavasti enemmän (n=11).

Futismies-nimityksen positiivisista esiintymistä lähes kaikki ovat sellaisia, joissa jonkin julkisuuden henkilön todetaan olevan jalkapallonseuraaaja eli futismies, mikä koetaan myönteisenä asiana.

- 28) Julkisestihan mies on tunnustanut olevansa MP-fani, miehen kolumneissa on mikkiläinen jalkapallopyörinyt jo iät ja ajat. **Futismiehiä**. * On muuten hieno mies *
- 29) Alkaa lähentelemään jo vainoharhaisuutta, kun näiden oikeinkannattajien mielestä on paha asia kun henkeen ja vereen kova **futismies** Pasi Rautiainen saattuu digata Liverpoolista :
- 30) Menkööt nyt tän osaston alle. Iltapäivälehdet uutisoivat, että Arhinmäestä tulee kulttuuri- ja urheiluministeri. Kovana **futismiehenä** Arhinmäen ministerinsalkku ei todellakaan mennyt väärään osoitteen.

Ylimmässä esimerkissä (28) pääasiassa jääkiekosta kirjoittavan toimittajan ”paljastuminen” myös jalkapalloa seuraavaksi koetaan hyvänä asiana. Toimittaja tunnustetaan *futismieheksi*, jonka jälkeen seuraava kirjoittaja vielä kuvailee kyseistä henkilöä adjektiivilla *hieno*. Kahdessa jälkimmäisessä esimerkissä (29) ja (30) esiintyy fraasi *kova futismies*, joka on tässä aineistossa huomattava kollokaatiopari. 18 %:ssa (n=6) esiintymistä nimityksen *futismies* edellä esiintyy adjektiivi *kova* L1-asemassa eli tarkasteltavasta nimityksestä katsoen ensimmäisenä vasemmalla puolella. Toki otos on varsin pieni, kun kaikkiaan nimityksen *futismies* esiintymiä on aineistossa vain reilut kolmekymmentä. Kovinkaan merkittäviä johtopäätöksiä ei tämän kokoisen aineiston perusteella voida näiden sanojen kollokaatiosta vielä tehdä.

Futisfani-nimityksen kielteisistä esiintymistä useimmat liittyvät fanien käytökseen ja asenteisiin. Esimerkissä (31) kirjoittaja ei pidä fanien törkeästä kielenkäytöstä, jota saatetaan pitää jopa eräänlaisena uskottavuuden kriteerinä. Toisessa esimerkissä sen sijaan futisfanien huonona piirteenä nähdään, että useimmille näyttää olevan tärkeämpää jääkiekon vihaaminen kuin jalkapallon kannattaminen. Esimerkki (32) on jälleen yksi näyte siitä, kuinka jääkiekko ja jalkapallo nähdään toistensa kilpailijoina.

- 31) tarkoituksellista "karkeaa kielenkäyttöä", jota monet (eivät toki kaikki) täällä ja välillä matseissakin viljelevät. Ei kai **futisfanin** uskottavuuden mitta ole se, miten törkeää tekstiä sormistaan ja suustaan ulos saa?

- 32) Kertoo surullista kieltään suomalaisen futiskulttuurin ja **futisfanien** tasosta, kun monelle suurempi asia on jääkiekon vihaaminen kuin futiksen kannattaminen.

4.2 Ei-affektiiviset ryhmään viittaavat nimitykset

Seuraavana analyysissa käsitellään ei-affektiivisiä ryhmään viittaavia nimityksiä. Tähän luokkaan kuuluvat sellaiset nimitykset, jotka viittaavat johonkin yksilöimättömään ryhmään. Tällaisia ovat esimerkiksi *huutosakki* ja *faniporukka*. Johonkin tiettyyn yksittäiseen faniryhmään viittaavat nimitykset, kuten *hakalaiset* tai *Stadin kingit* analysoidaan omana ryhmänään luvussa 4.3. Tämä on seitsemästä pääryhmästä esiintymämäärältään kaikkein pienin. Noin kymmenkunta erilaista nimitystä esiintyvät korpuksessa yhteensä vain 97 kertaa. Valtaosa tämänkin ryhmän nimityksistä esiintyy useimmiten neutraalissa ympäristössä. Neutraali prosodia on 58 %:ssa (n=56) esiintymistä. Myönteisen prosodian osuus on 20 % (n=19) ja kielteisen 22 % (n=22). Neljällä nimityksellä on korpuksessa yli kymmenen esiintymää. Nämä ovat *kannattajaryhmä* (21), *futisväki* (15), *jalkapalloväki* (13) ja *faniryhmä* (11).

4.2.1 Futis- ja jalkapalloväki

Merkillepantavaa on, että väki-loppuisista nimityksistä yli puolet esiintyy kielteisessä ympäristössä. Yhteenlaskettuna näistä kahdesta varsin synonyymisestä nimityksestä 57 % (n=16) esiintyy negatiivisessa prosodiassa. Kielteisyyttä edelleen vahvistaa, että myönteisen prosodian saa vain yksi esiintymä (4 %:n suhteellinen osuus). Negatiivinen suhtautuminen ilmenee yleisimmin tyytymättömyytenä jalkapalloväen tapaan hoitaa asioita. Joko lajin aseman kehittämiseksi ei ole tehty mitään tai jos jotakin on tehty, on se hoidettu huonosti. Varsin odotetusti seuraavissakin esimerkeissä tehdään vertailua jääkiekkoon, mutta myös muita lajeja mainitaan. Esimerkissä (33) negatiivista prosodiaa ilmentävät eritoten jalkapalloväen toimintaa kuvaava verbirakenne *piereskellyt keskenään* ja infinitiivimuoto *ruinaamassa rahaa*. Esimerkissä (34) kielteistä suhtautumista sen sijaan kuvastaa varsinkin idiomi *elää pää perseessä*. Viimeisessä esimerkissä (35) puolestaan todetaan alatyylisesti suoraan, että *asia on hoidettu paskasti*.

- 33) Jääkiekkoväki oli saunottanut päättäjiä ja luonut suhteita vuosikymmenet sen ajan kun **jalkapalloväki** on piereskellyt keskenään ja välillä käynyt ruinaamassa rahaa.
- 34) Totuuden kertominen jalkapallokulttuurin laskua? Viestintuoja ammuttava? **Futisväki**, foorumistien enemmistö mukaan lukien, elää pää perseessä eikä osaa tunnustaa, että joissakin lajeissa tehdään asiat paremmin

- 35) Tero tietysti unohti ns. kissanäyttelykertoimen ja ne lukemattomat muut tekosyyt, joita **futisväki** keksii että ei tarvitsi tunnustaa yhtä: asiat on hoidettu paskasti.

Toisinaan taas ollaan tyytymättömiä lajiväen julkisuuskuvaan tai itsetuntoon. Esimerkissä (36) jalkapalloväkeä nimitetään *ilonpilaajaksi*, jota vielä kuvaillaan adjektiivilla *nurkkakuntalainen*. Esimerkissä (37) kirjoittaja näkee myös heikon itsetunnon johtavan mielestään huonoihin ratkaisuihin, jotka tässä tapauksessa realisoituvat Palloliiton puheenjohtajan valinnassa.

- 36) Suuri häviöjä (ifk:n ohella) tässä taitaa valitettavasti olla jalkapallo, sillä ainakin nykyisellä uutisoinnilla **jalkapalloväestä** jää suuren yleisön mielessä nurkkakuntalaisen ilonpilaajan maine.
- 37) **Futisväen** itsetunto on niin nollassa että lajiliiton johtoon valittiin pintajulkisuuden toivossa sinänsä edustava brändijulkkis.

Olipa kyseessä sitten tyytymättömyys lajiväen julkisuuskuvaan tai toimiin jalkapallon aseman kehittämiseksi, kaikkia näitä tapauksia voi nähdä yhdistävän yhden ja saman asian. *Jalkapalloväki* ja *futisväki* vaikuttaisivat esiintyvän usein negatiivisessa asiayhteydessä, sillä molemmat ovat varsin epämääräiseen ihmisjoukkoon viittaavia nimityksiä. Oman tyytymättömyyensä syntipukiksi on helpompi nimetä tällainen laeva ryhmä, kuin yksilöidä tarkemmin ne tahot, joihin kritiikkinsä kohdistaa. On helpompaa syyttää asioista ympäripyöreästi *futisväkeä*, kuin yksilöidä ne tekijät, jotka ovat tehtävässään epäonnistuneet. Yksi mahdollinen tulkinta on toki myös, että kirjoittajat haluavat suojella syytöksiensä kohteen kasvoja silloinkin, kun kritiikin kohde olisi mahdollista nimetä tarkemmin.

4.2.2 *Faniporukka, faniryhmä ja kannattajaryhmä*

Siinä missä jalkapalloväkeen viittaavat nimitykset esiintyvät usein kielteisessä ympäristössä, erilaisilla kannattajaryhmiin viittaavilla nimityksillä on positiivisempi semanttinen prosodia. Faniporukka, faniryhmä ja kannattajaryhmä esiintyvät aineistossa yhteensä 38 kertaa, joista 14 esiintymää (37 %) on myönteisessä ympäristössä. Lisäksi näistä ainoastaan *kannattajaryhmä* esiintyy kerran (3 %) negatiivisessa prosodiassa, mikä tekee näiden nimitysten esiintymisympäristöstä lähes päinvastaisen *jalkapalloväen* ja *futisväen* kanssa.

Useimmat myönteiset esiintymät liittyvät kannattajaryhmien luomaan hyvään tunnelmaan otteluissa. Jalkapallo-otteluiden tunnelma onkin ehdottomasti yksi arvostetuimmaksi nousevista asioista läpi aineiston. Hyvä tunnelma nähdään lähes välttämättömyytenä onnistuneen ottelutapahtuman syntymiseksi, ja siinä kannattajaryhmillä nähdään olevan tärkeä rooli. Läpi ottelun kestäväää kannustusta kuvataan adjektiivilla *hieno* esimerkissä (38). Huomionar-

voista on myös, että kentällä pelaavien joukkueiden lisäksi kannatusryhmienkin nähdään kilpailevan keskenään. Hämeenlinnan faniporukan sanotaan jättäneen *MyPassionistit selvästi varjoonsa*.

38) Voisin tänne mainita kannustuksen Kaurialassa, ainakin merkki hämeenlinnalaisen fudiskulttuurin noususta. Aurinkokatsomossa ollut **faniporukka** kannusti kotijoukkuetta hienosti läpi pelin, jättäen MyPassionistit (joita oli kylläkin alle 10) selvästi varjoonsa.

39) Hämeenlinnalaiset saivat tänään kummastella FC Hämeenlinnan **kannattajaryhmän** lauluja harjoitusottelussa. Nyt näyttää hyvältä sen suhteen, että tähänkin kaupunkiin jotain jalkapallokulttuuria

Katsomossa laulaminen ja kannustaminen nähdään olennaisena osana jalkapallokulttuuria, ja tällaisen toiminnan lisääntyminen on kirjoittajien mielestä kannatuskulttuurin kehittymistä, kuten esimerkki (39) ilmentää. Erityisen myönteisenä nähdään tapaukset, joissa kuvatuista kannatuskulttuuria syntyy sellaiselle joukkueelle, jolla sitä ei ennestään ole ollut. Edeltävissä esimerkeissä on kyse nimenomaan tällaisesta tapauksesta FC Hämeenlinnan kohdalla.

Toinen merkittävä ja arvostettu myönteisen prosodian piirre, on kannattajaryhmien tekemä työ ja näkemä vaiva ottelutapahtumien eteen. Kannattajaryhmien sanotaan tekevän hienoa työtä, joka vaatii sitoutumista ja aikaa. Kannattajatoiminnassa nähdään tapahtuneen *käsin kosketeltavaa* kehitystä esimerkissä (40). Esimerkissä (41) kannattajaryhmien tekemää työtä kuvataan adjektiivilla *hieno*.

40) Selkeä kehitys kannattajatoiminnassa oli käsin kosketeltavissa. Molempien **kannattajaryhmien** valmistautuminen marsseineen ja katsomokoreografioineen ovat vaatineet aikaa, sitoutumista ja työtunteja

41) Tätä ei siis mielestäni pitäisi ottaa piikkinä hienoa työtä tekeville **kannattajaryhmille!** Se ero täällä Suomessa tosiaan on, että esim. Englannissa sen lähes koko stadionin yleisön voi lukea "fäneiksi"

Oman aikansa käyttämistä kannattajatoiminnan edistämiseksi arvostetaan keskusteluissa kyseenalaistamatta. Erilasten tifojen tai muiden "katsomokoreografioiden" suunnittelu ja toteutus tuntuvat olevan ottelutapahtuman kannalta vähintään yhtä tärkeitä kuin itse pelikin.

On kuitenkin muistettava, että kyseiset esimerkit – niin kuin koko aineisto – ovat jalkapallokannattajien keskustelupalstalta. Tämä luonnollisesti vaikuttaa siihen, minkälaiseen sävyyn kannattajaryhmistä palstalla puhutaan. Koska FutisForum2:lle kirjoittavat pääasiassa jalkapallokannattajat, on luonnollista, että heistä puhutaan pääasiassa myönteiseen sävyyn. Kukapa lähtökohtaisesti soimaisi yhteisöä, johon itse kuuluu?

4.3 Yksilöidyt kannattajaryhmät

Tähän pääryhmään kuuluvat kaikki sellaiset nimitykset, jotka viittaavat jonkin tietyn suomalaisen joukkueen kannattajaryhmään. Jossakin määrin tämän ryhmän sanat eivät varsinaisesti ole nimityksiä vaan erisnimiä, joilla eri kannattajaryhmiä kutsutaan. Yhteensä esiintymiä tässä ryhmässä on 169, joista valtaosa (62 %, n=105) on neutraalin prosodian tapauksia. Myönteisessä ympäristössä nimityksiä esiintyy hieman useammin kuin kielteisessä: 22 % (n=37) ja 16 % (n=27). Erilaisia nimityksiä tässä ryhmässä on 16, joista selkeästi yleisin on Suomen maajoukkueen kannattajaryhmään viittaava *SMJK* 39 esiintymällään. Käytännössä samaan ryhmään viittaava *Pohjoiskaarre* – katsomonosa, jossa kyseinen ryhmä maajoukkueen otteluita Olympiastadionilla seuraa – on ryhmän toiseksi frekventein nimitys 19 maininnallaan.

Huolimatta ryhmän kokonaisuutena neutraalista prosodiasta, yksittäisistä nimityksistä vain neljä esiintyy useammin kielteisessä kuin myönteisessä ympäristössä. Tässä valossa voisi sanoa faniryhmillä olevan kokonaisuutena hienokseltaan myönteinen semanttinen prosodia. Myönteisimmät prosodiat ovat Seinäjoen Jalkapallokerhon kannattajaryhmä *Klopeilla* (40 %, n=4) sekä jo mainitulla *SMJK*:lla (28 %, n=11). *Kloppien* kohdalla otos on kuitenkin sen verran suppea, ettei luvuista kannata tehdä sen kummempia johtopäätöksiä.

Tämän nimitysjoukon kohdalla kielteiset ja myönteiset prosodiat ovat hyvin pitkälle toistensa kääntöpuolia. Myönteiset esiintymät liittyvät kannattajaryhmien arvostettuun käytökseen ja niiden luomaan tunnelmaan otteluissa. Kielteiseen ympäristöön sen sijaan liittyy usein jollakin tavalla kirjoittajan huonoksi katsoma käytös – esimerkiksi tunnelman huonontaminen tai karkea kielenkäyttö.

- 42) Ei kannata, maaotteluissa RÄITÄÄN ja KIROILLAAN. Pidä poikasi kaukana ainakin **SMJK:n** katsomosta tai saa huonoja vaikutteita, eikä kasva kunnon ihmiseksi.
- 43) noloa, kun Azerien kansallislaulu alkaa soimaan ja koko katsomo kuuntelemaan sitä seisaalleen nousten niin samaan aikaan alkaa **Pohjoiskaarteessa** omituinen mölinä ja sinivalkoisten ilmapallojen heilunta.
- 44) Valitettavasti vaan tunnelma olympiastadionilla on heikentynyt merkittävästi **SMJK:n** toiminnan myötä
* Vähän samalla tavalla kuin tv-lähetyksien kuvanlaatu HDTV:n myötä.*

Esimerkeistä kaksi ensimmäistä (42) ja (43) liittyy juuri kannattajien huonoon käytökseen. Ensimmäisessä *SMJK:n* katsomonosaan ei kirjoittajan mielestä kannata tuoda omaa lastaan, ettei hän saisi huonoja vaikutteita sylkemisestä ja kiroilemisesta. Ottaen huomioon FutisForum2:lla yleisesti vallitsevan myönteisen suhtautumisen *SMJK:n* toimintaan, on suuri mahdollisuus, että tämä kommentti on kirjoitettu ironisesti. Koska *SMJK:n* semanttinen prosodia on kokonaisuudessaan varsin myönteinen, voidaan tällaista negatiivisen prosodian tapausta

pitää merkinä ironiasta. Kirjoittaja saattaa myös olla epärehellinen eli olla todellisuudessa toista mieltä kuin viestissään antaa ymmärtää. Muun muassa Louw (1993: 163) ja Hunston (2011: 64–65) kirjoittavat, että tyypillisen semanttisen prosodian vastaiset esimerkit ovat usein tulkittavissa ironiaksi tai epärehellisyydeksi. Esimerkki (43) koskee myös Suomen maajoukkueen kannattajia. Siinä kirjoittaja ei arvosta sitä, miten Pohjoiskaarten kannattajat ovat käyttäytyneet vierasjoukkueen kansallislaulun aikana. Kirjoittajan mielestä vierasjoukkueen kansallislaulua olisi tullut kunnioittaa hiljaa kuunnellen, kuten koko muu katsomo on tehnytkin lukuun ottamatta Pohjoiskaarretta, josta lähtenyt *mölinää* kuvaillaan adjektiivilla *omituinen*. Kirjoittaja käyttää epämääräisestä äänen pitämisestä kansallislaulun aikana adjektiivia *nolo*, mikä viittaa kielteiseen suhtautumiseen.

Viimeinen esimerkki (44) on sikäli mielenkiintoinen, että siinä kirjoittaja esittää keskustelupalstan valtavirrasta poikkeavan mielipiteen, jonka mukaan Olympiastadionin tunnelma on *heikentynyt merkittävästi* SMJK:n toiminnan myötä. Tämä ote aineistosta on nostettu esille, koska se ilmentää hyvin, etteivät kaikki keskustelupalstalle kirjoittavat tietenkään ole yhtä mieltä jokaisesta asiasta. Valitettavaa on, ettei kirjoittaja perustele näkemystään mitenkään. Hän myös saa seuraavassa viestissä sarkastisen vastauksen, jossa väitettä verrataan siihen, että teräväpiirtolähetykset olisivat heikentäneet television kuvanlaatua. Toisin sanoen vastauksessa asian nähdään olevan juuri päinvastoin, mikä myös on keskustelupalstalla vallitseva mielipide.

Aina kielteiset esiintymät eivät liity suoranaisesti kannattajien asiattomaan käytökseen, vaan myös ”kannattamattomuus” nähdään kielteisenä toimintana. Tätä kuvastaa seuraavat kaksi esimerkkiä, jotka ovat samasta viestistä. Esimerkissä (45) kielteistä suhtautumista ilmentää varsinkin haukkumasana *apinat*. Seuraavassa esimerkissä (46) kielteisyyttä luo kapitaalein kirjoitettu imperatiivimuoto *HÄVETKÄÄ*, jota vielä vahvistetaan lukuisin huutomerkkein. Lisäksi viesti vielä päättyy kuvitteelliseen keskisormi-hymiöön.

45) **Mypassion** näytti tänään totaalista suomifutiksen laskua. ottamalla bandikset pois Klubin 5-0 maalin jälkeen. Tajutkaa nyt apinat,

46) MyPalla on täysin väärät kannattajat pussissa. Surullista, että **Mypassion** teki tämän koko Suomelle HÄVETKÄÄ!!! :keskari:

Tässä esimerkissä kirjoittaja on raivoissaan siitä, että MyPan kannattajat ovat ottaneet katso-mostaan kannatuslakanat pois joukkueensa ollessa häviöllä 5–0. Kyseinen toiminta on kirjoittajan mielestä *totaalista suomifutiksen laskua* ja hän haukkuu MyPan kannattajia *apinoiksi*. Sama viesti saa vielä jatkoa kirjoittajan sanoessa MyPalla olevan täysin vääränlaisia kannatta-

jia käskien heitä häpeämään. Lopuksi kirjoittaja haluaisi vielä näyttää virtuaalista keskisormea, mikäli sellainen hymiö keskustelupalstan valikoimissa olisi. Tämä esimerkki on mielenkiintoinen siksi, että ulkopuolisen silmin varsin vähäpätöiseltä vaikuttava kannatuslakanoiden viikkaaminen pakettiin kesken ottelun voi aiheuttaa näinkin jyrkkäsanaisen vihanpurkauksen. Huomiota herättävä on myös kirjoittajan näkökulma, että MyPan kannattajat ”teki tämän koko Suomelle” eli he ikään kuin edustaisivat laajemmin koko maan kannatuskulttuuria. Esimerkistä ei selviä, onko kyseessä ollut esimerkiksi televisioitu ottelu, jolloin tällainen näkökulma olisi selitettävissä. Irrallaan laajemmasta kontekstista kyseinen lause vaikuttaa varsin erikoiselta.

Kuten edellä mainittiin, liittyy myönteinen prosodia pääasiassa kannattajaryhmien otteluissa luomaan tunnelmaan. Varsin yleinen näkemys näyttäisi olevan, että mitä enemmän kannattajat ääntä pitävät, sen parempi. Esimerkissä (47) *metelin pitämistä* kuvataan adjektiivilla *hyvä*. Sama adjektiivi liitetään myös *fiilikseen* ja jengin kuvataan olleen *hyvin messissä*. Kannattajaryhmästä lähtenyttä meteliä *kehutaan kiimassa* esimerkissä (48).

47) Jälleen kerran ilmeisen positiivista uutisointia IS:ltä. * Kyllä, eikä aiheetta. **Pohjoiskaarre** piti todella hyvää meteliä koko matsin ajan * Juu, oli kyllä hyvä fiilis. Jengi oli hyvin messissä alusta loppuun

48) jauhoivat suomalaisen jalkapallon eteenpäinmenemisestä, yksi janari oli ollut eilen pelissä ja kehui kiimassa sitä meteliä mikä **SMJK:sta** lähti

Näitä esimerkkejä yhdistää se, että nimenomaan kannattajaryhmän äänekäs kannustus mainitaan hyvään tunnelmaan vaikuttaneena tekijänä. Ilmeistä onkin, ettei äänettömästi voi joukkueettaan kannustaa – ainakaan myönteisestä huomiota saaden. Esimerkin (47) viimeisessä viestissä lisätään vielä *hyvän fiiliksen* kriteeriksi, että kannustukseen osallistuttiin ottelun alusta loppuun: *jengi oli hyvin messissä alusta loppuun*. Merkillepantavaa on myös, että joidenkin mielestä nimenomaan äänen pitäminen kannatuslauluin, -huudoin ja taputuksin on oikeastaan ainoa oikea tapa kannattaa.

49) **Sakilaiset** ovat Lahen poikien kanssa ehdottomasti Veikkausliigan parasta antia, ääntä riittää eikä siihen tarvita sen kummempaa Jos pitää jostain vitun lipun heiluttelusta, reppujanareista tai vekkuleista peruukeista, niin se on tietysti jokaisen oma asia.

Yllä olevassa esimerkissä (49) Veikkausliigan parhaiksi kannatusryhmiksi nostetaan sellaiset, jotka käyttävät kannustamiseen ainoastaan ääntään. Tällaista kannustusta arvostetaan, ja samalla muunlaisista kannattamistavoista puhutaan alatyylisesti vähättelevään sävyyn *vitun lipun heilutteluna* tai sarkastisesti *vekkuleina peruukkeina*. Adjektiivilla *vekkuli* tarkoitetaan *veikeää, lystikästä, hupaisaa* tai *hauskaa* (KS s.v. *vekkuli*), mutta tässä yhteydessä sillä on kielteinen merkitys. Tässä esimerkissä kannatushuudot ja -laulut nähdään ikään kuin aitona ja

oikeana kannattamisena ja muu kannustusrekvisiitta, kuten liput tai värikäs pukeutuminen, ylimääräisenä ja toissijaisena. On kuitenkin muistettava, että tämä on vain yksittäinen – joskin mielenkiintoinen – mielipide kannattamisesta, eikä koko keskustelupalstan jakama näkemys. Muun muassa luvussa 4.2.2 esimerkissä (40) nimenomaan kannattajaryhmien valmistelua vaatineet katsomokoreografiat nähdään selkeänä kannatuskulttuurin kehitysaskeleena.

4.4 Pejoratiiviset nimitykset

Seuraavana ryhmänä käsitellään pejoratiivisia nimityksiä. Tässä ryhmässä on vain kolme erilaista nimitystä, mutta esiintymiä on kuitenkin 195. Syynä tähän on nimitys *mieshuora*, joka on koko aineiston neljänneksi frekventein nimitys 141 esiintymällään. Lisäksi kyseisestä nimityksestä on korpuksessa 20 esiintymän verran erilaisia johdoksia ja väännöksiä, kuten *mieshuoratar* tai *mieslortto*. Kaksi muuta tähän ryhmään luokiteltua nimitystä ovat *gloryhunter* (30 esiintymää) ja *väärinkannattaja* (4 esiintymää).

Kuten ryhmän nimestä on jo pääteltävissä, esiintyvät nämä nimitykset selvästi useammin negatiivisessa kuin positiivisessa ympäristössä: pejoratiivinen tarkoittaa negatiivisen suhtautumisen sävyttämää, halveksivaa tai väheksyvää kieltä (TTP s.v. *pejoratiivinen*). Ryhmän nimityksistä 36 %:lla (n=70) on negatiivinen prosodia ja ainoastaan 3 % (n=6) esiintyy positiivisessa ympäristössä. Tässäkin ryhmässä enemmistö esiintymistä on siis neutraalin prosodian tapauksia, mitä voinee pitää hieman yllättävänä. Asiaa kuitenkin selittää linjaus siitä, miten esiintymiä on analysoitu. Tähän ryhmään kuuluvat nimitykset ovat jo valmiiksi affektiivisia ja täten negatiivista suhtautumista ilmentäviä, joten periaatteessa lähes jokaisella esiintymällä voitaisiin katsoa olevan negatiivinen prosodia. Koska jokainen ilmaus oletettavasti tuo diskurssiin kantamansa negatiivisesti tai positiivisesti arvottavan voiman, voisi pejoratiivisten nimitysten ajatella ennalta määrittelevän oman esiintymisympäristönsä kielteiseksi (ks. Morley & Partington 2009: 145). Analyysia tehtäessä on kuitenkin otettu huomioon koko kotekstin mahdollisesti ilmentämä prosodia. Pelkän pejoratiivisen nimityksen esiintyminen ei ole riittänyt prosodian kielteiseksi määrittelyyn, vaan nimityksen ympärillä on pitänyt olla jotain muutakin kielteisyyttä ilmentävää ainesta. Toki nimityksen koteksti on voinut viitata myös positiiviseen suhtautumiseen, mikä selittää muutaman myönteisen esiintymän olemassaolon. Yksinkertaistaen sanottuna pejoratiivisten nimitysten on analyysia tehtäessä katsottu olevan ”neutraaleja”, jolloin niiden esiintymisympäristössä on pitänyt olla jotain muutakin arvottavaa negatiivisen tai positiivisen prosodian saadakseen. Muun muassa esimerkkien (50) ja (51)

kaltaiset esiintymät on luokiteltu neutraaleiksi, sillä niissä ei ole *mieshuora*-nimitystä lukuun ottamatta merkkejä negatiivisesta prosodiasta.

50) Ilmeisesti ne, joiden saunavuoro on ollut ennen englannin liigan matseja, ovat päätyneet **mieshuoriksi**.

51) Veikkausliigajoukkueen katsomo on sen verran pieni, että se saadaan täyteen paikallisinkin voimin ilman **mieshuorien** osallistumista.

4.4.1 *Mieshuora*

Tässä kohtaa lienee paikallaan avata hieman nimitystä *mieshuora*, jota sivuttiin jo lyhyesti luvussa 4.1.2. Ulkopuolisen silmin se vaikuttaa varmasti erikoiselta eikä oikein näytä liittyvän jalkapallokannattajiin millään tavalla. Kyseessä on kuitenkin hyvin vahvasti FutisForum2:lla vakiintunut nimitys sellaiselle kannattajalle, joka seuraa ainoastaan ulkomaalaisia jalkapallosarjoja ja -joukkueita ja suhtautuu kotimaiseen jalkapalloiluun väheksyen. Termi on jopa niin vakiintunut, että sitä on käytetty myös FutisForum2:n ulkopuolella. Salon Seudun Sanomien kolumni ”Miksi hävetä mieshuoria?” päätyi Julkisen sanan neuvoston käsittelyyn kyseisen nimityksen johdosta (JSN: 5169/SL/13). *Mieshuora*-nimitys on jokseenkin ongelmallinen sen loukkaavuuden ja alatyylisyyden vuoksi. Jalkapallokannattajien keskustelussa on selkeästi tarve sanalle, jolla viitataan kuvatonlaiseen kannattajaan, mutta *mieshuora* ei varmastikaan ole tähän tarkoitukseen paras mahdollinen. Nimityksen latautuneisuus asettaa jo valmiiksi arvotettuun asemaan henkilöt, joihin sillä viitataan. Tällöin asiallisen keskustelun käyminen tästä ilmiöstä on hankalaa, koska siinä joudutaan jatkuvasti käyttämään hyvin alatyylistä sanaa. Myös FutisForum2:lla osa kirjoittajista on sitä mieltä, että termi on äärimmäisen loukkaava ja antaa sen käyttäjästä erittäin huonon kuvan (FF2: Mieshuoraus on jalkapallon syöpä; Oletko mieshuora?).

Mieshuora-nimityksistä 33 % (n=47) esiintyy kielteisessä ympäristössä ja 64 % (n=90) neutraalissa. Positiivisen prosodian esiintymät ovat odotetusti vähemmistössä neljällä esiintymällään, joten tällä nimityksellä voi sanoa olevan oletusarvoisesti negatiivinen semanttinen prosodia. Negatiiviset tapaukset ovat hyvin selkeästi ja vahvasti kielteisiä, ja niissä kielenkäyttö on usein myös todella alatyylistä. Mieshuoria kuvaillaan muun muassa sellaisin adjektiivein kuin *juntti*, *vastenmielinen* ja *paatunut*. Lisäksi nimityksen pejoratiivisuutta ilmentävät vahvasti esiintymät, joissa puhutaan mieshuoraksi tuomitsemisesta tai haukkumisesta.

52) En sitten tiedä, että olenko juntti suomalaisuutta ja savolaisuutta väheksyvä **mieshuora**. *

53) Juntti **mieshuora** :keskari:

- 54) Sen sijaan **mieshuoria** halutaan paikalle, vaikka kuinka vastenmielisiä junteja olisivatkin * Ei, **mieshuorat** ovat ymmärtämäni mukaan vielä pahempia kuin jääkiekkoa seuraavat.*

Yksi vahvimpia *mieshuoran* saamia kollokaatioita on *juntti*, kuten edeltävistä esimerkeistä käy ilmi. Esimerkeissä (52) ja (53) *juntti* esiintyy adjektiivina, ja esimerkissä (54) substantiivina. Vaikuttaa siltä, että mieshuoriin liitetään vahvasti juntuus, mikä ei luonnollisestikaan ole arvostettu ominaisuus. Erittäin mielenkiintoinen on viimeisen esimerkin vertailu, jossa mieshuorien katsotaan olevan vielä jääkiekon seuraajiakin pahempi ihmistyyppi. Ottaen huomioon, miten jääkiekkoihmisiin FutisForum2:lla suhtaudutaan, pidetään mieshuoria todella epäarvostettuina. (Suhtautumisesta jääkiekkoon on tarkemmin luvussa 4.1.2.) Mieshuorien arvottaminen jopa jääkiekon seuraajia alemmas ei ole ainoastaan yksittäinen mielipide, vaan samanlaisesta vertailusta on aineistossa muitakin esimerkkejä: *kendojanarikin* – joka on jääkiekkoihmisestä FutisForum2:lla käytettävä halveksiva nimitys – on mieshuoraa parempi esimerkissä (55).

- 55) Toiseen keskusteluun liittyen: onhan kendojanarikin sentään parempi kuin **mieshuora**, mutta annettakoon 8-vuotiaalle vielä anteeksi. Pojalla on vielä aikaa tulla järkiinsä.*

Negatiivinen suhtautuminen mieshuoriin ilmenee toki aineistossa muillakin tavoin. Monissa esiintymissä mieshuorien esimerkiksi ilmaistaan alatyylisesti aiheuttavan *vitutusta*. Lisäksi *mieshuora* saa aineistossa kaksi kertaa L1-kollokaatikseen *paatunut*, jota usein käytetään rikollisista puhuttaessa. Muun muassa Kielitoimiston sanakirja antaa adjektiivista *paatunut* nimenomaan esimerkin *paatunut rikollinen* (KS s.v. *paatunut*). Vaikkei kahdesti kollokoivaa tapausta voine pitää tilastollisesti kovinkaan merkittävänä, on se kuitenkin jonkinasteinen vihje kollokaatiosuhteesta. Sinclairin (1996: 81) mukaan saman ilmauksen toistumista kahdesti voidaan pitää eräänlaisena esitestinä kollokaation merkitsevyydestä.

- 56) Lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus Paitsi tietysti jos kaikista tulee paatuneita **mieshuoria**

- 57) kuuntelen tätä ohjelmaa samalla kun kirjoitan, ja alkaa vituttamaan enemmän joka sekunnilta. Tämä Herbertskin vaikuttaa todelliselta **mieshuoran** mallikappaleelta. Haistakaa koko YLE vittu! :keskari

- 58) Ei saatana mikä mulkku tämä Mänty. Vituttaa kyllä suunnattomasti nämä Valjua yms tv:n ääressä kädet housuissa käyttävät **mieshuorat**, jotka aina arvostelevat suomalaista futiskulttuuria mutta eivät itse ole sitten valmiita tekemään yhtään mitään sen parantamisen eteen.

Esimerkeistä (57) ja (58) nähdään, kuinka voimakkaita tunteita mieshuorat jalkapallokannattajien keskuudessa herättävät. Molemmissa esimerkeissä on useita kiro sanoja, haukkumista ja myös haistattelua, mikä tekee niiden semanttisesta prosodiasta hyvin vahvasti negatiivisen. Jälkimmäisen esimerkin ilmauksella *Valjua yms tv:n ääressä kädet housuissa käyttävät mieshuorat* voi nähdä olevan jonkinlaisen yhteyden luvun 4.1.2 esimerkin (20) kanssa,

jossa Valioliigan eli ”Valjun” alkaminen yhdistetään *runkkarien kaivautumiseen koloistaan*. Samoin näillä kahdella esimerkillä on yhteistä prosodisen harmonian vahva ilmeneminen. Esimerkin (58) vahva negatiivinen prosodia saa kirjoittajan valitsemaan ilmauksen *tv:n ääressä kädet housuissa kyttäävät mieshuorat*, jossa sekä nimitys *mieshuorat* että määritelmä *kädet housuissa kyttäävät* ilmentävät jo ennestään negatiivista prosodiaa ja täten ylläpitävät prosodista harmoniaa. Prosodisen harmonian vaikutuksesta kirjoittaja ei käytä neutraalia ilmaisuja, kuten *Valioliigaa yms tv:n ääressä katselevat jalkapallofanit*, vaan valitsee negatiivisemmin arvottavia ilmauksia.

”Mieshuorittelu” yhteydessä on lukuisia esimerkkejä haukkumisesta ja monenlaisesta halventavasta kielenkäytöstä. Nimitys onkin ehdottomasti koko aineiston kielteisimpiä, vaikkei se tilastollisesti (kielteinen prosodia 33 %:ssa esiintymistä) siltä aluksi näytäkään. Kuten edellä esitellyt esimerkit osoittavat, kyseiseen kolmasosaan sisältyy kuitenkin erittäin voimakkaan kielteisen prosodian esiintymiä. Positiiviset esiintymät sen sijaan ovat lähinnä kuriositeetteja, eikä niissäkään varsinaisesti suhtauduta mieshuoriin myönteisesti, vaan nimitys sattuu vain esiintymään muutoin positiivisessa yhteydessä kuten esimerkissä (59). Esimerkki (60) on ainoa tapaus, jossa nimenomaan mieshuoraan suhtaudutaan myönteisesti toteamalla sellaisenkin voivan olla *mukava ihminen* – tietyn reunaehdoin.

59) Kesti sekunnin verran kelata, että mitäs mitäs. Tämän jälkeen ko nuori alkoi selittämään **mieshuoran** määritelmää kavereilleen ja hyvin selittikin. Tälle fiksun oloiselle nuorelle iso peukku

60) Kyllähän pahinkin **mieshuora** tai kendoyanari voi olla mukava ihminen kunhan ei aleta väittelemään potkupallo vs kendo vääntöjä.

4.4.2 *Gloryhunter*

Tämän ryhmän toinen kohtalaisen frekventti nimitys on *gloryhunter*, jolla on korpuksessa 30 esiintymää. *Gloryhunterilla* – jonka voisi suomentaa *menestyksen jahtaajaksi* – tarkoitetaan sellaista katsojaa, joka ei seuraa jalkapalloa säännöllisesti, vaan hän tulee katsomaan ainoastaan sellaiset ottelut, jotka ovat menestyksen kannalta merkittäviä. *Gloryhuntereita* ilmestyy katsomoon esimerkiksi mestaruuden ratkaisevissa kauden päätösotteluissa tai suomalaisjoukkueiden kansainvälisissä euro-otteluissa. Nimitys ei ole käytössä ainoastaan jalkapallokannattajien keskuudessa, vaan sama sana tunnetaan yhtä lailla muidenkin lajien parissa. Nimityksen määritelmästä käy hyvin seuraava esimerkki (61):

61) tuttuni on innoissaan menossa illan matsiin, vaikkei tietääkseni ole koskaan käynyt Suomessa futismatissa paria maaottelua lukuunottamatta. **Gloryhunterit** :keskari:

Tässä kirjoittaja puhuu tutustaan, joka on menossa katsomaan HJK:n Mestarien liigan karsintaottelua, vaikkei lähes koskaan aiemmin käynyt katsomassa kotimaista jalkapalloa paikan päällä. Gloryhunterit ilmestyvät otteluihin silloin, kun niissä on jotakin suurta saavutettavissa. Arkiset sarjapelit eivät heitä kiinnosta.

Tässä aineistossa *gloryhunter* on tilastollisesti jopa *mieshuoraa* kielteisempi nimitys, sillä yli puolella esiintymistä (53 %, n=16) on negatiivinen semanttinen prosodia. Neutraali prosodia on 43 %:lla (n=13) esiintymistä ja positiivisia tapauksia on yksi kappale. Vaikka negatiivisen prosodian esiintymiä on suhteellisesti enemmän kuin *mieshuoran* kohdalla, eivät ne ole aivan yhtä vahvasti arvottavia. Alatyylisiä kiro sanoja ja muuta halveksivaa kieltä on näissä esimerkeissä selvästi vähemmän. Toki tällaisiakin esiintymiä on:

62) Joo jääkiekko-kommentteja näkyy olevan aika monella. Toki sitten Pukin maalin jälkeen ihan vitusti **gloryhunnttereita**, jotka eivät todellisuudessa seuraa jalkapallo vittuakaan.

Hieman lievemmin kielteisiä ovat esimerkiksi seuraavat tapaukset, joissa *gloryhunnttereita joudutaan häpeämään* tai oman joukkueen nähtäisiin pelaavan mieluummin alimmilla sarjatasoilla kuin olevan *tunteeton muovi gloryhunnttereiden pelinappulana pääsarjassa*.

63) Sama. Olisivat jättäneet koko jutun tekemättä kun taas joutuu häpeämään silmät päästään näitä **gloryhunnttereita**. Ja mitäköhän muut meistä ajattelee?

64) otetaan vauhtia vaikka vitosdivarista saakka, sillä parempi perinteinen seura mutasarjassa kuin juureton, tunteeton muovi **gloryhunnttereiden** pelinappulana pääsarjassa.

Muovilla viitataan tässä yhteydessä *muoviseuraan*, jolla tarkoitetaan perinteetöntä ja usein esimerkiksi kahden seuran yhdistyessä perustettua jalkapalloseuraa. Tällaisia fuusioseuroja pidetään usein epäaitoina, ikään kuin muovisina versioina aidoista seuroista. Esimerkissä (64) kirjoittaja näkeekin parempana vaihtoehtona perinteisen seuran pelaamisen *mutasarjassa* kuin juurettoman muoviseuran ylimmällä sarjatasolla.

Mielenkiintoista on, miksi *gloryhunnttereihin* suhtaudutaan negatiivisesti. Voisi kuvitella kannattajien mielestä olevan ainoastaan hyvä, että otteluita saapuu seuraamaan uusia ihmisiä – olkoonkin niin vain suurimmissa otteluissa. Tätä näkökulmaa puoltaa myös tämän nimityksen esiintymistä ainoa, jolla on positiivinen prosodia. Tässä esimerkissä (65) kirjoittajan myönteistä suhtautumista ilmentää komparatiivimuoto *mieluummin* ja verbirakenne *innostuu tulemaan tsiigaamaan*.

65) Sama, muutaman saanut viime kauden johdosta käymään lähes jokaisessa kotimatsissa. Mä näen mieluummin niitä **gloryhunnttereitakin** siellä katsomossa, koska aina joku niistä innostuu tulemaan tsiigaamaan Veikkausliigaa

Tällainen suhtautuminen jää kuitenkin aineistossa selkeään vähemmistöön. Ehkäpä ajatellaan, että menestyksestä nauttiminen kuuluu enemmän niille, jotka ovat seuranneet kannattamansa joukkueen otteita säännöllisesti ja pitkään, eivätkä ole hypänneet kelkkaan vasta mahdollisen menestyksen siintäessä näköpiirissä.

4.5 Satunnaiskatsojat

Gloryhunter-nimitys johdattelee meidät oivallisesti seuraavaan nimitysryhmään, joka on satunnaiskatsojat. Tähän ryhmään kuuluvat nimensä mukaisesti sellaiset nimitykset, joilla kuvataan satunnaisesti otteluissa käyvää katsojaa. Erona *gloryhuntereihin* kuitenkin on, ettei näillä nimityksillä viitata nimenomaan menestyksen perässä otteluihin saapuviin katsojiin vaan ylipäätään sellaisiin ihmisiin, jotka eivät käy peleissä säännöllisesti. Oikeastaan ryhmään kuuluvista nimityksistä ei välttämättä voi edes puhua monikossa, sillä tämä ryhmä koostuu yhdestä ainoasta nimityksestä ja sen muutamasta variantista. Kyseinen nimitys on *tuulari*, joka on johdettu sanasta *tuulipuku*. Nimitys juontanee juurensa siitä, että kiivaammat kannattajat eivät pidä tuulipukuihin pukeutuneita ”tavallisia” katsojia aivan vertaisinaan. Samaan katsojatyyppiin viitataan aineistossa nimityksen *tuulari* lisäksi muun muassa nimityksillä *perustuulari*, *tuulipuku*, *tuulitakki* ja *tuulipukumassa*.

Tuulari-nimityksen semanttinen prosodia on pääsääntöisesti hyvin neutraali. Esiintymistä 63 % (n=81) on neutraalissa ympäristössä. Kielteisten ja myönteisten esiintymien osuudetkin ovat melko lähellä toisiaan: negatiivinen prosodia on 22 %:lla (n=28) tapauksista ja positiivinen 15 %:lla (n=20). Lisäksi monissa negatiivisiksi tai positiivisiksi luokitelluissa esiintymissä arvottavuus on varsin hienovaraista, ja osa niistä olisi luultavasti mahdollista luokitella myös neutraaleiksi tapauksiksi.

Neutraaleissakin esiintymissä on havaittavissa eräitä mielenkiintoisia tendenssejä. Hyvin monissa esiintymissä käsitellään sitä, että tuularit olisi saatava katsomoihin. Monessa kohdalla pohditaan sitä, mitä voitaisiin tehdä, että tuularit saataisiin käymään peleissä säännöllisemmin.

- 66) Siitä kyllä ollaan varmasti samaa mieltä, että suomalainen jalkapallo tarvitsee **tuularien** ja satunnaisten katsojien syyttämiseksi jonkinlaisia sankaritarinoita. Pukkeja, Ringejä, Jolleja.
- 67) Montako kertaa se täytyy tälläkin forumilla kertoa että jos liigajoukkueista kiinnostaa yksi, ei se riitä **tuularille** syyksi tulla katsomoon kun olosuhteet ovat suurimman osan kaudesta mitä ovat.
- 68) Tarpeeksi moni ihminen ei sitoudu itse seuraan ja yleisökeskiarvoista liian iso osa on niitä menestystä seuraavia **tuulipukuja**. Menestys kun sattuu olemaan nollasummapeliä myös kansallisissa sarjoissa. Kaikki eivät voi voittaa

Tuulareiden saamiseksi katsomoon tarvitaan esimerkin (66) mukaan sankaritarinoita suomalaisista pelaajista. Esimerkissä (67) puutteelliset olosuhteet sen sijaan muodostuvat kynnyksymykseksi. Viimeinen esimerkki (68) on nostettu esille, koska siinä ilmenee hyvin *tuularin* ja edellisessä luvussa käsitellyn *gloryhunterin* lähekkäisyys käsitteinä. Useissa esiintymissä myös tuulareiden todetaan kulkevan menestyksen perässä, mikä on nimenomaan *gloryhunte*reita määrittelevä piirre. Huomionarvoista kuitenkin on, että *gloryhunterin* semanttinen prosodia on kokonaisuutena huomattavasti kielteisempi kuin hyvin neutraalilla *tuularilla*. Niinpä näitä nimityksiä ei voi pitää keskenään synonyymisinä.

Toinen yleinen piirre neutraaleissa esiintymissä on, että tuulareita pidetään jalkapallon suhteen tietämättöminä, tai heillä nähdään olevan lajiin liittyvistä asioista vääränlainen käsitys. Monissa esiintymissä on nähtävissä, että FutisForum2:lle kirjoittavat aivan kuin pelkäävät tuulareiden saavan kotimaisesta jalkapallosta vääränlaisen kuvan (esimerkiksi median välityksellä), ja tämän välttämiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin. Etenkin kahdessa seuraavassa esimerkissä tällainen suhtautuminen on hyvin ilmeistä.

69) Tää yleinen mielikuva Veikkausliigasta **tuulipukujen** keskuudessa kaipais kyllä remonttia...

70) aivan irrallaan olevat roskakirjoitukset ovat juuri niitä jotka ruokkivat ja pitävät yllä "suomipotkis" mielikuvaa suuren **tuulipukumassan** keskuudessa. Tässä olisi kyllä erityisesti noiden ko. lehtien tilaajien paikka kirjoittaa mielipide/palautekirjoitus

Esimerkissä (69) tuulareiden käsityksien muuttamisen tarpeita kuvastaa idiomi *kaipaisi remonttia*. Esimerkissä (70) puolestaan vääränlaista mielikuvaa *tuulipukumassan keskuudessa* luo *roskakirjoitukset*, joka on pejoratiivinen ilmaus.

Vääränlaiset mielikuvat, joita tuulareilla uskotaan olevan, liittyvätkin lähes poikkeuksetta suomalaisen jalkapalloilun huonoon tasoon kuten esimerkissä (71). Siinä tuulareilla nähdään olevan käsitys, että Suomen maajoukkue *pelaa jossain mutasarjassa*. Kyseinen ilmaus luo kuvaa tuulareiden oletetusti väheksyvistä suhtautumisesta suomalaiseen jalkapalloon. Pejoratiivisen ilmauksen *mutasarja* lisäksi väheksyvää suhtautumista ilmentää epämääräinen adverbi *jossain*. Toisinaan väärän mielikuvan saatetaan nähdä liittyvän myös jalkapallon epäsuosioon: esimerkissä (72) selostajakin tulee paikalle peliin vain, koska hänen on pakko.

71) Yleisestihän varsinkin urheilua aktiivisesti seuraamattomien **tuulipukujen** keskuudessa tuntuu olevan käsitys, että Suomen maajoukkue pelaa jossain mutasarjassa.

72) En tiedä, kun en ole Vaasassa koskaan käynyt. Mutta kun **tuulari** lukee tuon irrotetun lauseen, niin siitä jää kuva, että selostajakin Suomifutispeliin tulee paikalle vain koska on pakko,

Negatiivisen prosodian esiintymissä ilmenee usein, ettei tuulareita haluta katsomoihin, mikä on esiintymien enemmistöön nähden vastakkainen näkökulma. Usein tällainen näkökulma juontaa juurensa siitä, että kirjoittaja kokee tunnelman otteluissa olevan riittävän hyvä myös ilman tuulareita. Tuulipukujen todetaan voivan jäädä kotiin varsin alatyylisin ilmauksin: *jäää himaa imeen tissii ja jäää kotiin runkkaamaan.*

73) Tästä näkee miten yleisömäärä ei ole ainoa mittari, ainakaan tunnelmaa laskettaessa! **Tuulipuvut** ja muut pusit voi jäädä himaa imeen tissii jos siltä tuntuu!

74) Näillä se futiskulttuuri menee eteenpäin. Normaali seuraajat ovat **tuulareita** ja muita hassuhattuja jotka eivät tiedä lutuurista mitään. Josset seiso pelissä chänttällen niin voisit samantien jäädä kotiin runkkaamaan.

Ensimmäisessä esimerkissä (73) todetaan, ettei yleisömäärä ole suoraan verrannollinen ottelun tunnelmaan. Tällä viitataan siihen, että tuularit toki nostavat läsnäolollaan ottelun yleisömäärää, mutta he eivät yleensä osallistu kannustukseen kannattajaryhmien tavoin. Siksi korkeampi katsojaluku ei suoraan tarkoita parempaa tunnelmaa.

Jälkimmäisessä esimerkissä (74) tuularit mielletään normaaleiksi seuraajiksi yhdessä *hassuhattujen* kanssa. *Hassuhatuilla* viitataan siis katsojiin, jotka ovat pukeutuneet otteluun tavallisesta poiketen esimerkiksi naamiaisasustein. Tällaisia katsojia ei arvosteta yhtä paljon kuin ”aitoja” kannattajia, jotka kannattavat enemmän äänellään kuin ulkonäöllään. Tässä esimerkissä on nähtävissä yhteys luvun 4.3 esimerkkiin (49), jossa Veikkausliigan parhaimpina kannattajaryhminä pidetään nimenomaan niitä, joilla ääntä riittää ja jotka eivät pidä katsomossa vekkuleita peruukkeja tai heiluttele lippuja. Tästä kyseisestä näkökulmasta on *tuulari*-nimitysten esiintymissä myös toinen mielenkiintoinen ja hieman pidempi esimerkki (75). Tässä negatiivinen suhtautuminen kohdistuu juuri jalkapallo-otteluun peruukkiin sonnustautuneisiin katsojiin, jotka lisäksi heiluttelevat Suomen lippua. Kielteisenä nähdään myös kyseisten katsojien ympärillä istuvat tuulitakit, jotka pitävät heitä ”suurina sankareina ja edelläkävijöinä”.

75) Tänään Englanti-Hollanti pelissä sai hävetä taas kerran näitä janareita jotka pukevat futismatsiin päälle Suomen kendomaajoukkueen fanipaidan & peruukin. Lisäksi samaiset janarit heiluttelevat Suomen lippua. Ymmärrän toki että jotkut ihmiset ovat vaan yksinkertaisesti helvetin juntteja, mutta kun näitä samoja ääliöitä pidettiin ympärillä istuvien **tuulitakkien** toimesta suurina sankareina ja edelläkävijöinä. Myötähäpesin, vittuunnuin ja vaihdoin katsomoa.

Mielenkiintoista on, että peruukkipäiset lipunheiluttajat herättävät kirjoittajassa niin voimakkaita tunteita, että hän jopa siirtyy toiseen katsomonosaan heidän takiaan. Voimakasta kielteistä suhtautumista ilmentävät muun muassa verbit *myötähäpesin* ja *vittuunnuin*. Tämän otteen jälkeisestä keskustelusta selviää, että suurin syy kielteisiin tuntemuksiin on, että henkilöt

ovat sonnustautuneet Suomen väreihin, vaikka kentällä pelaavat Englanti ja Hollanti. Kuitenkin voi olettaa, ettei esimerkiksi ainoastaan Suomen maajoukkueen kaulaliinaa kantavat katsojat olisi aiheuttaneet yhtä voimakasta reaktioita. Esimerkissä mainitaan katsojilla myös olleen Suomen jääkiekkomaajoukkueen pelipaidat päällään. Sellaisen pitämistä jalkapalloottelussa pidetään myös kielteisenä asiana, kuten luvun 4.1.1 esimerkistä (16) huomataan.

Tuulari-nimityksen positiivisten esiintymien arvottuneisuus on hyvin hienovaraista. Jos tämän aineiston perusteella täytyisi tehdä valinta, onko neutraalina näyttäytyvän nimityksen *tuulari* semanttinen prosodia kallellaan negatiiviseen vai positiiviseen, olisi vastaus negatiiviseen. Paitsi että negatiiviset esiintymät ovat ehkä hieman vahvemmin arvottavia, on niitä myös jonkin verran positiivisia enemmän. Positiivinen prosodia *tuularilla* on muun muassa silloin, kun heidän saaminen katsomoon nähdään tärkeänä tai jopa välttämättömänä asiana.

76) Ridgen paikallaolo nosti suomalaista futiskulttuuria? Itse koen melkeinpä myötähäpeää siitä, että tästä tehdään joku uutinen.* **Tuulareihin** tuollainen uppoaa kuin veitsi voihin ja siksi tempaus olikin äärimmäisen hienoa mainosta kotimaiselle jalkapallolle.

77) Kaikki, ihan kaikki sääntöjä tuntemattomat **tuulipuvut** ovat ehdottomasti tervetulleita katsomoihin. Chantit ja lutuurit voi sitten opetella myöhemmin kun innostuu

Hyvin kuvaavaa on, että jopa esimerkissä (77), jossa tuulipuvut toivotetaan tervetulleiksi katsomoihin erittäin myönteiseen sävyyn, heidät kuitenkin määritellään *sääntöjä tuntemattomiksi*. Aivan ehdottoman myönteistä ei suhtautuminen siis tässäkin esimerkissä ole. Samoin esimerkissä (76) tempaus, jossa saippuaoppera *Kauniiden ja rohkeiden* näyttelijä Romn Moss oli seuraamassa Veikkausliiga-ottelua, nähdään ensimmäisessä viestissä kielteisenä asiana. Kirjoittaja sanoo kokevansa *melkeinpä myötähäpeää* asian uutisoinnista ja kyseenalaistaa, kehittääkö tällainen suomalaista jalkapallokulttuuria. Seuraavassa viestissä toisen kirjoittajan mielestä kyseinen tempaus on erittäin *hienoa mainosta kotimaiselle jalkapallolle*. Sen nähdään vetoavan tuulareihin, mikä on ilmaistu idiomilla *uppoaa kuin veitsi voihin*. Kuten näistä esimerkeistä huomataan, monet positiivisen prosodian esiintymät ovat jopa sisäisesti ristiriitaisia, eikä myönteisen suhtautumisen voikaan sanoa olevan kovin ilmeistä.

4.6 Haukkumasanat

Analyysiosion viimeisenä yhtenäisenä ryhmänä käsitellään haukkumasanaja. Esiintymien lukumäärältään tämä on ei-affektiivisten yksilöön viittaavien nimitysten jälkeen toiseksi suurin ryhmä 306 esiintymällään. Erilaisia nimityksiäkin tässä ryhmässä on runsaasti: parikymmentä kappaletta. Osa näistä tosin esiintyy aineistossa ainoastaan kerran tai kaksi, mutta ryh-

mään kuuluu myös muutama varsin frekventti nimitys. Taajimmin keskustelupalstalla käytetään haukkumasanoja *juntti* (79 esiintymää), *homo* (45), *huora* (42) ja *idiootti* (40). Näiden nimitysten lisäksi kuudella muulla haukkumasanalla on korpuksessa yli kymmenen esiintymää.

Kuten odottaa saattaa, on haukkumasanoina useimmiten negatiivinen semanttinen prosodia. Kokonaisuudessaan ryhmän esiintymistä 60 %:lla (n=185) on negatiivinen prosodia ja neutraali 38 %:lla (n=117). Myönteisiä esiintymiä on ainoastaan neljä (2 %). Jaottelu myönteisiin, neutraaleihin ja kielteisiin esiintymiin on tehty niin periaattein, jotka on kuvattu luvun 4.4 alussa. Vaikka tämän ryhmän nimityksien kaikki esiintymät eivät oletusarvoisesti välttämättä viittaa jalkapallokannattajaan, on ne otettu mukaan niiden vahvan arvottavuuden vuoksi. Haukkumasanoiden analyysin avulla saadaan täten lisätietoa siitä, millaisiin kannattajiin ja kannattamisen piirteisiin FutisForum2:lla suhtaudutaan kielteisesti. Muista ryhmistä poiketen tässä luvussa käsitellään hieman myös sellaisia nimitysten esiintymiä, jotka eivät varsinaisesti viittaa jalkapallokannattajiin vaan kannattajayhteisön ulkopuolisiin henkilöihin, joita viestien kirjoittajat ovat kohdanneet. Esimerkiksi haukkumasanalla *huora* viitataan usein sellaiseen naishenkilöön, joka ei välttämättä ole jalkapallokannattaja, mutta johon FutisForum2:lle kirjoittavat suhtautuvat syystä tai toisesta kielteisesti.

Negatiivisen prosodian esiintymien suhteellisen frekvenssin perusteella kaikkein kielteisin haukkumasanana on *idiootti*, jonka esiintymistä 78 %:lla (n=31) on negatiivinen semanttinen prosodia. *Homolla* ja *huoralla* kummallakin negatiivinen prosodia on 64 %:lla tapauksista (n=29, n=27). Juntti esiintyy kielteisessä ympäristössä noin puolessa esiintymistä (54 %, n=43). Haukkumasanoiden kohdalla ei juuri ole havaittavissa toistuvia tendenssejä siitä, millaisessa kontekstissa ne esiintyvät. Samankin nimityksen esiintymisympäristöistä on löydettävissä monia erilaisia ilmiöitä, joihin suhtaudutaan kielteisesti. Vaikuttaisikin olevan niin, että negatiivisena koetusta asiasta puhuttaessa valitaan vain sattumanvaraisesti jokin haukkumasanana. Frekventeimmistä nimityksistä ainoastaan *juntilla* ja *huoralla* oli huomattavissa joitakin toistuvia piirteitä niiden esiintymisympäristössä. Juntti liitetään monesti jääkiekkoon tai mieshuoriin. Jääkiekkoa pidetään junttien lajina, jota seuraavat ja pelaavat juntit. Esimerkissä (78) *juntti* toimii adjektiivina, jolla määritellään jo valmiiksi negatiivista prosodiaa ilmentävää haukkumasanana *idiootti*.

78) Idiootin leimaa lyödään kaikkien otsaan, "kiitos" siitä kuuluu teille Jääkiekko on **junttien** idioottien laji. Jalkapallomme ei ole, ellette te paviaanit siitä sellaista tee

- 79) Se on aivan selvää, että nurmi vahingoittuu, kun isket kaukalon, jään ja ylipainoiset haarniskaan pukeutuneet **juntit** sirklailemaan. Vaikka vahingot luvattaisi korvata, kestää nurmen juurtuminenkin jonkin aikaa. Jääkendo ei kuulu stadionille

Yleensä junteina pidetään nimenomaan jääkiekkoa seuraavia henkilöitä, mutta esimerkissä (79) varsin poikkeavasti myös itse jääkiekkoilijoita nimitetään *haarniskaan pukeutuneiksi junteiksi*, joita vielä kuvaillaan adjektiivilla *ylipainoinen*.

Luvussa 4.4.1 käsitellyt mieshuorat on toinen ryhmä, johon junttius liitetään. Mielenkiintoista on, että mieshuoria näytettäisiin nimitettävän junteiksi yhtä herkästi kuin jääkiekkokannattajiakin. Tässä on nähtävissä yhteys luvun 4.4.1 esimerkkeihin (54) ja (55), joissa mainitaan mieshuorien olevan jääkiekkokannattajiakin vastenmielisempiä. Esimerkit (54) ja (80) ovatkin itse asiassa samasta viestistä poimittuja. Mieshuoria nimitetään junteiksi kuvaillen heitä adjektiivilla *vastenmielinen* tai sitten *juntti* toimii mieshuoria määrittelevänä adjektiivina.

- 80) Sen sijaan mieshuoria halutaan paikalle, vaikka kuinka vastenmielisiä **junteja** olisivatkin

81) **Juntti** mieshuora :keskari:

- 82) media (jälleen) leimaa väkisin ääneenkannattajat huligaaneiksi... Vittu mitä paskaa. Näinhän se valitettavasti menee, että täällä **juntit** itkee futiskulttuurin perään ja mehustelee, kuinka ULKOMAILLA on futiskatsomoissa tunnelmaa.

Viimeisin esimerkki (82) ilmentää hyvin sitä, miksi mieshuoria pidetään junteina. Heidän koetaan harmittelevan sitä, ettei Suomessa ole kunnollista jalkapallokulttuuria, ja lisäksi ylistävän ulkomaisten jalkapallokatsomoiden hyvää tunnelmaa. Usein FutisForum2:lla puistatusta näyttäisi herättävän juuri se, etteivät mieshuorat edes anna mahdollisuutta kotimaiselle jalkapallolle tai eivät ole valmiita tekemään mitään kulttuurin kehittämiseksi Suomessa. Negatiivista prosodiaa tässä esimerkissä ilmentää etenkin alatyylinen rakenne *vittu mitä paskaa*.

Huora-nimityksellä puolestaan on vahva kollokaatio sanamuodon *turpaan* kanssa. Näin tylästi todetaan yleensä sellaisissa tilanteissa, joissa jokin naispuolisen henkilön toiminta tai ominaisuus nähdään kielteisenä. Tällaista voi olla esimerkiksi jalkapallon pitäminen tylsänä lajina tai puutteelliset tiedot kuuluisista suomalaisista jalkapalloilijoista. Esimerkissä (83) ilmaus esiintyy elliptisenä muodossa *huoraa turpaan*, mutta se voi esiintyä myös verbien *vetää* tai *saada* kanssa, kuten esimerkit (84) ja (85) osoittavat.

- 83) **Horo**: No mitä lajia sä sitten seuraat? Naula: No futista, saatana! H: ...Sehän on tosi tylsä laji! * **Huoraa** turpaan *

- 84) Reilut parikymmentä oleva nainen ei vain yksinkertaisesti ansaitse miettimisaikaa siinä, kuka on Jari Litmanen. Kuinka moni upea nainen haluaa menettää mahdollisuutensa kompuroimalla näissä kysymyksissä?* Damn her. Kai vedit "**huoraa** turpaan" ? *

Lämpimiä tunteita ei myöskään herätä televisiomainos, jossa nainen syö miesystävänsä ottelulipun saadakseen hänet jäämään kotiin. Tässä esimerkissä kielteistä prosodiaa ilmentää valmiiksi negatiivisen *huora turpaansa* ilmauksen lisäksi kuvitteellinen hymiö :*keskari*:. Lisäksi otteluun aikovan miehen kutsuminen ylevästi *herrasmieheksi* korostaa vastakkainasettelua ja vastakkaisia arvotuksia näiden kahden henkilön välillä.

85) Sais muuten mainoksen tilanteessa **huora** turpaansa. Sehän syö herrasmiehen matsilipun :*keskari*:

Huora-nimitystä käytetään toisinaan myös lyhenteenä *mieshuorasta*, jolloin sen semanttisen prosodian piirteet vastaavat pitkälti *mieshuora*-nimityksen esiintymisympäristöjä.

Kahdella muulla tämän ryhmän frekventillä nimityksellä, *homolla* ja *idiotilla*, ei ole samanlaisia toistuvia piirteitä esiintymisympäristöissään, vaan niitä käytetään paljon moninaisemmissa yhteyksissä. Mitään täysin poikkeavaa ei näidenkään nimitysten esiintymisympäristöissä ole, vaan negatiivisessa prosodiassa toistuvat tutut asiat: kielteisyyttä rakentuu jääkiekkokannattajien, mieshuorien ja jalkapallokannattajien epäarvostetun käytöksen ympärille. Esimerkissä (86) *juntiksi* ja *idiotiksi* nimitetään jääkiekkoa seuraavia ihmisiä. Esimerkissä (87) negatiivista prosodiaa ilmentää *idiottien* toiminnasta käytetty sana *perseily*, ja esimerkiksi (88) mieshuoria nimitetään *homoiksi*, jotka eivät *tajua oikean jalkapallokulttuurin päälle*, kuten idiomi kuuluu.

86) Veikkausliigalle halutaan lisää katsojia, mutta lätkää seuraavat "juntit ja **idiotit**" eivät kelpaa. Ketkä sitten ovat näitä sallittuja uusia katsojia, jotka suomifutista saavat forumin luvalla tulla seuraamaan?

87) **Idiottien** perseily ei mitenkään paranna jalkapallon asemaa, arvostusta tai mielikuvaa.

88) Me voitamme, me häviämme, minä kannatan käsi sydämmellä, kuoleman uhalla Arsenalia. Olen mieshuora **homo**, joka ei tajua oikean jalkapallokulttuurin päälle :*keskari*:

4.7 Muut nimitykset

Viimeisenä ryhmänä analysoidaan ”muut nimitykset”. Tähän ryhmään on sisällytetty kaikki sellaiset jalkapallokannattajiin viittaavat nimitykset, jotka eivät sovi mihinkään edellä käsitellyistä kuudesta ryhmästä. Tähän nimitysten ”keräilyerään” kuuluu noin 15 erilaista nimitystä, joilla on yhteensä 166 esiintymää. Suurimmalla osalla näistä nimityksistä on ainoastaan muutama esiintymä, mutta ryhmään kuuluu myös kaksi kohtalaisen frekventtiä nimitystä. *Oikeinkannattajalla* on korpuksessa 41 esiintymää ja *ääriliikkeellä* yksi enemmän. Yhdessä nämä kaksi nimitystä kattavat siis puolet koko tämän ryhmän esiintymistä. Näiden lisäksi yli kym-

menen esiintymän nimityksiä ovat 24 kertaa aineistossa esiintyvä *huligaani* ja *sankari* 12 esiintymällään.

Sekalaisten nimitysten ryhmästä ei voi tehdä kummoisia yleistyksiä, mutta se näyttäisi tilastollisesti olevan melko samankaltainen ei-affektiivisten nimitysten ryhmien kanssa. Negatiivista prosodiaa on tosin jonkin verran positiivista enemmän. Negatiivinen prosodia on 32 %:lla (n=53) esiintymistä kun taas positiivista on 13 %:n (n=22) verran. Neutraalit tapaukset muodostavat siis tässäkin ryhmässä enemmistön.

Koko ryhmän negatiivisen prosodian suurempaa osuutta positiivisen nähden selittävät ennen kaikkea nimitykset *oikeinkannattaja* ja *sankari*, joilla molemmilla on suuri määrä kielteisiä esiintymiä. *Oikeinkannattajalla* negatiivinen prosodia on 39 %:lla (n=16) tapauksista ja *sankarilla* peräti 83 %:lla (n=10). Lisäksi tämän ryhmän kaikista nimityksistä ainoastaan kahdella on positiivisen prosodian esiintymiä negatiivisia enemmän.

Oikeinkannattaja-nimityksen tilastollisesti melko negatiivinen semanttinen prosodia voi aluksi vaikuttaa varsin eriskummalliselle. Kannattamiseenhan suhtaudutaan lähtökohtaisesti myönteisesti, ja vieläpä kun puhutaan ”oikeinkannattamisesta”, luulisi sen olevan ehdottoman myönteinen asia FutisForum2:lla. Oikeinkannattajia pidetään kuitenkin ikään kuin mieshuorien vastakohtana: tiukkapipoisina jalkapallopuristeina, jotka määrittelevät, miten tulee kannattaa. Mieshuorien tavoin ei oikeinkannattajiinkaan suhtauduta hyväksyen vaan varsin kielteisesti: 41 esiintymästä ainoastaan yhdellä (2 %) on positiivinen semanttinen prosodia. Kielteisyyttä aiheuttaa erityisesti oikeinkannattajien tuomitsevuus vääränä pitamiään kannatusmuotoja kohtaan.

89) Heti kun Suomen futiskatsomoihin ollaan tuomassa jotain tunnelmaa kohottavaa, niin centeri viuhuu. Parempi sitä on vuvuzelaan puhallella kuin kädet puuskassa istua. **Oikeinkannattajille** :center: * Tähän sama! Ensin itketään kun peleissä ei käy porukkaa ja tunnelma kuin kirkossa. Vuvuzeloen myötä on saatu edes vähän ääntä katsomoon niin taas on kitinää. Väärin kannustettu.

90) nää saatanan janarit keitä ”vituttaa kun tuulari kysyy tulosta/nostaa peukkaa”. Millä vitun tavalla suomalainen futiskulttuuri kehittyy jos se pienikin innostus aina poljetaan **oikeinkannattajien** puolesta maan rakoon. Vetäkää homot vittu päähänne!

Esimerkissä (89) negatiivista suhtautumista herättää oikeinkannattajien nuiva suhtautuminen vuvuzela-torviin. Viestien kirjoittajien mielestä aiemmin on harmiteltu hiljaisia katsomoita, mutta torvien tuomaa ääntäkään ei hyväksytä. Negatiivista prosodiaa heijastelee kuvitteellinen keskisormihymiö :center: ja oikeinkannattajien toiminnasta käytetty verbi *itketään*. Esimerkissä (90) taasen oikeinkannattajat nähdään suorastaan jalkapallokulttuurin kehityksen esteenä, sillä he ovat aina lyttäämässä mahdollisten uusien kannattajien innostusta, mihin viittaa idiomi *poljetaan maan rakoon*. Negatiivinen prosodia on huomattavissa myös alatyylin käy-

töstä: oikeinkannattajia haukutaan *saatanan janareiksi*, ja lopussa huudahdetaan *vetäkää homot vittu päähänne*. Tässä esimerkissä on taustalla tilanne, jossa eräs kirjoittaja kertoi ärtyneensä siitä, että kaksi *tuularia* tulivat kysymään häneltä HJK:n pelin tulosta, vaikka eivät muuten jalkapalloa seuraakaan.

Kielteistä suhtautumista oikeinkannattajiin ilmentää hyvin myös se, millaisia johdoksia kyseisestä nimityksestä FutisForum2:lla esiintyy. Esimerkeissä (91)–(93) oikeinkannattajiin liitetään *pellet*, *natsit* ja *juntit*.

- 91) Korjasin. Millä logiikalla? **Oikeinkannatuspellejä** vituttaa kun suomi24 äänestyksessä Barça ohittaa Tampereen Muovi Oy:n? Nyt ollaan asian ytimessä
- 92) - Kysymys kuuluu, eikö tuollaisen yläpuolelle voi päästä?* - Vain positiiviset arviot ja mielipiteet ovat näiden **oikeinkannattamismatsien** mielestä ilmeisesti sallittuja. Tilanne tekee kuitenkin lopulta enemmän hallaa kuin hyötyä tavoitteelle
- 93) Suunnittelen viikonloppuihini yleensä parempaa tekemistä kuin 12 tunnin istumista bussissa **oikeinkannatusjunttien** seassa. Kunhan vastasin idiootin provoon muutamalla viiltävällä sanalla.

Mielenkiintoista on, että oikeinkannattajiin liitetään samoja negatiivisia piirteitä kuin esimerkiksi mieshuoriin ja jääkiekkokannattajiin heitä kutsuttaessa *junteiksi* tai *pelleiksi*. Vaikuttaa siltä, että kaikkiin negatiivisesti suhtauduttuihin ilmiöihin liitetään samoja piirteitä ja haukumasanvoja riippumatta siitä, mikä ilmiö kulloinkin on kyseessä.

Sankari on toinen tämän ryhmän nimitys, jolla on selvästi negatiivinen semanttinen prosodia. Itse asiassa se on tilastollisesti koko aineiston negatiivisimpia nimityksiä aiemmin mainitulla 83 %:n kielteisten esiintymien osuudellaan. Toki esiintymiä on yhteensä vain 12, joten sattuman merkitys tuloksessa on varsin suuri. *Sankari*-nimitystä käytetään lähes poikkeuksetta sarkastisesti, kuten nimityksen kielteisestä prosodiasta pääteltävissä on. Kielitoimiston sanakirjan mukaan *sankarilla* tarkoitetaan muun muassa urotöistään ja rohkeudestaan kuuluisaa henkilöä sekä juhlinnan ja ihailun kohdetta (KS s.v. *sankari*). FutisForum2:lla *sankari*ksi puolestaan nimitetään sellaista kannattajaa, joka on tehnyt jotain todella typerää tai muuta ei-arvostettua. Typeränä pidettyä toimintaa ilmentävät esimerkit (94) ja (95), ei-arvostettua esimerkki (96).

- 94) En tunnistanut itseäni, pidän itse asiassa monia tuntemiani jalkapallofaneja ihan vitun typerinä. Eräänkin **sankarin** känniääliöinti on herättänyt pelkkää myötähäpeää koko sen ajan kun olen joutunut miehen kanssa olemaan tekemisissä.
- 95) Nyt muutamat **sankarit** tahraavat samalla tavalla koko lajin että VL:n mainetta, kun heitellään täysin lapsellisia "AROMI PESÄ RULES, LITTI ON KUNKKU"-tyylisiä juttuja
- 96) Lisäyksenä vielä nää **sankarit**, jotka hehkuttaa FB:ssä joka toinen päivä eri jengjiä. Tottakai Glo-ryhunntaus meiningillä päivän mukaan. :keskari:

Negatiivinen prosodia paljastuu esimerkissä (94) muun muassa sankarin toiminnan nimittämisellä *känniääliöinniksi* ja hänen liittäminen ryhmään, joita kirjoittaja kuvailee adjektiivilla *typerä* alatyylisellä vahvikesanalla höystettynä. Esimerkissä (95) puolestaan kielteisyys näkyy erityisesti idiomissa *tahraavat mainetta* ja sankarien juttujen kuvailemisessa adjektiivilla *lapsellinen*. Esimerkissä (96) kielteisyys on huomattavissa lopun kuvitteellisesta keskisormihymiöstä *:keskari:*.

Tämän ryhmän ainoita nimityksiä, joilla positiivisen semanttisen prosodian nimityksiä on negatiivisia enemmän, on *ääriliike*. *Ääriliikkeellä* viitataan kuvitteelliseen osaan foorumisteja, jotka vaikuttavat jalkapallon näkyvyyteen erilaisin tempauksin. Todellisuudessa ääriliike ei ole mikään varsinainen ryhmä, vaan sillä nimellä kutsutaan henkilöitä, jotka esimerkiksi käyvät erilaisissa nettiaänestyksissä klikkailemassa jalkapalloseuralle paljon ääniä. Tällaisille tempauksille on myös FutisForum2:lla omistettu keskusteluketju ”Ääriliikkeelle olisi taas töitä!”. Ketjussa laitetaan linkki esimerkiksi ”kaikkien aikojen jalkapalloilija”-äänestykseen, johon sitten käyttäjät käyvät antamassa ääniä Jari Litmaselle. Vaikka positiivisia esiintymiä onkin selvästi negatiivisia enemmän, on valtaosa (71 %, n=30) esiintymistä neutraaleja. Positiivinen semanttinen prosodia on 26 %:lla (n=11) esiintymistä kielteisten jäädessä yhteen esiintymään. *Ääriliikkeen* esiintymisympäristöt ovat luvussa 4.1.2 käsitellyn *foorumistin* kanssa samansuuntaisia. *Foorumistin* tapaan *ääriliike* nähdään voimavarana, jolla on todellinen mahdollisuus vaikuttaa jalkapallon asemaan. Esimerkeistä (97) ja (98) nähdään, että ääriliikettä kutsutaan toimiin, jotta jalkapalloseuralle ääni saataisiin massan voimalla kuuluviin.

97) Ensi viikolla muuten TV2:n Tuomio-ohjelmassa on oikeudenkäynti jossa Kalervo Kummola syytetään väkivallan sallimisesta * **Ääriliike** soittamaan ja kertomaan faktoja kendosta

98) **ÄÄRILIIKE**. Nyt tarvitaan sellainen palautevyöry että koko maa herää VITTU!!!!!!!!!!!!!!

Nähtävästi *ääriliikkeen* tempauksilla koetaan myös saavutettavan jotain. Esimerkissä (99) sitä pidetään yleisesti yhtenä suomalaisen jalkapallon edistäjänä ja esimerkissä (100) ääriliikkeen nähdään vaikuttaneen Palloliiton ottelulippujen myyntiin liittyviin ratkaisuihin. Ensimmäisessä esimerkissä myönteistä prosodiaa ilmentää *ääriliikkeen* luonnehdinta *suomifutiksen eteenpäin viejäksi* sekä lopussa oleva toivotus *teille iso EOM*, joka on lyhenne FutisForum2:lla vakiintuneesta fraasista *eteenpäin on menty*. Jälkimmäisessä esimerkissä positiivinen prosodia on huomattavissa ääriliikkeelle kohdistetusta *peukusta*, joka oletettavasti osoittaa ylöspäin.

99) nykyään ei riitä että medioissa puhutaan päivittäin jalkapallosta - nykyään vaaditaan myös päivittäistä puhetta kotimaisesta jalkapallosta FF, **ääriliike** & ja kaikki muut suomifutiksen eteenpäin viejät, teille iso EOM

100) etuosto-oikeus vierasotteluihin eli liitto epäilee että suomalaisia lähtee niin paljon vierasreissuille että liput myydään loppuun Myös **Ääriliikkeelle** peukku , mehän nämäkin junailimme.

4.8 Analyysin koonti

Yhteensä kaikkiaan 1928 analysoidusta esiintymistä lähes tarkalleen puolella (50 %, n=961) oli neutraali semanttinen prosodia. Negatiivisten esiintymien osuus oli toiseksi suurin 31 %:lla (n=601) ja myönteisiä oli kaikkein vähiten (19 %, n=366). Neutraalien esiintymien enemmistö ei ole yllätys, sillä noin 30 sanan mittaisesta konkordanssirivistä ei monesti ole tulkittavissa prosodian arvottuneisuutta, vaikka laajempaa tekstikokonaisuutta tarkastellessa sellainen saattaisi olla löydettävissä. Luonnollisesti paljon on myös sellaisia esiintymiä, jotka eivät yksinkertaisesti ole myönteisesti tai kielteisesti latautuneita. Neutraalit esiintymät muodostavatkin enemmistön haukkumasanoja lukuun ottamatta kaikissa ryhmissä.

Aiemmissa luvuissa käsitellyistä nimityksistä erityisen neutraaleja on muutama. *Foorumistilla*, *tuularilla*, *ääriliikkellä* ja yksilöidyillä faniryhmillä on kaikilla neutraalin semanttisen prosodian esiintymien osuus yli 60 %. *Foorumistin* ja *ääriliikkeen* esiintymisympäristöt ovat samantyyppiset, sillä molemmat nähdään voimavarana, jolla on mahdollisuus vaikuttaa jalkapallokulttuurin edistämiseen. Suurin osa tällaisista esiintymistä on neutraaleja, sillä niissä kyllä suunnitellaan erilaisia toimenpiteitä mutta harvemmin kiitellään niiden toteuttamisesta. *Tuulari* nimityksen neutraalius johtunee osittain ryhmän ulkopuolisuudesta jalkapallokannattajiin nähden. *Tuulareihin* ei suhtauduta myönteisesti, koska he eivät edistä jalkapallon asemaa Suomessa, muttei heidän toisaalta nähdä olevan sille haitaksikaan. Vähäiset negatiivisen ja positiivisen prosodian tapauksetkin ovat usein toistensa kääntöpuolia. Myönteisesti suhtauttaessa tuularit toivotetaan tervetulleiksi katsomoihin, ja negatiivisissa esiintymistä heidän todetaan voivan jäädä kotiin. Samalla tavoin yksilöityjen faniryhmien kohdalla negatiiviset ja positiiviset tapaukset ovat toistensa vastakohtia. Positiivisena nähdään kannatusryhmien hieno käytös ja hyvän tunnelman luominen. Negatiivisissa esiintymissä sen sijaan kannatusryhmissä käytäytään huonosti ja metelin sijasta ollaan hiljaa tai mölistään omituisesti.

Suurin osa nimityksistä, joilla on negatiivinen semanttinen prosodia, ovat odotettuja. Ei yllättäne, että pejoratiiviset ilmaukset *mieshuora* ja *gloryhunter* sekä haukkumasanat, kuten *juntti* tai *idiootti* esiintyvät usein kielteisessä ympäristössä. Toisaalta muutamalla ei-affektiivisellä nimityksellä on myös negatiivinen prosodia. *(Futis)fanin*, *jalkapallo-* tai *futisväen*, *oikeinkannattajan* tai *sankarin* kielteinen prosodia ei ole ennakoitavissa nimityksistä itsestään.

Negatiivisen prosodian nimitysten esiintymisympäristöissä on monia erilaisia piirteitä. *Fanilla* ja *futisfanilla* negatiivisuus liittyy muun muassa huonoon, ei-arvostettuun käytökseen, asenteisiin tai pinnallisuuteen. Samoin sarkastisesti käytetyllä *sankarilla* negatiivisten esiintymien piirteet liittyvät useimmiten ei-arvostettuun käytökseen. *Futis-* ja *jalkapalloväellä* kielteisyyttä aiheuttavat taasen pääsääntöisesti asioiden huono hoitaminen ja tyytymättömyys lajiväen julkisuuskuvaan. Kun vallitsevaan tilaan ollaan tyytymättömiä, on helppo kaataa syy epämääräisen joukon niskoille. *Oikeinkannattajaan* yhdistetään tiukkapipoisuus ja uusien kannattajien innostuksen lannistuttaminen suvaitsemattoman asenteen takia. *Oikeinkannattajan* kanssa esiintyy myös tavanomaisia haukkumasanoja, kuten *juntti* tai *pelle*, joita tavataan oikeastaan kaikkien negatiivisen prosodian nimitysten ympäristöistä. Hunston (2011: 58) mainitsee, että arvottavien ilmausten saamat kollokaatit kuuluvat usein sanajoukkoon, jolla on yhtenäinen arvottava merkitys. Erilaisten haukkumasanojen esiintyminen taajaan muiden negatiivisesti arvottavien ilmausten yhteydessä on tästä hyvä esimerkki.

Haukkumasanojen ja pejoratiivisten ilmausten kohdalla prosodioiden piirteet ovat myös päällekkäisiä. Esimerkiksi *mieshuoria* haukutaan *junteiksi* ja toisaalta *juntin* esiintymisympäristöstä löytyy viittauksia *mieshuoriin* tai jääkiekkokannattajiin. Myös esimerkiksi *idiotin* ja *homon* semanttinen prosodia on samantyyppinen. Lisäksi *mieshuoria* ja *gloryhuntereita* kuvaillaan vastenmielisiksi, ja heitä sanotaan hävettävän. Runsas alatyylin käyttö on myös tyypillistä negatiivisen prosodian esiintymille kautta linjan.

Kaikkein vähiten on nimityksiä, joiden semanttinen prosodia on selvästi positiivinen. Myönteistä suhtautumista löytyi suhteellisesti eniten *kannattajan* ja *futismiehen* esiintymisympäristöistä sekä kannattajaryhmiin viittaavista nimityksistä *faniporukka*, *faniryhmä*, ja *kannattajaryhmä*. Myönteisiin nimityksiin liitetään usein esimerkiksi adjektiivit *hyvä* ja *hieno*. Yksi arvostetuimmista asioista on myös hyvän tunnelman luominen ottelutapahtumissa, johon kannattajaryhmillä nähdään olevan suuri vaikutus. Samoin kannattajien sitoutuneisuutta ja vaivannäköä ottelutapahtumien ja jalkapallokulttuurin eteen arvostetaan.

5 LOPPUVIHELLYS

Tämä on tutkielman päätäntöluku, jossa tehdään yhteenveto keskeisimmistä tutkimustuloksista vastaten tutkimuskysymyksiin ja hypoteeseihin. Lisäksi arvioidaan tutkimuksen onnistuneita pohtien sen mahdollisia puutteita ja siinä esiintyneitä ongelmia. Lopuksi myös arvioidaan erilaisia jatkotutkimusmahdollisuuksia.

5.1 Keskeiset tutkimustulokset

Johdannossa luvussa 1.3 esitetyt tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

1. Mitä nimityksiä jalkapallokannattajat käyttävät toisistaan, ja mihin näillä nimityksillä viitataan?
2. Millainen on nimitysten semanttinen prosodia, ja mitä se kertoo jalkapallokannattajien arvotuksista kannatuskulttuuria ja toisia faneja kohtaan?

Ensimmäiseen kysymykseen liittyen esitettiin kolme hypoteesia. Korpuksessa odotettiin löytyvän useita erilaisia nimityksiä, joista muutamat ovat hyvin frekventtejä ja vakiintuneita. Toisaalta siinä odotettiin olevan lukuisia sellaisia nimityksiä, joilla on ainoastaan muutama esiintymä. Lisäksi osan nimityksistä odotettiin olevan omaperäisiä ilmauksia, joiden merkitys ei välttämättä selviä ulkopuoliselle ilman esiintymiskontekstia. Suurimman osan nimityksistä kuitenkin oletettiin olevan yleiskielen mukaisia.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen osalta tutkimustulokset vastasivat melko pitkälti hypoteeseja. Korpuksessa esiintyi noin sata erilaista nimitystä, joilla oli yhteensä vajaat 2000 esiintymää. Viiden yleisimmän nimityksen esiintymät muodostivat lähes puolet (47 %, n=908) koko aineistosta. Nämä nimitykset ovat järjestyksessä taajimmasta alkaen *fani*, *kannattaja*, *foorumisti*, *mieshuora* ja *tuulari*. Odotettavissa oli, että frekventeimmät nimitykset eivät ole arvottavia vaan tavanomaisia ja yleiskielen mukaisia. Kolmen ensimmäisen kohdalla tämäkin hypoteesi pitää paikkansa, mutta neljänneksi ja viidenneksi yleisimmät nimitykset tekevät poikkeuksen. *Tuulari* on yleiskielestä poikkeava nimitys, ja *mieshuora* tämän lisäksi vahvasti arvottava. *Foorumistinkin* kohdalla yleiskielisyys on tulkinnanvaraista. Huomionarvoista on, että kärkiviisikon jälkeisissä kohtalaisen frekventeissä (yli 40 esiintymän) ilmauksissa on lähinnä arvottavia haukkumasanoja, kuten *juntti*, *huora* ja *idiootti*.

Toisessa hypoteesissa oletettiin korpuksessa olevan lukuisia nimityksiä, jotka esiintyvät siinä vain muutaman kerran. Odotusten mukaisesti tutkimustulokset vastasivat tätäkin hypoteesia. Yli kolmannes (n=39) nimityksistä oli sellaisia, joilla oli korpuksessa vain viisi esiintymää tai vähemmän. Harvinaisempien nimitysten joukossa on useita tavanomaisia sanoja, joita vain syystä tai toisesta käytetään jalkapallokannattajiin viittaamiseen harvoin (esimerkiksi *aktiivi*, *fanaatikko* tai *kannattajayhdistys*). Toisaalta joukossa on myös omaperäisempiä ilmauksia tai esimerkiksi tarpeeseen muodostettuja yhdyssanoja (*foorumistifriikki*, *suomifutisihminen*). Frekventtien ja harvalukuisten ilmausten lukumäärät noudattelevatkin varsin hyvin Zipfin lakia (ks. luku 1.3), jonka mukaan kaikissa korpuksissa on harvoja usein esiintyviä sanoja ja toisaalta useita harvoin esiintyviä ilmauksia. Kolmannen hypoteesin mukaan korpuksessa odotettiin olevan omaperäisiä ilmauksia, joiden merkitys ei välttämättä selviä ulkopuoliselle ainakaan ilman esiintymiskontekstia. Odotetusti tällaisiakin nimityksiä löytyi jonkun verran. Näihin voidaan lukea ainakin *lutuurlasse*, *hassuhattu* ja *tuulari*. Vaatii lisäksi jonkin verran perehtymistä aineistoon saadakseen selville, mitä todella tarkoitetaan esimerkiksi *mieshuoralla*, *ääriliikkeellä* tai *dosentilla* FutisForum2:n keskusteluissa. Kuitenkin ylivoimainen enemmistö ilmauksista on sellaisia, jotka selviävät lukijalle kuin lukijalle kontekstista irrallisinkin.

Toiseen, nimitysten semanttista prosodiaa käsittelevää tutkimuskysymystä koskien esitettiin ainoastaan yksin melko suurpiirteinen hypoteesi. Siinä nimityksistä osalla oletettiin olevan positiivinen ja osalla negatiivinen semanttinen prosodia. Lisäksi odotettiin löytyvän myös neutraaleja nimityksiä, joiden esiintymisympäristö ei ole arvottunut. Hypoteesin suurpiirteisyyttä kuvaa, että on vaikea edes kuvitella tutkimustuloksia, jotka eivät ainakin jollain tasolla sitä vastaisi. Nimitysten esiintymistä löytyi siis luonnollisesti niin neutraalia, negatiivista kuin positiivista semanttista prosodiaa.

Suurimmassa osassa tapauksia nimitysten semanttinen prosodia oli neutraali. Noin puolessa tapauksista prosodia oli neutraali, tai sitä ei pystynyt varmasti määrittelemään negatiiviseksi tai positiiviseksi. Tämä ei ole lainkaan yllättävää, sillä usein semanttisen prosodian määrittelemiseksi tarvitsee tarkastella varsin laajaa esiintymiskotekstia. Tässä tutkielmassa käytetty noin 30 sanan kokoinen tarkasteluikkuna on huomattavasti laajempi kuin muunlaisessa korpuslingvistisessä tutkimuksessa yleensä käytetyt. Tarkasteluikkunan laajentaminen vielä 30 sanaa suuremmaksi ei kuitenkaan olisi ollut tämän tutkimuksen laajuus huomioiden kovinkaan mielekäs ratkaisu, sillä silloin aineiston analysoinnin vaatima työmäärä olisi paisunut varsin mittavaksi. Lisäksi semanttinen prosodia on varsin tulkinnallinen ja hienovarainen ilmiö, jossa tutkijan intuition vaikutus tulosten tulkintaan voi olla varsin suuri. Niinpä laajem-

paa tarkasteluikkunaakaan käyttäen neutraalien esiintymien määrä ei välttämättä olisi merkittävästi vähentynyt. (Tutkijan intuition vaikutuksesta ks. esim. Jantunen 2004: 142.) Lisäksi on muistettava, ettei arvottavaa prosodiaa ole edes löydettävissä jokaisen nimityksen ympäriltä, vaan monet esiintymät yksinkertaisesti ovat neutraaleja.

Arvottavista esiintymistä kielteisiä oli selvästi myönteisiä enemmän. Negatiivisessa prosodiassa esiintyivät usein muun muassa nimitykset *gloryhunter*, *mieshuora*, *jalkapalloväki*, *futisväki* ja *oikeinkannattaja*. Kielteisiin esiintymiin liittyivät usein esimerkiksi sellaiset piirteet kuin kannattajien (tai jonkun muun tahon) ei-arvostettu ja huono käytös, asioiden huono hoitaminen, tietämättömyys (esimerkiksi jalkapallon sääntöjen suhteen) ja kannattamattomuus. Samoin jääkiekkokannattajat ja ylipäätään vertailu jääkiekkoon esiintyivät negatiivisessa prosodiassa tiuhaan. Edellä mainittujen nimitysten lisäksi myös haukkumanat esiintyivät luonnollisesti usein negatiivisessa prosodiassa. Niihin useimmin liittyvissä piirteisä esiintyivät muun muassa junttius ja ylipäätään vastenmielisyys. Hunston (2011: 60) kirjoittaa, että jotkin ilmaukset oletusarvoisesti ilmentävät affektiivisiä merkityksiä. Tässä tutkielmassa tällaisia ilmauksia ovat esimerkiksi juuri haukkumanat.

Jalkapallofaneja on pidetty stereotyyppisesti maskuliinisina heteromiehinä, minkä takia heidän käytökseen on myös liitetty useita maskuliinisia – sekä seksistisiä ja rasistisia – piirteitä (Hognestad 2012: 29). Maskuliinisuuden ihanne ilmenee myös osassa tämän tutkimuksen tuloksia. Etenkin joidenkin haukkumasanojen, kuten *homo* ja (*mies*)*huora*, suosio heijastelee heteronormatiivisen maskuliinisuuden pitämistä arvostettuna piirteenä. Tästä muotista poikkeavia halveksitaan, mikä ilmenee tällaisiin ryhmiin viittaavien ilmausten käyttämistä haukkumasanana. Toisinaan ”homottelu” ja ”huorittelu” esiintyy jopa samassa lauseessa kuten esimerkissä (88): *mieshuora homo, joka ei tajua oikean jalkapallokulttuurin päälle :keskari:*. Huoraksi toki haukutaan myös naisia. Keskusteluissa ollaan valmiina vetämään *huoraa turpaan* esimerkiksi sellaisen naisen kohdalla, joka seuraa jalkapallon sijaan jääkiekkoa tai ei tiedä, kuka Jari Litmanen on. Naisten nimittelyn huoraksi voi katsoa olevan myös seksististä käytöstä, joten tästäkin aiemmissa tutkimuksissa mainitusta piirteestä on aineistossa merkkejä. Sen sijaan rasismia ei käsitellyssä aineistossa ilmennyt ollenkaan. Tähän voi toki vaikuttaa tutkimuksen rajaus, joka keskittyi suomalaisten fanien nimityksiin toisistaan. Kaikki ulkomaisiin jalkapallokannattajiin viittaavat nimitykset jätettiin analyysin ulkopuolelle. Jos niitäkin olisi tutkittu, jonkinasteista rasismia tai ainakin ennakkoluuloja muiden maiden kansalaisia kohtaan olisi saattanut löytyä. Tästä antaa viitteitä Kytölän (2013: 196, 198) tutkimus, jossa käsitellään suomalaisten futisfoorumien epäluuloista ja jopa pilkallista suhtautumista englantilaiseksi, turkkilaiseksi ja arabiksi esittäytyviä kirjoittajia kohtaan.

Haukkumasanojen sisällyttäminen analyysiin selittää osin negatiivisen prosodian positiivista suurempaa osuutta aineistossa. Ilman haukkumasanoja positiivisen ja negatiivisen prosodian esiintymät olisivat lähempänä tasajakoa (362 positiivista ja 416 negatiivista). Silti kielteisiä tapauksia olisi myönteisiä enemmän, joten kokonaan haukkumasanojen vaikutus ei tätä eroa selitä. Onkin arvioitava sitä, ovatko nettikeskustelut yleisesti ottaen helpommin kielteisiin asioihin kuin kehuihin taipuvaisia. Ottaen huomioon, että tässä työssä on tutkittu jalkapallokannattajien puhetta toisistaan, voisi enemmistöaseman odottaa olevan myönteisyydellä. Näin ei kuitenkaan ole. Pöyhtärin, Haaran ja Raittilan (2013: 20) mukaan internetissä vallitseekin usein aggressiivinen keskustelukulttuuri. Nimimerkin takaa ilman oman naamansa paljastamista on helpompi kirjoittaa kärjekkäitä kommentteja.

Kielteisyyden valta-asemasta huolimatta myönteistäkin prosodiaa aineistossa toki on. Ehdottomasti useimmiten positiivinen prosodia liittyy jalkapallo-otteluiden hyvään tunnelmaan, jonka kannattajien usein katsotaan luovan. Muutenkin kannattajien ottelutapahtumien eteen näkemää vaivaa arvostetaan suuresti. Hieman laajemmassa mittakaavassa kannustamisen, katsomokoreografioiden ynnä muiden valmistelujen voidaan katsoa olevan osa jalkapallokulttuurin edistämistä, joka oikeastaan on lähes kaiken myönteisyyden kattava teema. Tässä on havaittavissa löyhä yhteys Hunstonin (2011: 58) esittämään näkemykseen siitä, että arvottavien ilmausten saamalla kollokaateilla on usein yhtenäinen arvottava merkitys. Tämän työn kohdalla jalkapallokulttuurin edistämisen voi nähdä olevan yhdistävä tekijä myönteistä prosodiaa ilmentävien esiintymien kesken. Myönteinen prosodia kuitenkin hajautuu pirstaleiksi useiden eri nimitysten kesken, minkä takia selkeästi myönteisesti arvottavia nimityksiä ei ole yhtä paljon kuin selkeästi kielteisiä. Muutaman nimityksen semanttinen prosodia on kuitenkin selvästi myönteinen. Tällaisia ovat muun muassa *kannattaja* ja *futismies* sekä kannattajaryhmään viittaavat nimitykset *faniporukka*, *faniryhmä* ja *kannattajaryhmä*. Tunnelman luonnin lisäksi arvostettua on myös sitoutuneisuus, laadukkuus ja hienous, jotka kaikki ovat erityisesti *kannattaja*-nimitykseen liitettyjä piirteitä.

Samu Kytölän (2013: 196–197) tutkimuksessa todettiin tahallisesti väärin kirjoitetun englannin toimivan huumorin ja pilkan välineenä. Samansuuntaisia huomioita on tehtävissä myös tästä tutkimuksesta sillä erotuksella, että englannin sijaan tahallisesti väärin kirjoitetaan suomea. Kytölän tulosten mukaisesti epäkieliopillista kieltä käytetään tässäkin aineistossa pääosin huumori- ja ivailumielessä. Tämä on huomattavissa siitä, että tahallista väärinkirjoittamista esiintyy pääasiassa negatiivisen semanttisen prosodian esiintymissä. Muun muassa esimerkeissä (10) ja (21) jääkiekkoon liittyviä sanoja kirjoitetaan tahallisesti väärin: *kiakon äsmäsluigasta*, *mömmömkisat nevä föget*. Jälkimmäisessä tapauksessa itse asiassa englanti ja

suomi sekoittuvat englanninkielisen fraasin saadessa suomen ääntämystä jäljittelevän kirjoitusasun. Esimerkissä (60) on nähtävissä kolmas jääkiekon pilkkaamiseen liittyvä kirjoitusasullinen tyyli: pilkkanimen *kendojanari* kirjoittaminen muodossa *kendoyanari*.

Aina kieliasullinen pilkanteko ei kuitenkaan kohdistu jääkiekkokannattajiin. Myös muun muassa muiden seurojen faneista käytetään tarkoituksellisesti yleiskielenvastaisia nimityksiä. FC Lahden kannattajia kutsutaan esimerkiksi (11) nimityksellä *lahelaiset*, joka juontuu Lahden seudulla puhutun murteen piirteeseen, missä hd-yhtymä esiintyy ilman d:tä: *lähettiin Lahesta*. Kaikki kielellinen hassuttelu ei kuitenkaan ole merkki kielteisyydestä tai pilkkaamisesta, vaan ei-yleiskielisiä muotoja käytetään myös myönteisissä yhteyksissä. Paras esimerkki tästä on FutisForum2:lla vakiintunut ilmaus *lutuuri*, jolla viitataan hyvänä pidettyyn ja arvostettuun kulttuuriin. Esimerkissä (25) esimerkiksi puhutaan *todellisesta lutuuriteosta* ja esimerkissä (77) todetaan, että *chantit ja lutuurit voi sitten opetella myöhemmin kun innostuu*.

5.2 Puutteet ja jatkotutkimusmahdollisuudet

Mikään tutkimus ei tietenkään ole täydellinen, eikä tämä tutkielma tee poikkeusta. Vaikka tutkimuskysymyksiin saatiin kohtalaisen tyydyttävät vastaukset, jäi jotkin asiat syystä tai toisesta vaille huomiota. Ehkä suurin aukko tässä tutkimuksessa on, ettei aineistoon sisällytetty hymiöitä, joita alkuperäisissä viesteissä on paljon. Vaikka hymiöt pystyttiin sisällyttämään varsinaiseen korpustiedostoon, joka on .doc-muotoinen, eivät tutkimuksessa käytetyt korpusanalyysiohjelmat (AntConc ja WordSmith 6) pysty niitä näyttämään. Tämä johtuu siitä, että analyysiohjelmat tukevat ainoastaan pelkistettyjä .txt-muotoisia tekstitiedostoja. Hymiöiden saaminen mukaan analyysin olisi ollut erittäin arvokasta, sillä nykyajan viestimissä niitä käytetään hyvin paljon, ja ne kantavat paljon nimenomaan suhtautumista ilmentäviä merkityksiä. Esimerkiksi viesteissä *Hakan faneille* 👍 ja *Hakan faneille* 🙄 suhtautuminen kyseisiin kannattajiin on täysin päinvastainen. Käytetyissä analyysiohjelmissä nämä viestit näkyvät kuitenkin täysin identtisinä. Jälkikäteen huomattiin, että yksi mahdollisuus olisi ollut kopioida viestit Word-tiedostoon niin, että se samalla muuntaa hymiöt niiden tekstikoodeiksi. Tällöin esimerkiksi peukalohymiöt olisivat näkyneet korpuksessa merkkijonoina *Ylos* ja *Alas*. Tämä mahdollisuus huomattiin kuitenkin vasta työn loppuvaiheessa, joten hymiöt jäivät tästä syystä kokonaan analyysin ulkopuolelle.

Toinen merkittävä ongelma on analyysin monitulkintaisuus, josta mainittiin jo tutkimusmetodeita käsittelevässä luvussa 3.2. Semanttinen prosodia on tulkinnanvarainen ilmiö,

jonka analyysi on varsin subjektiivista. Osa esiintymistä toki on melko yksiselitteisesti negatiivisia tai positiivisia, mutta paljon on myös sellaisia tapauksia, joissa tutkija joutuu tekemään tulkintoja pienistäkin vihjeistä. Niinpä tutkijan oma maailmankuva, näkemys ilmiöstä ja taustatiedot analysoitavasta aineistosta vaikuttavat varmasti jossain määrin saatuihin tuloksiin. Luultavasti toisen henkilön toteuttaessa samanlaisen analyysin samasta aineistosta olisi tutkimustulokset ainakin hieman erilaiset. Ehkäpä optimaalista olisikin, että saman analyysin tekisi kaksi eri henkilöä, ja ainoastaan ne tapaukset, joita molemmat pitäisivät yksimielisesti negatiivisina tai positiivisina, merkittäisiin arvottuneiksi. Maisterintutkielman ollessa kyseessä tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista, sillä kyseessä ei ollut parityö, ja vapaaehtoisesti noin kaksituhatta esiintymää läpikäyviä henkilöitä on varsin vaikea löytää.

Äsken mainittuja omia taustatietoja on myös syytä puntaroida. Koska itsekkin katson olevani osa FutisForum2-yhteisöä, on sillä varmasti jonkinlaisia vaikutuksia aineistosta tehtyihin tulkintoihin. Katson näiden vaikutusten olevan sekä myönteisiä että kielteisiä. Hyödyksi voidaan lukea, että jalkapallotietämys ja ”futisforum-diskurssin” tuntemus auttavat ymmärtämään keskustelua paremmin ja syvällisemmin. Tällöin on mahdollista ymmärtää tarkemmin, mitä viesteillä kulloinkin tarkoitetaan, ja sitä kautta huomata pieniäkin vihjeitä arvottavasta suhtautumisesta. Laajoista taustatiedoista voi kuitenkin olla myös haittaa. Vaarana on sortua ylitulkintoihin sellaisissa tapauksissa, joissa negatiivista tai positiivista prosodiaa ei ehkä olekaan. Prosodia ei nimittäin välttämättä ole yhtä ilmeinen ulkopuoliselle lukijalle kuin yhteisön jäsenelle. Jäsenyys yhteisössä herättää tietty myös kysymyksen objektiivisuudesta. Voiko tutkija olla täysin objektiivinen tutkiessaan sellaisen yhteisön arvoja ja suhtautumista, johon itsekkin kokee kuuluvansa? Olisivatko jonkun ensi kertaa FutisForum2:a lukevan henkilön tulkinnat tyystin erilaisia?

Tähän aiheeseen liittyvä jatkotutkimusmahdollisuus olisi esimerkiksi jalkapallofanien suhtautuminen jääkiekkokannattajiin ja päinvastoin. Kuten tässä tutkielmassa useasti on mainittu, tehdään keskustelussa jatkuvasti vertailua jääkiekkoon ja jääkiekkokannattajiin, ja onpa FutisForum2:lla omat pilkkanimet tälle lajille ja sitä seuraaville ihmisillekin. Alustavassa nimitysten seulonnassa korpuksessa esiintyvät erilaiset jääkiekkoihmiisiin viittaavat nimitykset kerättiinkin mukaan. Tällaisia nimityksiä oli yhteensä 176 esiintymän verran, mikä osoittaa jääkiekosta puhuttavan paljon myös jalkapalloaiheisella keskustelupalstalla. Yksi mahdollisuus olisikin vertailla FutisForum2:n ja aktiivisimman jääkiekkoaiheisen keskustelupalstan – Jatkoajan – keskusteluja. Mahdollista olisi esimerkiksi tutkia molempien foorumien kohdalla suhtautumiseroja jalkapallo- ja jääkiekkokannattajien välillä. Toisaalta voitaisiin myös tutkia

kannattamista lajirajoista piittaamatta. Arvostetaanko kannattajien keskuudessa lajista riippumatta samoja asioita, kuten tunnelmaa ja sitoutuneisuutta?

Mahdollista on tietenkin myös käyttää jo kerättyä korpusta uusiin tutkimuksiin. Muita tutkimusnäkökulmia voisi esimerkiksi olla median ja jalkapallokannattajien suhde, sillä tässä korpuksessa on paljon keskustelua siitä, miten jalkapallofanit näkyvät mediassa. Näkyvyyttä ja myönteistä uutisointia tietenkin kiitellään, kun taas näkymättömyyttä ja kielteistä uutisointia päinvastoin moititaan. Nyt kerätty noin 300 000 saneen korpus on varsin pieni, joten sitä olisi syytä toki myös laajentaa, jotta tutkimuksista saataisiin kattavampia. Tähän maisterintutkielmaan nykyisen laajuinen korpus oli kuitenkin varsin sopiva. Jos mahdollista, laitan tämän tutkimuksen valmistuttua korpuksen avoimesti saataville, jotta sen on tulevaisuudessa myös muiden tutkijoiden käytettävissä.

LÄHTEET

- Ainiala, Terhi, Saarelma, Minna & Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Bednarek, Monika & Caple, Helen 2012: *News discourse*. London: Continuum.
- Claridge, Claudia 2007: Constructing a corpus from the web: message boards. – Marianne Hundt, Nadja Nesselhauf & Carolin Biewer (toim.), *Corpus linguistics and the web*. Language and computers: 59. s. 87–108. Amsterdam: Rodopi.
- Fairclough, Norman 1997: *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino.
- FF2 = FutisForum2. – <http://futisforum2.org/> 1.3.2017.
- Firth, J.R. 1968 [1957]: A Synopsis of Linguistic Theory. – F.R. Palmer (toim.), *Selected papers of J.R. Firth: 1952–59*. s. 168–205. London: Longman.
- Giulianotti, Richard 2002: Supporters, Followers, Fans and Flaneurs: A Taxonomy of Spectator Identities in Football. – *Journal of Sports & Social Issues* 26(1) s. 25–46. – <http://jss.sagepub.com/content/26/1/25.full.pdf+html> 9.12.2016.
- Heikkinen, Vesa, Hiidenmaa, Pirjo & Tiililä, Ulla 2001: *Teksti työnä, virka kielenä*. Helsinki: Gaudeamus.
- Hoey, Michael 2005: *Lexical priming: A new theory of words and language*. London: Routledge.
- Hognestad, Hans K. 2012: What is a Football Fan? – Roy Krøvel & Thore Roksvold (toim.), *We Love to Hate Each Other: Mediated Football Fan Culture* s. 25–44. Göteborg: Nordicom
- Hunston, Susan 2007: Semantic prosody revisited. – *International Journal of Corpus Linguistics* 12 (2) s. 249–268. – <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=25536826&site=ehost-live> 9.4.2016.
- 2011: *Corpus approaches to evaluation*. New York: Routledge.
- IL= Iltalehti 2014: *Jalkapallofanit ottivat yhteen Töölössä: Poliisi teki kiinniottoja*. – http://www.iltalehti.fi/jalkapallo/2014112718873716_jp.shtml 3.3.2016.
- Itkonen, Esa & Pajunen, Anneli 2010: *Empiirisen kielitieteen metodologia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Jantunen, Jarmo 2004: *Synonymia ja käännessuomi: korpusnäkökulma samamerkityksisyyden kontekstuaalisuuteen ja käännsökielen leksikaalisiin erityispiirteisiin*. Väitöskirja. Joensuun yliopisto. – http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_952-458-479-4/urn_isbn_952-458-479-4.pdf 9.4.2016.
- Jones, Susan & Sinclair, John 1974: English Lexical Collocations: A Study in Computational Linguistics. – *Cahiers de Lexicologie* 24 (1), s. 15–61.
- JSN 2013 = Julkisen sanan neuvosto: *Julkisen sanan neuvoston päätös 5169/SL/13*. <http://www.jsn.fi/paatokset/5169-sl-13/> 2.11.2015.
- Kangasniemi, Heikki 1997: *Sana, merkitys, maailma: katsaus leksikaalisen semantiikan perusteisiin*. Helsinki: Finn Lectura.
- Kivekäs, Maria 2015: *"Koska tää nimi rokkaa!": salibandyseurojen nimeämisperusteet*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201506152327> 16.1.2017.
- Kouvolan Sanomat 2014: *Pikkutyttö palkittiin MyPan kovimpana kannattajana*. – <http://www.kouvolansanomat.fi/Online/2014/10/19/Pikkutyttö%20palkittiin%20MyPan%20kovimpana%20kannattajana/2014218066565/4> 3.3.2016.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone Oy 2016. – <http://www.kielitoimistonanakirja.fi/> 12.12.2016.
- KSML = Keski-suomalainen 2011: *Jalkapallofanit heittelivät savusoihuja ottelussa*. <http://www.ksml.fi/kotimaa/Jalkapallofanit-heitteliv%C3%A4t-savusoihuja-ottelussa/72803> – 3.3.2016.
- Kuiri, Kaija 2000: *Semantiikan peruskurssi: luennot ja harjoitukset*. Tampere: Tampereen yliopisto, Suomen kielen ja yleisen kielitieteen laitos.
- Kulkine.net = Seppälä, Janne 2013: *Kulkine.net – tutkimus epävirallisista kulkineennimistä*. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201408052285> 29.11.2016.
- Kytölä, Samu 2013: *Multilingual language use and metapragmatic reflexivity in Finnish internet football forums: a study in the sociolinguistics of globalization*. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-5132-0> 12.12.2016.

- Lahtinen, Päivi 2008: *Henkilönnimien ja nimitysten käytöstä suomalaisissa koululauluissa*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-200902101061> 29.11.2016.
- Lehtonen, Mikko 1996: *Merkitysten maailma: kulttuurisen tekstintutkimuksen lähtökohtia*. Tampere: Vastapaino.
- Louw, Bill 1993: Irony in the Text or Insincerity in the Writer? – The Diagnostic Potential of Semantic Prosodies. – Mona Barker, Gill Francis & Elena Tognini-Bonelli (toim.), *Text and Technology: In Honour of John Sinclair* s. 157–176. Philadelphia: John Benjamins Publishing Co. – <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=363869&site=ehost-live> 9.4.2016.
- Luojola, Teemu 2006: *Kielitieteellisen aineiston kvantitatiiviset analyysimenetelmät*. Helsingin yliopisto, yleisin kielitieteen laitos. – http://www.ling.helsinki.fi/~fkarlso/methods/kvant_men.pdf 9.12.2016.
- Lyons, John 1968: *Introduction to theoretical linguistics*. London: Cambridge University Press.
- Mattila, Leena 1995: *Helsingin Ponnistuksesta Käsivarren Kipsiin: Tutkielma neljän suomalaisen palloilulajiliiton jäsenseurojen nimistä*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos.
- Miettinen, Tarja 2016: *Jääkiekkoseurojen nimet*. Maisterin tutkielma, Oulun yliopisto, suomen kieli. – <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201605051635.pdf> 13.1.2017.
- Morley, John & Partington, Alan 2009: A few Frequently Asked Questions about semantic – or evaluative – prosody. – *International Journal of Corpus Linguistics*, 14 (2), s. 139–158. – <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=41433826&site=ehost-live> 9.4.2016.
- NetMot = MOT Englanti verkkosanakirja. Kielikone Oy & Gummerus Kustannus oy. – <https://mot.kielikone.fi/mot/jyu/netmot.exe?ListWord=shred&SearchWord=shred&dic=2&page=results&UI=fi80&Opt=1> 11.4.2016.
- Pirola, Harri 1985: *Suomen valtakunnan urheiluliiton urheiluseurojen nimistö 1865–1980*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos.
- Pirkola, Silja 2016: *Synonyymien ehkä ja mahdollisesti kollokaatit ja semanttiset preferenssit*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopisto, kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201602021400> 9.4.2016.
- Pöyhtäri, Reeta, Haara, Paula & Raittila, Pentti 2013: *Vihapuhe sananvapautta kaventamassa*. Tampere: Tampere University Press. – http://www.hssaatio.fi/wpcontent/uploads/2013/11/Vihapuhesananvapautta..versio_PAINOVERSIO_21.10.13.pdf 15.2.2017.
- Roksvold, Thore & Krøvel, Roy 2012: Introduction. – Roy Krøvel & Thore Roksvold (toim.), *We Love to Hate Each Other: Mediated Football Fan Culture* s. 9–24. Göteborg: Nordicom.
- Seppälä, Tiina 1999: *Toke, Muurahainen ja Tarzan Aniksen joukkuekaverit: Turun Palloseuran jääkiekkoilijoiden lempinimet katsomossa ja kentällä*. Maisterintutkielma. Turun yliopisto, kieli- ja käännöstieteiden laitos.
- Sinclair, John 1991: *Corpus, concordance, collocation*. Oxford: Oxford University Press.
- 1996: The Search for Units of Meaning. – *Textus: English Studies in Italy*, 9 (1), s. 75–106.
- 1998: The Lexical Item. – Edda Weigand (toim.), *Contrastive Lexical Semantics* s. 1–24. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Sjöblom, Paula 2004: Kognitiivinen näkökulma proprien semantiikkaan. – *Virittäjä* 108 (1) s. 80–91. – http://www.kotikielenseura.fi/virittaja/hakemistot/jutut/2004_80.pdf 29.11.2016.
- 2006: *Toiminimen toimenkuva: suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Stubbs, Michael 2001: *Words and phrases: corpus studies of lexical semantics*. Oxford Malden MA: Blackwell Publishers.
- The SiBol Group 2016: *The SiBol Groupin julkaisuja teemoittain*. – http://www.lilec-clb.it/?page_id=188 11.4.2016.
- TTP = Tieteen kansallinen termipankki. <http://tieteentermipankki.fi/wiki/Termipankki:Etusivu> 9.12.2016.
- VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen & Irja Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. – <http://scripta.kotus.fi/visk> 29.11.2016.
- Yle 2012: *FC Lahden faneille sakot sikailusta*. http://yle.fi/urheilu/fc_lahden_faneille_sakot_sikailusta/6144855 – 3.3.2016.

LIITEET

Liite 1. Lista analysoiduista nimityksistä ja niiden esiintymien lukumäärät.

NEUTRAALIT YKSILÖT					FANIRYHMÄT				
<i>Nimitys</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>YHT.</i>	<i>Nimitys</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>YHT.</i>
fanaatikko	1	0	2	3	forzahjk	0	12	6	18
faninuoret	0	0	1	1	hakalaiset	1	1	0	2
fanit	61	69	90	220	hellsinki-boys	0	2	0	2
foorumisti	35	106	30	171	jokerifani	0	1	1	2
foorumistifriikki	0	0	1	1	klopit	4	6	0	10
foorumlegenda	0	1	2	3	klubilaiset	2	3	0	5
futisfani	2	3	11	16	mypassion	0	0	3	3
futisihminen	9	12	4	25	pohjoiskaarre	4	11	4	19
futiskannattaja	1	2	2	5	sakilaiset	3	7	1	11
futismies	15	16	2	33	sinikaarti	2	6	1	9
futismimmi	0	2	0	2	sinitähdet	1	9	1	11
futisniilo	0	3	2	5	smjk	11	23	5	39
jalkapalloentusiasti	2	0	1	3	stadin kingit	2	5	0	7
jalkapallofanaatikko	0	3	0	3	ultraboyz	0	2	3	5
jalkapallofani	9	2	5	16	ultras	5	10	2	17
jalkapalloihminen	5	16	8	29	valloittajat	2	7	0	9
jalkapallomies	3	3	1	7		37	105	27	169
kannattaja	107	136	51	294	PEJORATIIVISET				
perhekannattaja	0	2	0	2	<i>Nimitys</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>YHT.</i>
perusfoorumisti	1	4	1	6	gloryhunter	1	13	16	30
suomalaisfani	1	3	2	6	mieshuora	4	90	47	141
suomalaiskannattaja	2	1	0	3	mieshuora-johdokset	0	14	6	20
suomifutisihminen	0	3	0	3	väärinkannattaja	1	2	1	4
vieraskannattaja	4	5	0	9		6	119	70	195
	258	392	216	866	SATUNNAISKATSOJAT				
NEUTRAALIT RYHMÄT					<i>Nimitys</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>YHT.</i>
<i>Nimitys</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>YHT.</i>	turisti	0	0	0	0
faniporukka	3	3	0	6	tuulari	12	54	16	82
faniryhmä	3	8	0	11	tuulipuku	8	23	9	40
futiskansa	0	3	0	3	tuulipukukansa	0	4	3	7
futispiirit	1	3	2	6		20	81	28	129
futisväki	1	5	9	15					
huutosakki	0	6	1	7					
jalkapalloväki	0	6	7	13					
kannattajakunta	2	2	0	4					
kannattajaporukka	0	5	2	7					
kannattajaryhmä	8	12	1	21					
kannattajayhdistys	1	3	0	4					
	19	56	22	97					

HAUKKUMASANAT

<i>Nimitys</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>YHT.</i>
apina	0	4	9	13
haukkumamuut	0	7	4	11
homo	1	15	29	45
huomiohuora	0	3	2	5
huora	1	14	27	42
idiootti	0	9	31	40
juntti	0	36	43	79
kusipää	0	2	2	4
luopio	1	1	1	3
mulkku	0	4	7	11
paviaani	0	0	3	3
pelle	0	10	12	22
pässi	0	1	1	2
urpo	1	7	8	16
ääliö	0	4	6	10
	4	117	185	306
MUUT				
<i>Nimitys</i>	<i>M</i>	<i>N</i>	<i>K</i>	<i>YHT.</i>
aktiivi	0	3	0	3
lutuurilasse	3	4	2	9
sankari	1	1	10	12
asiantuntija	0	4	2	6
dosentti	1	0	0	1
hassuhattu	0	3	4	7
hörhö/friikki	0	2	2	4
maalaiset	0	4	4	8
oikeinkannattaja	1	24	16	41
ääriliike	11	30	1	42
besserwisser	0	0	2	2
huligaani	4	13	7	24
wannabe	0	1	2	3
vihaaja	1	2	1	4
	22	91	53	166